วารสารเมธีวิจัย

Savant Journal of Social Sciences

ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 มีนาคม – เมษายน 2569

Volume 3 Number 2 March - April 2026

ISSN: 3027-7531 (Online)

พิมพ์เผยแพร่เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2569

วารสารเมธีวิจัย

Savant Journal of Social Sciences

ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม – เมษายน พ.ศ. 2569

Volume 3 Number 2 March - April 2026

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมเผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการและเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงวิชาการ โดยครอบคลุมด้านสาขาปรัชญา ศาสนา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สังคมศึกษา ภูมิศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา จิตวิทยา เศรษฐศาสตร์ พัฒนศึกษา พัฒนาสังคม การศึกษา การบริหารการศึกษา ภาษา วรรณกรรม และสหวิทยาการ

กำหนดการเผยแพร่

ตีพิมพ์ปีละ 6 ฉบับ ออกราย 2 เดือน

ฉบับที่ 1 มกราคม – กุมภาพันธ์	ฉบับที่ 2 มีนาคม – เมษายน
ฉบับที่ 3 พฤษภาคม – มิถุนายน	ฉบับที่ 4 กรกฎาคม – สิงหาคม
ฉบับที่ 5 กันยายน – ตุลาคม	ฉบับที่ 6 พฤศจิกายน – ธันวาคม

บรรณาธิการ อาจารย์ ดร.จักรี ศรีจารุเมธีญาณ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ นางสาวชุติมา ศรีจารุเมธีญาณ

กองบรรณาธิการ

พระครูวุฒิธรรมบัณฑิต, รศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หอมหวล บัวระภา	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล สุวรรณน้อย	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนดล ภูสีฤทธิ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสกสรรค์ สนวา	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฟ้าประทาน เติมขุนทด	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคณาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมปอง สุวรรณภูมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
รองศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา คล้ายเดช	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญชู ภูศรี	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีดรี ทุมเมฆ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ แสนบุราณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ บัวสุข มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.เสงี่ยม ศิริสวัสดิ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

สำนักงานกองบรรณาธิการ

ศูนย์ส่งเสริมการศึกษา
มูลนิธิวัดป่าชยวัน ศรีจารุเมธีญาณอุปถัมภ์
วารสารเมธีวิจัย Savant Journal of Social Sciences
ตามคำสั่งที่ 01/2568 ลว. 22 ตุลาคม 2568
เลขที่ 555/4 หมู่ที่ 11 ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000
มือถือ 080-7506846

จัดรูปเล่ม (Content designed)

นางสาวชุติมา ศรีจารุเมธีญาณ

ISSN: 3027-7531 (Online)

พิมพ์เผยแพร่เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2569

บทบรรณาธิการ

วารสารเมธีวิจัย (Savant Journal of Social Sciences) ได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพของบทความวิจัย และบทความทวิชาการ ที่จะนำมาลงตีพิมพ์ในแต่ละฉบับซึ่งจะต้องผ่านการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Reviewers) เรื่องละ 3 ท่าน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ ทุกท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน ในสาขาปรัชญา ศาสนา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สังคมศึกษา ภูมิศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา จิตวิทยา เศรษฐศาสตร์ พัฒนศึกษา พัฒนาสังคม การศึกษาการบริหารการศึกษา ภาษา วรรณกรรม และสหวิทยาการ นอกจากนี้ ท่านเหล่านี้ยังได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อช่วยอ่านและพิจารณาต้นฉบับ พร้อมทั้งให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินการจัดทำวารสารเป็นอย่างดี กองบรรณาธิการขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

สำหรับวารสารเมธีวิจัย ประจำปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (มีนาคม - เมษายน 2569) ประกอบด้วยบทความจำนวน 10 บทความ ซึ่งเป็น**บทความวิจัย** จำนวน 9 เรื่อง ได้แก่ 1) หนังสือการ์ตูนตำนานเพลงโคราช: การสร้างสรรค์คติชนมุขปาฐะเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อท้องถิ่น 2) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น 3) การพัฒนาทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทย โดยใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉา (The Dhamma-Sakaccha Instructional Method) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ชัยภูมิ 4) การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบุเขว้า 5) การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านละมงค์ 6) การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดโดยใช้แบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหัวนาหนองแวง 7) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติตามทัศนคติของประชาชน ในเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา 8) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราแม่กก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกทักษะ 9) การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่อง การเขียนสะกดคำในสระเสียงยาวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน **บทความวิชาการ** จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ (1) สถานการณ์และแนวทางส่งเสริมการรับรู้สิทธิของเด็กและเยาวชน

ทางวารสารเมธีวิจัย ยินดีต้อนรับนักวิชาการ นิสิต และนักศึกษา ที่ต้องการนำเสนอผลงานทางวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นบทความวิจัย บทความวิชาการ หรือบทวิจารณ์หนังสือ ขอให้ศึกษารูปแบบการเขียนจากท้ายวารสารแต่ละฉบับ ซึ่งสามารถส่งในระบบออนไลน์ได้ที่ https://so16.tci-thaijo.org/index.php/SJ_SS กองบรรณาธิการยินดีและพร้อมรับต้นฉบับเป็นอย่างมาก

ในสุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้อ่านทุกท่านที่ได้ให้คำติชมและให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงการดำเนินการจัดทำวารสารมาโดยตลอด โดยกองบรรณาธิการได้ให้ความสำคัญและมุ่งเน้นกับการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของวารสารให้ดียิ่งขึ้นไป

อาจารย์ ดร.จักรี ศรีจารุเมธีญาณ

บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

หน้า (Page)

บทความวิจัย

หนังสือการ์ตูนตำนานเพลงโคราช: การสร้างสรรค์คติชนมุขปาฐะเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อท้องถิ่น

The Comic Book of the Nakhon Ratchasima Folk Song Legend: The Creation from Oral Folklore to Promote Local Awareness

ทักษิณ แก้วประเสริฐ และ ปูรณ์ ยิ่งยงสมสวัสดิ์

Thaksin Kaeoprasoet and Poon Yingyongsawad.....1

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น

Administration According to the Principles of Good Governance of the Kranuan Town Municipality, Kranuan District, Khon Kaen Province

กิตติยศ พริ้งเกษมชัย และ พัฒน์ศิณ สำเริงรัมย์

Kittiyot Pringkasemchai and Patsin Samroengram.....13

การพัฒนาทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทย โดยใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉา (THE DHAMMA-SAKACCHA INSTRUCTIONAL METHOD) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ชัยภูมิ

The development of thai literature analytical interpretation skills using the dhamma-sakaccha instructional method for grade 9 students at kanjanapisekwittayalai chaiyaphum school

ไอรดา ยุ้มจัตุรัส และ อรอนุตร ธรรมจักร*

Irada Yumchatturat and Ornanoot Thammajak.....29

การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบุเขว้า

Developing Reading Comprehension Ability by Using 5W1H Technique Learning Management and a Reading Comprehension Exercise Set for Students Grade 5, Ban Bu Kwau School

สุภัสสร เผือกชัยภูมิ, นิลรัตน์ โภคินพัชรพงษ์, สกาวเดือน ไชยสา และ วาสนา เข็มจีนมะดัน

Suphatson Phueakchaiyaphum, Nilrat Phokinpatcharapong, Sakawduan Chaisa and Wasana Kemcheenmadan.....42

สารบัญ (Content)

หน้า (Page)

บทความวิจัย (ต่อ)

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านละมงค์

The Development of Learning Management Guidelines Using a Timeline-Based Teaching Innovation with QR Code Technology on the Life of the Buddha for Grade 3 Students at Ban Lamong School

นุจรี หาญเสมอ และ เอกพันธ์ มะเดื่อ

Nutchari Hansamer and Ekkapan Maduea.....56

การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดโดยใช้แบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหัวนาหนองแวง

Developing spelling skills that do not meet the spelling standards Using the skill training form for 3rd-grade students at Ban Hua Na Nong Waeng School

ณัฐณิชา แอมโคก, นิลรัตน์ โภคินพัชรพงษ์ และ ปรียาภรณ์ แรกไธสง

Natnicha Aemkhok, Nilrat Phokinpatcharapong and Priyapon Reakthaisong.....69

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติตามทัศนคติของประชาชน ในเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

Desirable Characteristics of Local and National Politicians According to the Attitudes of the People in the Area of Sung Noen District, Nakhon Ratchasima Province

บุญรวี ยมจินดา และ วราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ

Bunravee Yomchinda and Waraporn Rungreungkolkich.....81

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราแม่กก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกทักษะ

Developing learning achievement in Thai language subject of the Mae Kok section of grade 2 students using skill exercises

ทองเพชร บุญเต็ม, นิลรัตน์ โภคินพัชรพงษ์, ภทพร พลธรรม และ สำรวย เจริญสุข

Thongpet Boontem, Nilrat Phokinpatcharapong, Pataporn Poltham and Sumruay Jaroensuk.....98

สารบัญ (Content)

หน้า (Page)

บทความวิจัย (ต่อ)

การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่อง การเขียนสะกดคำในสระเสียงยาวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน

Developing Writing and Spelling Skills in Long Vowels of the First-Grade Students through Brain-Based Learning Management

ปวีณา หมื่นขันธ์, นิลรัตน์ โภคินพัชรพงษ์, สกาวเดือน ไชยสา และ จรัสศรี ศิริอุดมสิน

Paweena Muenkan, Nilrat Phokinpatcharapomg, Sakawduan Chaisa and Charassri Siriudomsin.....111

บทความวิชาการ

สถานการณ์และแนวทางส่งเสริมการรับรู้สิทธิของเด็กและเยาวชน

The situation and approaches to promote perception of children's and youth's rights

สรวิชญ์ แฝงฤทธิ์ และ นิภาพรรณ เจนสันติกุล

Sorawit Faenglit and Nipapan Jensantikul.....125

หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ.....137

วารสารเมธีวิจัย Savant Journal of Social Sciences
ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 มีนาคม – เมษายน 2569
Volume 3 Number 2 March - April 2026

หนังสือการ์ตูนตำนานเพลงโคราช: การสร้างสรรค์คติชนมุขปาฐะเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อท้องถิ่น

The Comic Book of the Nakhon Ratchasima Folk Song Legend: The Creation from Oral Folklore to Promote Local Awareness

[1]ทักษิณ แก้วประเสริฐ และ [2]ปูรณ์ ยิ่งยงสมสวัสดิ์
[1]Thaksin Kaeoprasoet and [2]Poon Yingyongsawad
[1]นักวิชาการอิสระ และ [2]โรงเรียนปัญญาประทีป
[1]Independent Scholar and [2]Panyaprateep School
[1]E-mail: Thucksin.kaew@vru.ac.th and [2] E-mail: poondekdee2009@gmail.com

Received 30/03/2026 | Revised 06/04/2026 | Accepted 06/04/2026

บทความวิจัย (Research Article)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างสรรค์และศึกษาคุณภาพของหนังสือการ์ตูนตำนานเพลงโคราช และ 2) ศึกษาความตระหนักรู้ต่อชุมชนของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อหนังสือการ์ตูนตำนานเพลงโคราช การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยดำเนินการตามกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม ผู้เกี่ยวข้องและกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบอาสาสมัคร (Volunteer Sampling) รวมทั้งสิ้น 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพของหนังสือการ์ตูนและแบบประเมินความตระหนักรู้ต่อท้องถิ่น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) หนังสือการ์ตูนที่สร้างสรรค์ขึ้นใช้ชื่อเรื่องว่า “A nostalgic song” ซึ่งดัดแปลงเนื้อหาจากตำนานเพลงโคราชให้มีความร่วมสมัย โดยผลการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญพบว่าอยู่ในระดับเหมาะสมมาก (μ=3.47, σ=0.88) และ 2) ผลการศึกษาความตระหนักรู้ต่อท้องถิ่นของกลุ่มเป้าหมายภายหลังการอ่านหนังสือการ์ตูนพบว่าอยู่ในระดับมาก (μ=4.15, σ=1.12)

คำสำคัญ: หนังสือการ์ตูน; เพลงโคราช; คติชน; ความตระหนักรู้ต่อท้องถิ่น

Abstract

This research aimed to: 1) develop and evaluate the quality of a comic book based on the Nakhon Ratchasima folk song legend, and 2) examine the target group's community awareness toward the comic book. The study employed a Mixed Methods Research design and was conducted in accordance with the engineering design process. The participants consisted of 3 experts and 25 secondary school students in Nakhon Ratchasima Province, selected through volunteer sampling, totaling 28 participants. The research instruments

included a comic book quality evaluation form and a community awareness assessment form. The statistics used for data analysis included the mean and standard deviation.

The research findings revealed that: 1) The created comic book, titled “A nostalgic song” adapted the content of the Nakhon Ratchasima folk song legend to be more contemporary. The quality evaluation by experts indicated a highly appropriate level (μ=3.47, σ=0.88). 2) The target group's local awareness after reading the comic book was found to be at a high level (μ=4.15, σ=1.12).

Keywords: Comic Book; Nakhon Ratchasima Folk Song; Folklore; Promote Local Awareness

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นการเติบโตมากกว่าเศรษฐกิจ หากแต่มุ่งเน้นการพัฒนาที่สมดุลในทุกมิติ เช่น สังคม สิ่งแวดล้อม การศึกษา ฯลฯ ดังที่ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้กำหนดกรอบ Sustainable Development Goals (SDGs) เพื่อเป็นทิศทางการพัฒนาร่วมกันของประชาคมโลก โดยเฉพาะในมิติด้านสังคม (People) ที่มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน ซึ่งสะท้อนอย่างชัดเจนใน SDG 11 ที่ให้ความสำคัญกับการทำให้เมืองและถิ่นฐานมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย ยืดหยุ่น และยั่งยืน โดยหนึ่งในตัวชี้วัดสำคัญคือ “การปกป้องและคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของโลก” (Centre for SDG Research and Support, n.d.)

ภายใต้กรอบแนวคิดดังกล่าว “คติชนชาวบ้าน” นับเป็นหนึ่งในมรดกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนและความเชื่อที่ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น การอนุรักษ์ไว้จึงเป็นกลไกสำคัญที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

คติชนวิทยาประเภทที่ใช้ภาษา (Verbal Folklore) อาทิ นิทานพื้นบ้านหรือเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาแต่โบราณ ถือเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังที่สุดในการถ่ายทอดค่านิยมและประวัติศาสตร์ของชุมชนจากรุ่นสู่รุ่น (Brunvand, 1968) เพราะทำหน้าที่เป็นคลังความรู้ของชุมชน สะท้อนวิถีชีวิต ความเชื่อ ที่คนรุ่นหลังได้เรียนรู้และเกิดความภูมิใจต่อท้องถิ่น ประชาชนจึงควรอนุรักษ์สิ่งเหล่านี้ไว้ เนื่องจากคติชนประเภทเรื่องเล่ากำลังถูกหลงลืมและขาดช่วงการสืบทอด หนึ่งในตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน เช่น “ตำนวนเพลงโคราช” หรือ เพลงพื้นบ้านของจังหวัดนครราชสีมาที่เยาวชนรุ่นหลังไม่เคยทราบมาก่อนถึงที่มาของการละเล่นพื้นบ้านนี้ แม้ว่าเพลงโคราชจะปรากฏให้เห็นในบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ทั้งในเขตเมืองและสถานที่สำคัญ (เช่น ลานอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีและวัดศาลาลอย) ตลอดจนในบริบททั่วไป (เช่น งานประเพณีของชุมชนและพิธีกรรมบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์) เป็นต้น ผู้วิจัยได้สืบค้นงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่ศึกษาเพลงโคราชในฐานะองค์ความรู้ทางคติชนวิทยา เพื่อการอนุรักษ์และสืบทอดคติชนที่ทรงคุณค่านี้ ดังตัวอย่างงานวิจัยของ Chaiwongsa (2023) ที่ได้ศึกษาความเชื่อความศรัทธาในการละเล่นเพลงโคราชเพื่อแก้บนท้าวสุรนารี (ย่าโม) และงานวิจัยของ ณัฐกฤตา นามมนตรี (2560) ที่ศึกษาตำนานเพลงโคราช: นัยยะความสำคัญของภูมิปัญญาไทยในบริบทสังคมไทยร่วมสมัย (ปี พ.ศ. 2557 - 2558) จึงพบว่ายังขาดงานวิจัยที่มุ่ง “สร้างสรรค์” เพลงโคราชในรูปแบบสื่อร่วมสมัย โดยเฉพาะสื่อที่สามารถส่งเสริมการรับรู้และความตระหนักรู้ต่อชุมชนของเยาวชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

การสืบทอดเรื่องราวที่กำลังหายไปให้คงอยู่ต่อไป ผู้วิจัยจึงได้ค้นคว้าเพื่อหาแนวทางการอนุรักษ์คติชนสู่เยาวชนในโลกยุคใหม่ พบว่า “หนังสือการ์ตูน” เป็นสื่อภาพเล่าเรื่อง (Visual Narrative) ที่มีศักยภาพสูงในการถ่ายทอดเรื่องเล่าให้สนุกสนานได้ผ่านการผสานภาพและข้อความเข้าด้วยกัน ช่วยให้เนื้อหาที่มีความซับซ้อนเข้าใจได้ง่าย และสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนในยุคดิจิทัล สอดคล้องกับที่ อมรรัตน์ เกษมรัตนพร (2558) กล่าวว่าการ์ตูนเป็นภาพวาด เพื่อบอกเล่าเรื่องราว แสดงเหตุการณ์ แสดงแนวความคิด ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขัน สนุกสนานเพลิดเพลิน และเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ช่วยให้เกิดความเข้าใจในภาษาได้ดี และงานวิจัยของ Suchat (2025) ที่ได้ การสร้างสรรค์การ์ตูนไทยเพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ของศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดพะเยา และผลการวิจัยพบว่า การใช้ตัวละครการ์ตูนเป็นสื่อกลางมีศักยภาพสูงในการส่งเสริมการท่องเที่ยว และช่วยให้การ อนุรักษ์วัฒนธรรม เข้าถึงคนรุ่นใหม่ได้ง่ายขึ้น อีกทั้ง Nguyen (2025) ได้นำ “นิทานพื้นบ้าน” มาดัดแปลงเป็น “ภาพยนตร์แอนิเมชัน” เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ด้านคติชนสำหรับเด็ก และผลของการดัดแปลงนิทานพื้นบ้านเป็นแอนิเมชัน นับว่าเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับการเรียนรู้คติชนของเด็กได้ในระดับหนึ่ง จึงถือว่าผลการวิจัยสามารถยืนยันได้ว่า “หนังสือการ์ตูน” สามารถใช้พัฒนาความตระหนักรู้ทางคติชนที่กำลังศูนย์หายไปแก่เยาวชนได้

การวิจัยในครั้งนี้ จึงต้องการนำเรื่องราวมุขปาฐะ คือ “ตำนานเพลงโคราช” มาสร้างสรรค์เป็นหนังสือการ์ตูนที่มีความเหมาะสมต่อเด็กและเยาวชนในโลกยุคใหม่ เพื่อให้เป็นหนึ่งในแนวทางการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างสรรค์และศึกษาคุณภาพของหนังสือการ์ตูนตำนานเพลงโคราช
2. เพื่อศึกษาความตระหนักรู้ต่อชุมชนของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อหนังสือการ์ตูนตำนานเพลงโคราช

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ ได้ทบทวนวรรณกรรม 3 ส่วน ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับคติชน แนวคิดเกี่ยวกับเพลงโคราช และแนวคิดเกี่ยวกับหนังสือการ์ตูนและโครงสร้างการเล่าเรื่อง รายละเอียดปรากฏ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับคติชน

Oxford Learner’s Dictionaries (n.d.) ได้ให้ความหมายของคำว่า “Folklore” หรือ “คติชน” ว่าเป็นเรื่องราวซึ่งได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมาในชุมชนนั้น ๆ สอดคล้องกับกิ่งแก้ว อัตถากร (2520) ที่กล่าวว่าคติชนเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนหนึ่งที่ถ่ายทอดกันมาทั้งภายในชนกลุ่มเดียวกันและอาจแพร่กระจายไปสู่ชนต่างกลุ่ม

การแบ่งประเภทของคติชนมีความเหมือนและแตกต่างกันตามแนวคิดของนักคติชน อย่างเช่น Brunvand (1968) ได้แบ่งประเภทคติชน ออกเป็น 3 ประเภท ประกอบด้วย คติชนวิทยาประเภทใช้ภาษา (Verbal Folklore) เช่น การเล่าเรื่อง นิทาน ตำนาน เพลงชาวบ้าน ฯลฯ คติชนวิทยาประเภทไม่ใช้ภาษา (Non-verbal Folklore) เช่น อาหารพื้นบ้าน การแต่งกาย ฯลฯ และคติชนวิทยาประเภทผสม (Partly Verbal Folklore) เช่น ระบำ งานรื่นเริง การละเล่น ฯลฯ

ดังนั้น “คติชน” จึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดสืบต่อกันในสังคม และสามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ คติชนที่ใช้ภาษา ไม่ใช้ภาษา และแบบผสม ตามลักษณะการสื่อสารและการแสดงออกของวัฒนธรรม

2. แนวคิดเกี่ยวกับเพลงโคราช

สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ (ออนไลน์) กล่าวว่าเพลงโคราชเป็นการแสดงพื้นเมืองของจังหวัดนครราชสีมาโดยสันนิษฐานว่าสืบทอดมาตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เพลงโคราชมีลักษณะเป็นเพลงปฏิพากษ์ที่ไม่มีดนตรีประกอบการขับร้อง เน้นความคมคายและโวหารของเนื้อหาบทเพลงที่ใช้ในการขับร้องเป็นสำคัญ นับว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนถึงคติชนวิทยา วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี และเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวจังหวัดนครราชสีมา ปัจจุบัน เพลงโคราชได้พัฒนาจากการละเล่นของชาวบ้านสู่การฝึกหัดเป็นอาชีพ โดยตั้งเป็นคณะหรือวงเพื่อรับจ้างแสดงในงานบุญ งานมงคล งานแก้บน (โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, ออนไลน์)

ตำนานที่เล่าถึงที่มาของเพลงโคราชมีหลากหลายสำนวน เช่น สำนวนของ ถาวร สุบงกช (2536) เล่าว่ามีนายพรานคนหนึ่งชื่อว่าเพชรน้อย ออกไปล่าสัตว์ในป่า เขตบ้านหนองบุนนาค อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา คืนหนึ่งไปพบลูกสาวพญานาคขึ้นมาจากหนองน้ำ มานั่งร้องเพลงคนเดียว พรานเพชรน้อยประทับใจในความไพเราะและเนื้อหาของเพลง จึงจำเนื้อและทำนองมาร้องให้คนอื่นฟัง เป็นต้น

ดังนั้น เพลงโคราชเป็นการแสดงพื้นบ้านของจังหวัดนครราชสีมา เป็นคติชนประเภทที่ใช้ภาษา โดยมีตำนานกำเนิดหลากหลาย เช่น เรื่องพรานเพชรน้อยที่ได้แบบอย่างบทเพลงจากธิดาพญานาค เป็นต้น

3. แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือการ์ตูนและโครงสร้างการเล่าเรื่อง

Kinder (1959) กล่าวว่า การ์ตูนเป็นภาพที่ผู้ชมสามารถตีความหมายได้ผ่านสัญลักษณ์ที่ปรากฏ โดยมักมีลักษณะการนำเสนอเกินจริง เพื่อใช้สื่อความหมายหรือแสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ บุคคล หรือสถานการณ์ต่าง ๆ การนำการ์ตูนมาสร้างเป็นหนังสือ จัดเป็นประเภทการ์ตูนประกอบเรื่อง (Illustrated Cartooon) หรือการ์ตูนที่ใช้ประกอบข้อเขียนที่ให้ความรู้และความเพลิดเพลิน ตลอดจนส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็กหรือเยาวชนที่อ่าน (ลัทธสิทธิ์ ทวีสุข, 2557; ปิยณัฐ สุนทรประเสริฐ, 2561) การนำเสนอการ์ตูนให้น่าสนใจต้องอาศัยหลักการเล่าเรื่องโดย Wongputtipong (2020) อธิบายโครงสร้างการเล่าเรื่องตามทฤษฎีการเล่าเรื่อง (Narrative Theory) ว่าประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ที่เริ่มต้นจากโครงเรื่อง (Plot) ซึ่งเป็นการจัดลำดับเหตุการณ์อย่างมีเหตุมีผล ตั้งแต่การเริ่มเรื่อง การพัฒนาเหตุการณ์ ไปจนถึงจุดสูงสุดและการคลี่คลายก่อนจบเรื่อง ถัดมาคือ แก่นเรื่อง (Theme) ซึ่งเป็นสาระสำคัญหรือแนวคิดหลักที่ผู้สร้างต้องการถ่ายทอดให้ผู้ชมรับรู้หลังจากจบเรื่อง แก่นเรื่องมักสะท้อนผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ตัวละคร เหตุการณ์ หรือสัญลักษณ์ในเรื่อง และเป็นส่วนที่ทำให้เรื่องราวมีคุณค่าในเชิงความคิด องค์ประกอบสำคัญอีกประการคือ ความขัดแย้ง (Conflict) ซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนของเรื่อง ทำให้เกิดปมปัญหาและความตึงเครียด ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นภายนอก เช่น ระหว่างบุคคลหรือกับธรรมชาติ หรือเกิดขึ้นภายในจิตใจของตัวละครเอง ซึ่งล้วนส่งผลให้เรื่องดำเนินไปและน่าติดตาม ในส่วนของ ตัวละคร (Character) ถือเป็นผู้ดำเนินเรื่องและทำให้เหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้น บทสนทนา (Dialogue) เป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และอุดมการณ์ของตัวละครผ่านถ้อยคำที่ใช้สื่อสารกัน อีกองค์ประกอบหนึ่งคือ ฉาก (Setting) ซึ่งหมายถึงสถานที่และเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้น และตอนจบ (Ending) เป็นส่วนที่สรุปเรื่องราวทั้งหมด มีความสำคัญในการทิ้งความประทับใจและเน้นย้ำแก่นเรื่อง สุดท้ายคือ มุมมองในการเล่าเรื่อง (Point of View) ซึ่งเป็นวิธีการถ่ายทอดเรื่องผ่านสายตาของผู้เล่า ไม่ว่าจะเป็นมุมมองบุรุษที่ 1 ที่ให้ความรู้สึกใกล้ชิด หรือบุรุษที่ 3 ที่มองเห็นภาพรวมของเรื่อง

ดังนั้น การสร้างหนังสือการ์ตูนควรใช้องค์ประกอบทั้งหมดที่กล่าวมานั้น มีความสัมพันธ์เชิงหน้าที่ที่เกื้อหนุนกันอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้เรื่องราวของวรรณกรรมสามารถถ่ายทอดได้อย่างมีมีประสิทธิภาพ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยมีผู้เกี่ยวข้องและกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพหนังสือการ์ตูน จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านคติชน ด้านศิลปะ และด้านหนังสือสำหรับเด็ก จำนวนด้านละ 1 คน

กลุ่มที่ 2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 25 คน ที่ได้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอาสาสมัคร (Volunteer Sampling)

1. ขั้นตอนการวิจัย

กระบวนการวิจัยในครั้งนี้ เป็นไปตามกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม (Engineering Design Process) ที่มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ การระบุปัญหา การรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา การออกแบบวิธีการแก้ปัญหา การวางแผนและดำเนินการแก้ปัญหา การทดสอบ ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข และการนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน (สุธิดา การีมี, 2565) แต่ละขั้นตอนปรากฏรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 1 การระบุปัญหา (Problem Identification) ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาจากประเด็นท้าทายของชาติและการศึกษาไทยในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน จากเอกสารทางวิชาการและสื่อสารสนเทศต่าง ๆ โดยปรากฏในหัวข้อความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา (Related Information Search) ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ตำนวนเพลงโคราช และส่วนที่ 2 การสร้างสรรค์หนังสือการ์ตูน รายละเอียดของข้อมูลปรากฏ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ตำนวนเพลงโคราช ผู้วิจัยศึกษานิทานปรัมปราของเมืองโคราช (จังหวัดนครราชสีมา) ที่เกี่ยวข้องกับตำนานเพลงโคราชจากหนังสือและสนทนากับครูประจำวิชาภาษาไทย ครูประจำวิชาประวัติศาสตร์ นักแสดงเพลงโคราช และชาวบ้าน โดยสำนวนของตำนานเพลงที่มีแหล่งที่มาจาก ถาว ร สุบงกช (2536) นับว่าได้รับความนิยมในการเล่า ตลอดจนสำนวนข้างต้น ได้รับการดัดแปลงเป็นนิทานอนิเมชั่นถ่ายทอดผ่านรายการทีวีในอดีต (รายการพินิจนคร) โดยมีเนื้อเรื่องย่อว่านายพรานคนหนึ่งชื่อ “เพชรน้อย” ได้ออกไปล่าสัตว์ จนพบกับลูกสาวพญานาคที่กำลังนั่งร้องเพลง พรานเพชรน้อยได้ยินเสียงเพลงนั้น จึงแอบเข้าไปฟังใกล้ ๆ และเกิดความประทับใจในความไพเราะของเนื้อหาและทำนองเพลง จึงจำเนื้อร้องและทำนองมาร้องให้คนในหมู่บ้านฟัง จนเกิดการสืบทอดต่อ ๆ กันมาจนถึงปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 การสร้างสรรค์หนังสือการ์ตูน ผู้วิจัยได้ศึกษาปละประยุกต์ใช้ทฤษฎีโครงสร้างการเล่าเรื่องตามแนวคิดของ Wongputtipong (2020) ที่ว่าการเล่าเรื่องประกอบด้วยการปูพื้นฐาน การสร้างความขัดแย้งไปจนถึงจุดวิกฤตและบทสรุป โดยมีแก่นเรื่อง (Theme) เป็นมโนทัศน์หลักในการสื่อสารความหมายเชิงสัญลักษณ์แก่ผู้อ่าน กระบวนการขับเคลื่อนเนื้อหาต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้ง (Conflict) ทั้งมิติภายในจิตใจและปัจจัยภายนอก เพื่อสร้างพลวัตให้ตัวละครดำเนินไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบ

ขั้นที่ 3 การออกแบบวิธีการแก้ปัญหา (Planning and Development) ผู้วิจัยได้ร่างสตอรี่บอร์ด เกี่ยวกับตำนานเพลงโคราชโดยปรับเปลี่ยนเนื้อหาบางส่วนให้ดึงดูดความสนใจต่อผู้อ่านที่เป็นวัยรุ่น จากนั้นจึงพัฒนาหนังสือการ์ตูนให้เกิดความสมบูรณ์ ตามรูปแบบการ์ตูนมังงะ หรือ Manga (Black &

White) ฉบับร่าง จากนั้นจึงได้นำไปให้ผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายอ่านเพื่อตรวจสอบความเข้าใจต่อเนื้อเรื่องก่อนที่จะปรับปรุงต่อไป

ขั้นที่ 4 วางแผนและดำเนินการแก้ปัญหา (Planning and Development) ผู้วิจัยได้สร้างหนังสือการ์ตูนฉบับสมบูรณ์ ในรูปแบบมังงะดิจิทัล (Digital Manga Inc)

ขั้นที่ 5 การทดสอบ ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข (Testing, Evaluation and Design Improvement) ผู้วิจัยได้นำเสนอหนังสือการ์ตูนต่อผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพสื่อ เพื่อตรวจสอบคุณภาพและรับข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาสื่อต่อไป

ขั้นที่ 6 นำเสนอวิธีการแก้ปัญหา ผลการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน (Presentation) ผู้วิจัยได้นำหนังสือการ์ตูนที่ผ่านการปรับปรุงหลังได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญไปให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย จำนวน 25 คน อ่านและประเมินความตระหนักรู้ต่อท้องถิ่น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 2 เครื่องมือ ได้แก่

2.1 แบบประเมินคุณภาพของหนังสือการ์ตูน ลักษณะแบบสอบถามชนิดมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวนข้อคำถาม 5 ข้อ

2.2 แบบประเมินความตระหนักรู้ต่อท้องถิ่น ลักษณะแบบสอบถามชนิดมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวนข้อคำถาม 6 ข้อ

แบบประเมินทั้ง 2 ประเภท มีการหาคุณภาพของแต่ละข้อคำถามหรือค่าความตรงเชิงเนื้อหาด้วยวิธีการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และทุก ๆ ข้อคำถามมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67-1.00

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ได้วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือการ์ตูนและความตระหนักรู้ต่อท้องถิ่นด้วยสถิติพื้นฐาน คือค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์หนังสือการ์ตูนที่เกี่ยวข้องกับตำนานเพลงโคราชขึ้น โดยใช้ชื่อเรื่องว่า “A nostalgic song” และมีเนื้อเรื่องความยาวจำนวน 20 หน้า โดยออกแบบให้เหมาะสมกับระดับการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชน เนื้อหาภายในดัดแปลงตำนานเพลงโคราชร่วมกับความสมัยใหม่ ดังตัวอย่างภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ตัวอย่างหนังสือการ์ตูนตำนานเพลงโคราช

จากภาพที่ 1 พบว่าหนังสือการ์ตูนมีภาพที่สะท้อนการประยุกต์คติชนท้องถิ่นสู่สื่อการ์ตูนร่วมสมัย เช่น ตัวละครมีเสน่ห์ มีรูปร่างสมส่วน และบุคลิกภาพที่ดึงดูดสายตา ซึ่งช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการติดตามเรื่องราวของผู้อ่าน เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอหนังสือการ์ตูนต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินคุณภาพ โดยกำหนดให้ค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.51 หรือเหมาะสมมาก ถือว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัย และรายละเอียดปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพหนังสือการ์ตูนตำนานเพลงโคราช

ลำดับ	รายการประเมิน	N	μ	σ	แปลค่า
1	ลำดับภาพและองค์ประกอบภาพมีความต่อเนื่องและสามารถถ่ายทอดเรื่องราวได้อย่างเป็นระบบ	3	4.00	0.00	เหมาะสมมาก
2	ผู้อ่านสามารถตีความและทำความเข้าใจความหมายของเรื่องราวผ่านการสื่อสารด้วยภาพได้อย่างชัดเจน		3.33	0.58	เหมาะสมปานกลาง
3	หนังสือการ์ตูนสามารถส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับคติชนหรือเรื่องเล่าท้องถิ่นของผู้อ่านได้อย่างเหมาะสม		3.33	1.53	เหมาะสมปานกลาง
4	เรื่องราวมีความน่าสนใจ และสามารถดึงดูดความสนใจของผู้อ่านให้ติดตามเนื้อหาได้อย่างต่อเนื่อง		3.33	1.15	เหมาะสมปานกลาง
5	หนังสือมีความเหมาะสมกับช่วงวัยและระดับพัฒนาการของผู้อ่าน		4.00	0.00	เหมาะสมมาก
รวม			3.47	0.88	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 1 พบว่าผลการประเมินคุณภาพหนังสือการ์ตูนตำนานเพลงโคราช มีค่าเฉลี่ย 3.47 (σ =0.88) หรือคุณภาพของหนังสือการ์ตูนอยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 1 ลำดับภาพและองค์ประกอบภาพมีความต่อเนื่องและสามารถถ่ายทอดเรื่องราวได้อย่างเป็นระบบ และข้อที่ 5 หนังสือมีความเหมาะสมกับช่วงวัยและระดับพัฒนาการของผู้อ่าน ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.00 (σ =0.00) หรือคุณภาพอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาความตระหนักรู้ต่อท้องถิ่นของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อหนังสือการ์ตูนตำนานเพลงโคราช โดยกำหนดให้ค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.51 หรือตระหนักรู้ระดับมาก ถือว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัย และรายละเอียดปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความตะหนักรู้ต่อท้องถิ่นของกลุ่มเป้าหมาย

ลำดับ	รายการประเมิน	N	μ	σ	แปลค่า
1	ผู้อ่านมีความรู้เกี่ยวกับเพลงโคราชเพิ่มขึ้นภายหลังการอ่านหนังสือเล่มนี้	25	4.28	1.02	ตระหนักรู้ระดับมาก

2	ผู้อ่านมีความเข้าใจในเนื้อเรื่องที่นำเสนอเกี่ยวกับเพลงโคราชเพิ่มขึ้น		4.00	1.08	ตระหนักรู้ระดับมาก
3	ผู้อ่านสามารถอธิบายเนื้อหาของเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจน		3.96	1.06	ตระหนักรู้ระดับมาก
4	ผู้อ่านตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของเพลงโคราช		4.44	1.00	ตระหนักรู้ระดับมาก
5	ผู้อ่านมีความตั้งใจที่จะบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับเพลงโคราชให้ผู้อื่นรับรู้		4.00	1.41	ตระหนักรู้ระดับมาก
6	ผู้อ่านมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์เพลงโคราช		4.24	1.13	ตระหนักรู้ระดับมาก
รวม			4.15	1.12	ตระหนักรู้ระดับมาก

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการประเมินความตะหนักรู้ต่อท้องถิ่นของกลุ่มเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ย 4.15 (σ =1.12) หรือกลุ่มเป้าหมายเกิดความตระหนักรู้ระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 4 ผู้อ่านตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของเพลงโคราช ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.44 (σ =1.00) หรือเกิดความตะหนักรู้ระดับมาก

สรุปและอภิปรายผู้ลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์หนังสือการ์ตูนตำนานเพลงโคราชขึ้น โดยใช้ชื่อเรื่องว่า “A nostalgic song” และผลการประเมินคุณภาพหนังสือการ์ตูน มีค่าเฉลี่ย 3.47 (σ =0.88) หรือคุณภาพของหนังสือการ์ตูนอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

1.2 กลุ่มเป้าหมายเกิดความตะหนักรู้ต่อท้องถิ่นด้วยค่าเฉลี่ย 4.15 (σ =1.12) หรือเกิดความตระหนักรู้ระดับมาก หลังจากที่ได้ทดลองอ่านหนังสือการ์ตูนตำนานเพลงโคราช

2. อภิปรายผลการวิจัย

การที่ผลการวิจัยสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อาจเกิดจากกระบวนการพัฒนาสื่อที่เป็นระบบและมีความน่าเชื่อถือตามกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม (Engineering Design Process) ที่มีการระบุปัญหา การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การออกแบบแนวทางแก้ปัญหา การพัฒนาและทดลองใช้ตลอดจนการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง การประยุกต์ใช้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมจึงนับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้หนังสือการ์ตูนที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพในระดับสูง ดังที่ Howard, Culley, และ Dekoninck (2007) กล่าวว่ากระบวนการออกแบบทางวิศวกรรมมีลักษณะเด่นทางกลไกการทำงานตามลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ เช่น เริ่มจากความต้องการ การวิเคราะห์โจทย์ การออกแบบแนวคิด การทำโครงสร้างให้เห็นจริง ไปจนถึงการออกแบบรายละเอียด อีกทั้ง มีวงจรย้อนกลับของการสร้างและประเมินที่ช่วยยกระดับคุณภาพผลงานสู่ความสมบูรณ์แบบเชิงประจักษ์ ก่อนหน้านี้ผู้วิจัยได้เคยสร้างหนังสือเล่มเล็ก เรื่อง สายธารแห่งความดี ด้วยแนวคิดการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ซึ่งมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาเชิงบริบทเพื่อตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ใช้เฉพาะกลุ่ม

เป็นสำคัญ (Kaewprasert & Suttiwan, 2025) จะเห็นได้ว่าการเลือกใช้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมในการวิจัยครั้งนี้มีเป้าประสงค์เพื่อพัฒนาสื่อให้สามารถตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมายในวงกว้าง

จากผลการประเมินด้านลำดับภาพและองค์ประกอบที่มีความต่อเนื่อง ตลอดจนความเหมาะสมต่อช่วงวัยและระดับพัฒนาการของผู้อ่าน ที่มีคะแนนประเมินในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.00 (σ = 0.00) สะท้อนให้เห็นว่าการออกแบบลำดับภาพและองค์ประกอบของสื่อได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงศักยภาพด้านการรับรู้และการตีความของผู้อ่านที่เป็นเยาวชนเป็นสำคัญ ขณะเดียวกัน ความเหมาะสมต่อช่วงวัยของผู้อ่านยังแสดงให้เห็นถึงการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายและผลการทดลองใช้สื่อมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง อันเป็นลักษณะสำคัญของกระบวนการแบบวนซ้ำ กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมจึงสามารถพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้เป้าหมายขนาดใหญ่ที่ลักษณะเหมือนกันได้

นอกจากนี้ ผลการศึกษาความตระหนักรู้ของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อท้องถิ่นภายหลังการอ่านหนังสือการ์ตูน พบว่าอยู่ในระดับสูง หรือเกิดความตระหนักรู้ระดับมาก (μ= 4.15, σ=1.12) ซึ่งสามารถอธิบายได้จากการดัดแปลงเนื้อหาคติชนให้มีความเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน โดยมีการปรับรูปแบบการเล่าเรื่องจากลักษณะมุขปาฐะที่เป็นนามธรรม ให้เป็นการเล่าเรื่องผ่านภาพที่มีความชัดเจน เข้าใจง่าย และสอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เรียนในปัจจุบัน อีกทั้งยังมีการผสมผสานอารมณ์ขันและอารมณ์ร่วมในลักษณะของการ์ตูนมังงะ ซึ่งช่วยเพิ่มความน่าสนใจและกระตุ้นการมีส่วนร่วมทางอารมณ์ของผู้อ่าน จึงส่งผลให้เกิดการพัฒนาไปสู่ความตระหนักรู้ต่อท้องถิ่น สอดคล้องกับ Setiawan et al. (2022) ที่ได้พัฒนาหนังสือนิทานพื้นบ้านภาษาชวาเพื่อเพิ่มพูนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ Farooq และ Riaz (2025) ที่ได้ส่งเสริมอัตลักษณ์ชาติแก่นักเรียนผ่านการสร้างตัวการ์ตูน 2 มิติที่สอดแทรกสัญลักษณ์ประจำชาติของปากีสถาน โดยผลการวิจัยพบว่าสื่อการ์ตูนมีส่วนช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ เปิดรับ และตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้วิชาภาษาและเรื่องราวท้องถิ่นของตนเองได้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้น กาสร้างสรรค์คติชนให้อยู่ในรูปแบบการ์ตูนที่สอดคล้องกับวัยและบริบทของผู้เรียนตามกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม แสดงให้เห็นถึงหนึ่งในกลไกของการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ และสามารถเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อท้องถิ่นได้

องค์ความรู้ใหม่

หนังสือการ์ตูนเป็นเครื่องมือร่วมสมัยสำหรับการอนุรักษ์คติชนของชาติ ผ่านการแปลงเนื้อหานามธรรมของเรื่องเล่าพื้นบ้านให้กลายเป็นสื่อภาพเล่าเรื่องที่เข้าถึงง่ายและสอดคล้องกับบริบทการรับรู้ของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน เมื่อผสานกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมที่มีควาเป็นระบบเชิงวิทยาศาสตร์ร่วมกับการสร้างสรรค์งานศิลปะ ย่อมส่งผลให้สื่อหรือนวัตกรรมที่ส่งเสริมความตระหนักรู้ต่อท้องถิ่นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำหนังสือการ์ตูนตำนานเพลงโคราชไปใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทยหรือรายวิชาหน้าที่พลเมือง เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและความตระหนักรู้เกี่ยวกับคติชนท้องถิ่นของผู้เรียน

1.2 ควรเผยแพร่หนังสือการ์ตูนในรูปแบบออนไลน์ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มการเข้าถึงของผู้เรียนและประชาชนในวงกว้าง

2. ข้อเสนอแนะที่สืบเนื่องจากผลวิจัย

2.1 ควรขยายกลุ่มตัวอย่างให้มีจำนวนที่มากขึ้นและครอบคลุมช่วงวัยหรือบริบททางการศึกษาที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยและสามารถอธิบายประสิทธิภาพของสื่อได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรรวบรวมตำนานท้องถิ่นที่หลากหลายก่อนการพัฒนาหนังสือการ์ตูน เพื่อให้สามารถพัฒนาเป็นชุดหนังสือที่ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับคติชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (ม.ป.ป.). *สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่ม 34 เพลงพื้นบ้าน.* จาก https://saranukromthai.or.th/smallchild/942

กิ่งแก้ว อัตถากร. (2520). *คติชนวิทยา.* คุรุสภา.

ณัฐกฤตา นามมนตรี. (2560). ตำนานเพลงโคราช: นัยยะความสำคัญของภูมิปัญญาไทยในบริบทสังคมไทยร่วมสมัย (ปี พ.ศ. 2557 - 2558). *Chophayom Journal,* 28(1), 61–70. https://so01.tci-thaijo.org/index.php/ejChophayom/article/view/88851

ถาวร สุบงกช. (2536). *เพลงโคราช: การศึกษาในเชิงวิเคราะห์และวิจารณ์.* ที พี พริ้นท์.

ปิยณัฐ สุนทรประเสริฐ. (2561). *การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก.* ธรรมรักษ์การพิมพ์.

ลัทธสิทธิ์ ทวีสุข. (2557). กระบวนการออกแบบลายเส้นเพื่อสื่อสารผ่านลักษณะดีและร้ายของตัวการ์ตูน: กรณีศึกษา ภาพยนตร์การ์ตูนขนาดสั้นเรื่องเปเปอร์แมน. *นิเทศสยามปริทัศน์,* 13(14), 100–108.

สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์. (ม.ป.ป.). *เพลงโคราช ว่าด้วยจารีตและคติความเชื่อ.* จาก https://www.finearts.go.th/literatureandhistory/view/23527

สุธิดา การีมี. (2565). *การใช้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และทักษะการแก้ปัญหา ตอนที่ 1.* จาก https://www.scimath.org/article-science/item/12485-1-2

อมรรัตน์ เกษมรัตนพร. (2558). *การสร้างหนังสือการ์ตูนคุณธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2* (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Brunvand, J. H. (1968). *The study of American folklore: An introduction.* W. W. Norton & Company.

Centre for SDG Research and Support. (n.d.). *Intro to SDGs.* from https://www.sdgmove.com/intro-to-sdgs/

Chaiwongsa, T. (2023). Belief and folk song Korat song to make a votive offering for Taosuranaree (yamo). *Journal of Music and Performing Arts Khon Kaen University, 4(3), 47–60.* https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JournalofMUSPAKKU/article/view/260177

Farooq, Q. U. A., & Riaz, M. (2025). Fostering national identity in children through the creation of a 2D protagonist cartoon character incorporating national symbols of Pakistan. Human Nature *Journal of Social Sciences,* 6(1), 14–39. https://doi.org/10.71016/hnjss/sxbvmm77

Howard, T., Culley, S., & Dekoninck, E. (2007). *Creativity in the engineering design process.* In Proceedings of the International Conference on Engineering Design (ICED'07). Paris, France.

Kaewprasert, T., & Suttiwan, W. (2025). Effects of utilizing design thinking to develop a small book river of morality. *Journal for Developing the Social and Community,* 12(2), 73–98. https://so03.tci-thaijo.org/index.php/rdirmu/article/view/288465

Kinder, S. J. (1959). *Audio-visual materials and technique (2nd ed.).* American Book Co.

Nguyen, M. X. (2025). *Folklore education for children through the adaptation of folk tales into animated films. from* https://philpapers.org/archive/NGUFEF-2.pdf

Oxford Learner's Dictionaries. (n.d.). *Folklore.* Oxford University Press. from https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/folklore

Setiawan, D., Yuniarti, Y. D., & Rahmadani, N. K. A. (2022). E-comic of folklore in the Javanese language to increase 4th graders' learning outcomes. Tadris. *Jurnal Keguruan dan Ilmu Tarbiyah*, 7(1), 91–101. https://doi.org/10.24042/tadris.v7i1.11596

Suchat, R. (2025). Designing Thai cartoon characters to promote the identity of local arts and culture. *Phayao Province. International Journal of Asia Digital Art and Design,* 29(1), 17–24. https://doi.org/10.20668/adada.29.1_17

Wongputtipong, P. (2020). *Storytelling structure theory.* from https://pharmconnection.blogspot.com/2020/09/storytelling.html

วารสารเมธีวิจัย Savant Journal of Social Sciences
ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 มีนาคม – เมษายน 2569
Volume 3 Number 2 March - April 2026

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น

Administration According to the Principles of Good Governance of the Kranuan Town Municipality, Kranuan District, Khon Kaen Province

[1]กิตติยศ พริ้งเกษมชัย และ [2]พัฒน์ศิณ สำเริงรัมย์
[1]Kittiyot Pringkasemchai and [2]Patsin Samroengram
คณะรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา
Faculty Public Administration, Nakonratchasima College
[1]E-mail: pringkasemchai987@gmail.com, [2]E-mail: patsin.nmc@gmail.com

Received 04/04/2026 | Revised 09/04/2026 | Accepted 09/04/2026

บทความวิจัย (Research Article)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชากรได้แก่ ประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น จาก 6 หมู่บ้าน 11 ชุมชน จำนวน 8,196 คน (เฉพาะผู้มีสิทธิเลือกตั้ง) เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคำนวณโดยสูตรของ ทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 399 คน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t–test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe/) ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวณ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.02) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับแรกได้แก่ ด้านหลักความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 4.13) รองลงมาได้แก่ ด้านหลักคุณธรรม (ค่าเฉลี่ย 4.06) ด้านหลักนิติธรรม (ค่าเฉลี่ย 4.06) ด้านหลักการมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย 4.04) ด้านหลักความคุ้มค่า (ค่าเฉลี่ย 3.95) และด้านหลักความโปร่งใส (ค่าเฉลี่ย 3.91) ตามลำดับ

2. ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน นัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ข้อค้นพบจากการวิจัยนี้ การเปลี่ยนผ่านเชิงกลยุทธ์จากการบริหารแบบสั่งการ (Top-down) ไปสู่การบริหารแบบเครือข่ายร่วมมือ (Network Governance) จุดแข็งที่โดดเด่นที่สุดในด้านความรับผิดชอบที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และการบริการที่เท่าเทียม ขณะที่ด้านความโปร่งใสเป็นประเด็นที่ควรพัฒนาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

คำสำคัญ: การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล; ประชาชน; เทศบาลเมืองกระนวน

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the level of good governance in the administration of Kranuan Town Municipality, Kranuan District, Khon Kaen Province, and 2) to compare people's opinions toward the governance of Kranuan Town Municipality, classified by personal factors. The population consisted of 8,196 eligible voters from 6 villages and 11 communities within the municipal area. The sample size of 399 individuals was determined using Taro Yamane's formula. The research instrument was a rating scale questionnaire. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test (One-way ANOVA), and Scheffe's method for post-hoc comparison. The research findings revealed that:

1. The overall level of good governance in the administration of Kranuan Town Municipality was at a high level (mean = 4.02). When considering each aspect, they were ranked from highest to lowest as follows: Accountability (mean = 4.13), Morality (mean = 4.06), Rule of Law (mean = 4.06), Participation (mean = 4.04), Efficiency (mean = 3.95), and Transparency (mean = 3.91).

2. The People with different genders, educational levels, and occupations showed no statistically significant differences at the 0.05 level in their opinions toward the governance of Kranuan Town Municipality.

Key findings indicated a strategic transition from top-down administration to Network Governance. The most prominent strength was results-based accountability and equitable service delivery. Conversely, transparency was identified as a critical area requiring improvement through the implementation of information technology systems.

Keywords: good governance; people; Kranuan town municipality

บทนำ

กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน การบริหารงานภาครัฐได้เปลี่ยนผ่านจากรูปแบบอำนาจนิยมสู่การบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นและความยั่งยืนให้กับระบบเศรษฐกิจและสังคม การบริหารงานที่ขาดความโปร่งใสและตรวจสอบไม่ได้นำไปสู่ปัญหาคอร์รัปชันและความเหลื่อมล้ำ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาประเทศในทุกระดับ (United Nations Development Programme, 2023)

สำหรับประเทศไทย หลักธรรมาภิบาลได้ถูกบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญและพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือประโยชน์สุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง อย่างไรก็ตาม การนำหลักการเหล่านี้ไปปฏิบัติในระดับท้องถิ่นยังคงมีความท้าทาย ทั้งในด้านโครงสร้างอำนาจ งบประมาณ และความเข้าใจของบุคลากร (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2565)

การปกครองท้องถิ่นในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนามาตลอดเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของแต่ละช่วงระยะเวลา ซึ่งก็มีปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่ทำให้การปกครองท้องถิ่นไม่สามารถอำนวยประโยชน์ให้กับประชาชนได้อย่างเต็มที่ตามวัตถุประสงค์ในการปกครองประเทศ โดยเฉพาะวัตถุประสงค์หลักในการปกครองท้องถิ่น คือการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองการปกครอง โดยมีตัวแทนของประชาชนในรูปของสมาชิกสภาเทศบาลที่ทำหน้าแทนประชาชนในการบริหาร ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีไว้ 6 ประการ คือ

1. หลักนิติธรรม คือ การตรากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และกติกาต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

2. หลักคุณธรรม คือ การยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยการรณรงค์เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงาม ให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือสมาชิกของสังคมถือปฏิบัติ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ สุจริต ความเสียสละ ความอดทน ขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย

3. หลักความโปร่งใส คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาและสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ โดยการปรับปรุงระบบและกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก ตลอดจนมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันและช่วยให้การทำงานของภาครัฐและเอกชนปลอดจากการทุจริต

4. หลักการมีส่วนร่วม คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมเสนอความเห็นและร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ การแสดงความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ เพื่อขจัดการผูกขาดทั้งโดยภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งจะช่วยสร้างความสามัคคี และความร่วมมือกันทำงานในเรื่องสำคัญของภาครัฐและเอกชน

5. หลักความรับผิดชอบ คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ทุกคนทุกฝ่ายตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตน และการใส่ใจในปัญหาสาธารณะรวมทั้งมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง โดยพยายามหาทางออกที่ทุกฝ่ายสามารถยอมรับร่วมกันได้ กล้ารับผลการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า คือ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่รู้คุณค่าของทรัพยากรของชาติ และบริหารงานด้วยความประหยัด มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาครัฐ ซึ่งต้องให้บริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน

ปัจจุบันการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management - NPM) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปรับตัวจากการบริหารแบบสั่งการตามลำดับชั้น (Top-down) ไปสู่การบริหารจัดการที่เน้นผลสัมฤทธิ์และความคุ้มค่า (กิตติศักดิ์, 2567) ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงนี้ "ธรรมาภิบาล" (Good Governance) จึงไม่ใช่เพียงหลักการทางจริยธรรม แต่เป็นกลไกเชิงยุทธศาสตร์ที่ช่วยลดช่องว่างระหว่างรัฐกับประชาชน โดยเปลี่ยนบทบาทของเทศบาลให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกในรูปแบบการปกครองแบบเครือข่ายร่วมมือ (Network Governance) ซึ่งสอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมยุคใหม่ที่ต้องการการบริการที่รวดเร็วและเท่าเทียม (สมศักดิ์ และ วิชัย, 2568)

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาสถานการณ์จริงของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น กลับพบประเด็นปัญหาที่ควรพิจารณาอย่างเร่งด่วน ข้อมูลจากรายงานสถานการณ์ย้อนหลังพบว่า แม้การบริหารภาพรวมจะอยู่ในเกณฑ์ดี แต่สถิติการร้องเรียนผ่านศูนย์ดำรงธรรมและระบบออนไลน์มีแนวโน้มสูงขึ้นในด้านความล่าช้าของขั้นตอนราชการและการเข้าถึงข้อมูลสาธารณะ (เทศบาลเมืองกระนวน, 2568) โดยเฉพาะผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA) ในช่วงปีที่ผ่านมาที่ระบุว่า "มิติด้านความโปร่งใส" มีคะแนนต่ำที่สุดสะท้อนถึงปัญหาเชิงโครงสร้างที่ประชาชนยังไม่สามารถตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างหรืองบประมาณพัฒนาพื้นที่ได้อย่างสะดวก (สถาพรวงศ์, 2566) ปัญหาเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าหากยังคงบริหารงานแบบเดิมโดยขาดการบูรณาการเทคโนโลยีและหลักธรรมาภิบาลที่เข้มแข็งจะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนและความคุ้มค่าในการบริหารทรัพยากรท้องถิ่น

ดังนั้น หากเทศบาลเมืองกระนวนได้นำหลักการบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล กลไกขับเคลื่อนด้วยคุณธรรม และการเชื่อมโยงกับภาคประชาชน การเลื่อนระดับการมีส่วนร่วมจาก ผู้ให้ความเห็น สู่ หุ้นส่วนในการพัฒนา จะเป็นกุญแจสำคัญในการแก้ปัญหาความโปร่งใสและสร้างความคุ้มค่าที่แท้จริงตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2567) ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน และทำงานท้องถิ่นมาหลายปี จึงมีความมุ่งมั่นที่จะทำวิจัย เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยจะนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมระบบการบริหารงานเทศบาลเมืองกระนวน และนำไปสู่การบริหารจัดการที่ดีในระดับท้องถิ่น ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน แตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีสำคัญเพื่อกำหนดกรอบการศึกษา ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล (Good Governance)

ธรรมาภิบาลคือการปกครอง การบริหาร การจัดการการควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามครรลองธรรม นอกจากนี้ยังหมายถึงการบริหารจัดการที่ดีซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 6 ประการ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 ดังนี้:

1. หลักนิติธรรม การตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ

2. หลักคุณธรรม การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ สุจริต และมีระเบียบวินัย

3. หลักความโปร่งใส การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา และประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยง่าย รวมถึงมีกลไกการตรวจสอบที่ชัดเจน

4. หลักการมีส่วนร่วม การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมรับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจในประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน

5. หลักความรับผิดชอบ การตระหนักในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่อความผิดพลาดที่เกิดขึ้น รวมถึงการพร้อมที่จะถูกตรวจสอบ

6. หลักความคุ้มค่า การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

ธรรมาภิบาลดิจิทัลและความปกติใหม่

การเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัล (Digital Transformation) ได้กลายเป็นพลวัตสำคัญที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารราชการแผ่นดิน จากเดิมที่เน้นการเผชิญหน้าและระบบเอกสาร ไปสู่ “ธรรมาภิบาลดิจิทัล” (Digital Governance) ซึ่งหมายถึง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อยกระดับความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมของประชาชน (อภิชาต, 2567) ในบริบทของ “ความปกติใหม่” (New Normal Governance) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเผชิญกับความคาดหวังที่ซับซ้อนขึ้น โดยเฉพาะการให้บริการสาธารณะผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) ที่ต้องรวดเร็ว ไร้รอยต่อ และตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอน (ธีรภัทร, 2568)

งานวิจัยในยุคปัจจุบันชี้ให้เห็นว่า ธรรมาภิบาลดิจิทัลไม่ได้เป็นเพียงการนำเครื่องมือทางเทคโนโลยีมาใช้ แต่คือการสร้าง “ระบบนิเวศแห่งความไว้วางใจ” (Ecosystem of Trust) ระหว่างรัฐและประชาชน โดยมีองค์ประกอบสำคัญที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ดังนี้

1. ความโปร่งใสแบบเปิด (Open Transparency) การเปิดเผยข้อมูลผ่านชุดข้อมูลเปิด เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและนำไปวิเคราะห์ต่อยอดได้ทันที ซึ่งช่วยลดปัญหาการทุจริตเชิงนโยบาย (จิรวัฒน์, 2566)

2. การมีส่วนร่วมทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Participation) การขยับระดับจากการแจ้งเพื่อทราบไปสู่การตัดสินใจร่วมกันผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการปกครองแบบเครือข่ายร่วมมือ (Network Governance) ในยุคใหม่ (ประเสริฐ และคณะ, 2567)

3. ความคุ้มค่าเชิงนวัตกรรม (Innovative Value) การใช้เทคโนโลยีเพื่อลดต้นทุนการบริหารจัดการและเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงบริการของประชาชนอย่างเท่าเทียม (Inclusive Access) (วิรัช, 2569)

นอกจากนี้ การบริหารราชการในยุคความปกติใหม่ยังต้องให้ความสำคัญกับ “ธรรมาภิบาลข้อมูล” (Data Governance) เพื่อคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของประชาชนควบคู่ไปกับการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ ซึ่งเป็นความท้าทายใหม่ที่เทศบาลเมืองกระนวนต้องนำมาพิจารณาเพื่อยกระดับสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ที่มีฐานรากจากธรรมาภิบาลที่เข้มแข็ง (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล, 2568)

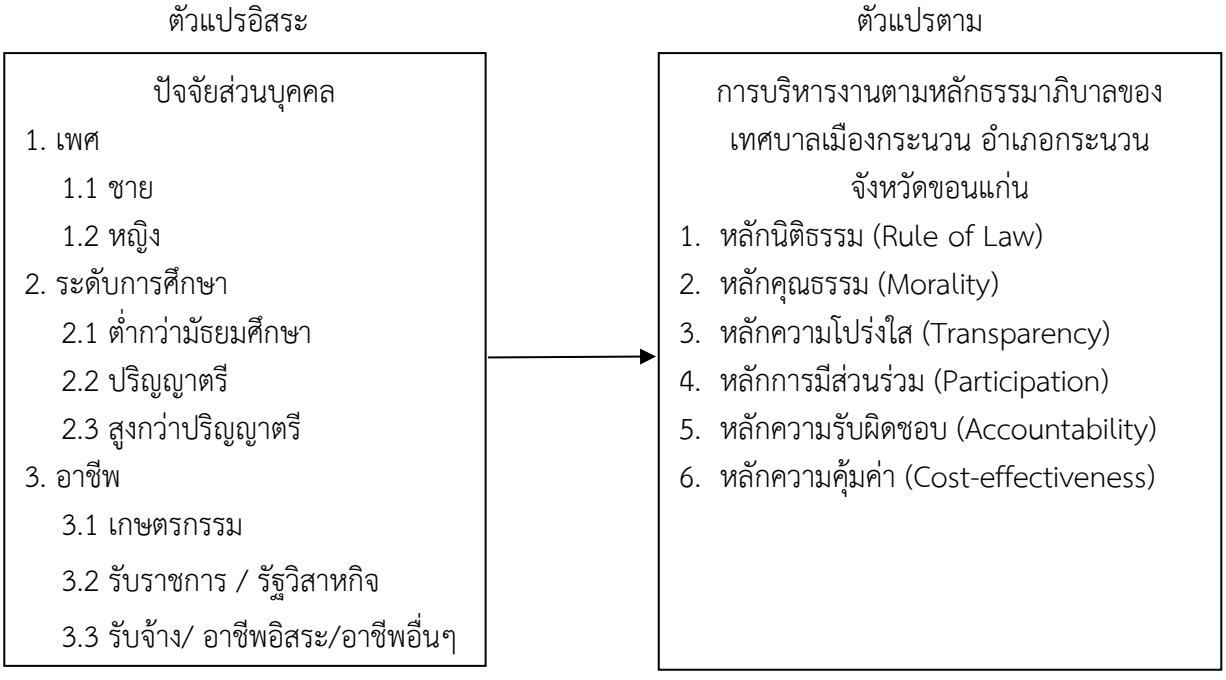
แนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management - NPM) การบริหารงานของเทศบาลในปัจจุบันไม่ได้เน้นเพียงการทำตามระเบียบแบบแผนเท่านั้น แต่ยังมุ่งเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ (Results-based Management) การลดขั้นตอนการทำงาน และการมุ่งเน้นบริการประชาชนเสมือนเป็น

ลูกค้า ซึ่งสอดคล้องกับหลักความคุ้มค่าและความรับผิดชอบในหลักธรรมาภิบาล (Osborne & Gaebler, 1992)

สรุปโดยย่อ จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้บูรณาการระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 ในการกำหนดกรอบแนวคิดและตัวแปร (Conceptual Framework) ใช้หลักธรรมาภิบาล 6 ประการ เป็นตัวแปรตาม หรือเกณฑ์มาตรฐานในการประเมิน โดยแปลงนามธรรมให้เป็นรูปธรรม เพื่อวัดผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า วรรณกรรมเหล่านี้จะถูกนำไปพัฒนาเป็น "แบบสอบถาม" (Questionnaire) โดยอิงตามนิยามปฏิบัติรูปประโยคที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ในการวิจัยนี้ หลักธรรมาภิบาล 6 ประการ เปรียบเสมือน "เข็มทิศคุณธรรมและกระบวนการ" ส่วน NPM เปรียบเสมือน "เครื่องยนต์ขับเคลื่อนประสิทธิภาพ" การทบทวนวรรณกรรมนี้จะช่วยให้เราเห็นว่า เทศบาลเมืองกระนวนบริหารงานได้ดีตามมาตรฐาน (Good Governance) และส่งมอบผลลัพธ์ที่คุ้มค่าแก่ประชาชน (NPM) ได้อย่างสมดุลหรือไม่ ซึ่งจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้บูรณาการแนวคิดหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ตามตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 มากำหนดเป็นตัวแปรตามเพื่อศึกษาความสัมพันธ์กับการบริหารงานของเทศบาลเมืองกระนวน จังหวัดขอนแก่น ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย
ที่มา: ผู้วิจัย (2569)

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ เขตเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 7 หมู่บ้าน กับ 11 ชุมชน

ประชากรการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 8,196 คน (เฉพาะผู้มีสิทธิเลือกตั้ง) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้สูตรคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) และแบบสะดวก (Convenience sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ เป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น 6 ด้าน ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม (Rule of Law) 2) หลักคุณธรรม (Morality) 3) หลักความโปร่งใส (Transparency) 4) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) 5) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) และ 6) หลักความคุ้มค่า (Cost-effectiveness) เป็นแบบมาตราส่วน (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ (Likert)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .87

การวิเคราะห์ข้อมูล 1) วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) 2) วิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) ทดสอบสมมติฐาน โดยเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ย ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 กรณีตัวแปรมี 2 ตัว ได้แก่ เพศ ใช้การทดสอบ t-test กรณีตัวแปรต้นมีมากกว่า 2 ตัว ได้แก่ ระดับการศึกษา และอาชีพ ใช้การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA หรือ F-test) หากพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ เชฟเฟ่ (Scheffe's Method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) การวิเคราะห์หาผลกระทบระหว่างตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคล เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัด1) หลักนิติธรรม (Rule of Law) 2) หลักคุณธรรม (Morality) 3) หลักความโปร่งใส (Transparency) 4) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) 5) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) และ 6) หลักความคุ้มค่า (Cost-effectiveness) โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรการทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติในการวิจัยครั้งนี้กำหนดที่ระดับ 0.05 หากพบความแตกต่างในการวิเคราะห์เปรียบเทียบจะทำการทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 204 คน (ร้อยละ 53.54) และเพศหญิง จำนวน 195 คน (ร้อยละ 48.87) ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 133 คน (ร้อยละ 34.90) รองลงมาระดับตมัธยมศึกษา จำนวน 146 คน (ร้อยละ 36.59) ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 140 คน (ร้อยละ 26.74) รองลงมาอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 106 คน (ร้อยละ 26.56)

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\overline{X}$ = 4.02) แสดงตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล	ระดับการบริหารงาน		แปลผล	อันดับ
	$\overline{X}$	S.D.		
1. ด้านหลักนิติธรรม	4.06	0.80	มาก	3
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.06	0.83	มาก	2
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.91	0.82	มาก	6
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.04	0.77	มาก	4
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.13	0.78	มาก	1
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.95	0.74	มาก	5
รวม	**4.02**	**0.81**	**มาก**	

จากผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\overline{X}$ = 4.02) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับแรกได้แก่ ด้านหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.13) รองลงมาได้แก่ ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.06) ด้านหลักการมีส่วนร่วมร่วมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.04) ด้านหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.95 และด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.91) ตามลำดับ รายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ด้านหลักนิติธรรม พบว่า เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน เทศบาลได้ออกข้อบังคับเพื่อบังคับใช้ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ ที่กฎหมายกำหนด และข้อบัญญัติ/ข้อบังคับได้รับการยอมรับจากประชาชน

2) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ผู้บริหารปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานด้วยความสุภาพอ่อนโยนและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การบริหารงานของเทศบาลเป็นไปด้วยความซื่อสัตย์สุจริตตรงไปตรงมา และผู้บริหารมีความอดทนอดกลั้นและมีอารมณ์หนักแน่นมั่นคง

3) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า การบริหารงานเป็นไปอย่างเปิดเผยไม่ปิดบังอำพราง ผู้บริหารสื่อสารให้ผู้ร่วมงานรู้และประชาชนให้เข้าใจนโยบาย เป้าหมายและทิศทางการดำเนินงาน และผู้บริหารมีกลไกตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างโปร่งใส

4) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนในการดำเนินงาน และผู้บริหารเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขงานและการพัฒนา

5) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ด้านหลักการมีความรับผิดชอบ พบว่า การบริหารงานเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ โดยไม่ละทิ้งงาน การกำหนดโครงสร้างการบริหารงานระบุวัตถุประสงค์และภารกิจชัดเจนตามคำสั่งแบ่งงาน

6) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ ผู้บริหารลดขั้นตอนการปฏิบัติงานมุ่งเน้นคุณภาพและผลของงานเป็นสำคัญ และผู้บริหารจัดให้มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องเป็นปัจจุบันและสะดวกต่อการใช้งาน

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล		เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านหลักนิติธรรม	3.99	0.54	3.97	0.65	0.977	0.329
2	ด้านหลักคุณธรรม	3.86	0.58	3.83	0.67	0.503	0.614
3	ด้านหลักความโปร่งใส	3.72	0.49	3.68	0.73	0.710	0.481
4	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.96	0.50	3.70	0.78	0.438	0.661
5	ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.86	0.72	3.90	0.66	0.981	0.296
6	ด้านหลักความคุ้มค่า	3.64	0.72	3.66	0.72	0.680	0.327
รวม		**3.84**	**0.47**	**3.79**	**0.64**	**2.802**	**1.830**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา

	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1	ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.8861	3	0.295	1.342	0.319
		ภายในกลุ่ม	150.311	396	0.488		
		รวม	151.198	399			
2	ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.105	3	0.368	1.340	0.202
		ภายในกลุ่ม	52.854	396	0.530		
		รวม	53.958	399			
3	ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	1.119	3	0.373	1.915	0.116
		ภายในกลุ่ม	78.738	396	0.380		
		รวม	79.857	399			
4	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	0.808	3	0.269	0.675	0.230
		ภายในกลุ่ม	79.857	396			
		รวม	52.854	399			
5	ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	0.928	3	0.309	1.905	0.176
		ภายในกลุ่ม	78.738	396	0.380		
		รวม	79.857	399			
6	ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	36.773	3	0.178		
		ภายในกลุ่ม	37.701	396			
		รวม	**57.757**	**399**			

* ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอาชีพ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.570	3	.190	1.145	.331
	ภายในกลุ่ม	65.736	396	.166		
	รวม	66.306	399			

2. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.363	3	.121	1.914	.127
	ภายในกลุ่ม	24.948	396	.063		
	รวม	25.311	399			
3. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	.128	3	.043	.987	.399
	ภายในกลุ่ม	17.028	396	.043		
	รวม	17.156	399			
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	.234	3	.078	1.238	.295
	ภายในกลุ่ม	24.948	396	.063		
	รวม	25.182	399			
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	.219	3	.073	1.352	.257
	ภายในกลุ่ม	21.384	396	.054		
	รวม	21.603	399			
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	1.731	3	.577	2.219	.085
	ภายในกลุ่ม	102.960	396	.260		
	รวม	**104.691**	**399**			

* ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ประชาชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะเทศบาลเมืองกระนวนมีการวางระบบการทำงานที่สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 โดยเน้นการบริหารจัดการที่ยึดประโยชน์สุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง มีการจัดวางระบบงานให้เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย จันทรศิริ (2563) ที่พบว่าผู้นำท้องถิ่นที่ให้ความสำคัญกับการปฏิรูประบบราชการจะส่งผลให้ภาพรวมของธรรมาภิบาลในองค์กรอยู่ในระดับสูง

1.1 ด้านหลักความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.13) ที่เป็นเช่นนี้เพราะเทศบาลเมืองกระนวนมีการกำหนดโครงสร้างการแบ่งงานที่ชัดเจน (Job Description) และบุคลากรมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเองภายใต้ระเบียบกฎหมาย การที่ผู้บริหารมุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จโดยไม่ละทิ้งงานสะท้อนถึงวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นผลสัมฤทธิ์ สอดคล้องกับแนวคิดของ Bovens (2010) ที่กล่าวว่าความรับผิดชอบในฐานะกลไก (Accountability as a mechanism) จะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อมีโครงสร้างอำนาจหน้าที่และการตรวจสอบที่ชัดเจน

1.2 ด้านหลักนิติธรรมและหลักคุณธรรม (4.06) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารใช้หลัก "เมตตาธรรม" ควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมาย การที่ประชาชนยอมรับในข้อบัญญัติท้องถิ่นเกิดจากการที่

เทศบาลเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตรากฎหมายตั้งแต่ต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2560) ที่ระบุว่าการบริหารจัดการภาครัฐที่ยั่งยืนต้องอาศัยการผสมผสานระหว่างความถูกต้องตามกฎหมายและความมีจริยธรรมของตัวบุคคล

1.3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม (Participation) (4.04) ผลการวิจัยพบว่าระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกำหนดนโยบาย วางแผน และปรับปรุงงาน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะเทศบาลเมืองกระนวนก้าวข้ามการบริหารแบบสั่งการจากบนลงล่าง (Top-down) สู่การสร้างพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere) ที่เปิดให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา ซึ่งช่วยลดความขัดแย้งและทำให้โครงการต่างๆ ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของคนในพื้นที่ การที่ประชาชนร่วมวางแผนและปรับปรุงงานได้จริง สะท้อนว่าเทศบาลไม่ได้จัดทำประชาคมเพียงเป็นพิธีกรรมตามกฎหมาย แต่มีการนำข้อเสนอแนะไปบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม ผู้บริหารน่าจะใช้ช่องทางสื่อสารที่หลากหลาย ทั้งทางการและไม่เป็นทางการ ทำให้ประชาชนรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ (Ownership) ในนโยบายสาธารณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร ธำรงลักษณ์ (2565) ที่อธิบายว่า การมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพในระดับท้องถิ่นต้องเริ่มจากการเปิดโอกาสให้พลเมืองร่วม "ร่วมคิด" และ "ร่วมตัดสินใจ" (Empowerment) ซึ่งจะนำไปสู่ความยั่งยืนในการพัฒนาเมือง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Stoker (2018) ที่ระบุว่าธรรมาภิบาลในยุคใหม่เน้นการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับภาคพลเมืองเพื่อให้เกิดการยอมรับในอำนาจหน้าที่

1.4 ด้านหลักความคุ้มค่า (Cost-effectiveness) (3.95) ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก โดยเน้นการลดขั้นตอน การทำงานตามแผน และการใช้ระบบสารสนเทศ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าเทศบาลเมืองกระนวนมุ่งเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ (Results-based Management) มากกว่าการยึดติดกับระเบียบขั้นตอนที่ซับซ้อน การลดขั้นตอนการปฏิบัติงานช่วยประหยัดทั้งเวลาและงบประมาณของรัฐและประชาชน การจัดให้มีระบบสารสนเทศที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน ช่วยลดความซ้ำซ้อนของข้อมูลและเพิ่มความเร็วในการบริการประชาชนจึงสัมผัสได้ถึงความสะดวกและความคุ้มค่าของภาษีที่เสียไป ความเชื่อมโยงระหว่างแผนและการปฏิบัติ (Alignment) การปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้อย่างเคร่งครัดสะท้อนถึงการวางยุทธศาสตร์ที่ดี ทำให้ทรัพยากรที่มีจำกัดถูกใช้ไปอย่างถูกที่ถูกทาง ไม่เกิดภาวะงบประมาณรั่วไหลหรือโครงการซ้ำซ้อน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2563) ที่ระบุว่าหลักความคุ้มค่าในการบริหารงานท้องถิ่นยุคดิจิทัล คือการใช้ทรัพยากรให้น้อยที่สุดเพื่อให้ได้ผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพสูงสุด (Value for Money) และสอดคล้องกับแนวคิดของ Osborne and Gaebler (1992) ในเรื่องการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ภาครัฐให้มีความคล่องตัวและเน้นคุณภาพการให้บริการเสมือนภาคเอกชน

1.5 ด้านหลักความโปร่งใสมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (3.91) แม้จะอยู่ในระดับมาก แต่การที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น สาเหตุสำคัญประการหนึ่งเกิดจากความล้าสมัยของช่องทางการสื่อสาร ข้อมูลข่าวสารของทางราชการส่วนใหญ่ยังคงเน้นรูปแบบเอกสารหรือการปิดประกาศ ณ ที่ทำการ ซึ่งมีความซับซ้อนในเชิงภาษาและรูปแบบ ทำให้ประชาชนเข้าถึงได้ยาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรวัฒน์ (2566) ที่ระบุว่า ความโปร่งใสในระดับท้องถิ่นมักติดหล่มการเปิดเผยข้อมูลแบบ "ตั้งรับ" (Passive Transparency) คือมีการเปิดเผยตามกฎหมายแต่ขาดความสะดวกในการใช้งาน (User-friendly) ทำให้คะแนนความโปร่งใสในสายตาประชาชนไม่สูงเท่าที่ควร การที่เทศบาลกำลังอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านจากระบบ Top-down สู่ Network Governance ทำให้เจ้าหน้าที่บางส่วนยังยึดติดกับการปกปิดข้อมูลบางประเภทตามระเบียบเก่า หรือมองว่าการเปิดเผยข้อมูลเชิงลึก (เช่น รายละเอียดงบประมาณจัดซื้อจัดจ้าง) เป็นภาระด้านธุรการ

มากกว่าเป็นสิทธิของประชาชน ซึ่ง อภิชาต (2567) ได้ชี้ให้เห็นว่าหัวใจของธรรมาภิบาลดิจิทัลคือการสร้าง "ระบบนิเวศแห่งความไว้วางใจ" หากโครงสร้างการบริหารยังไม่เอื้อให้เกิดการตรวจสอบแบบเรียลไทม์ คะแนนด้านความโปร่งใสย่อมจะต่ำกว่าด้านความรับผิดชอบหรือด้านนิติธรรมที่เน้นการทำตามหน้าที่เป็นหลัก

2. อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ผลเปรียบเทียบจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลไม่แตกต่างกัน

แสดงให้เห็นว่าประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกระนวนไม่ว่าจะเพศใด การศึกษาหรืออาชีพใด ต่างได้รับบริการและมีมุมมองต่อการบริหารงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน สะท้อนถึงความเสมอภาค (Equity) ในการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาล สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูวรธรรมธัช (2564) ที่พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อทัศนคติที่มีต่อธรรมาภิบาลหากท้องถิ่นปฏิบัติงานอย่างเท่าเทียม

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลการวิจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น 6 ด้าน สามารถสังเคราะห์เป็นแบบจำลองการบริหารงานที่เรียกว่า "Kranuan Excellence Governance Model" ซึ่งประกอบด้วย 3 เสาหลักสำคัญ ดังภาพประกอบ

แผนภาพที่ 1 สมรรถนะนักการเมืองวิถีใหม่

จากแผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความสำเร็จของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวนเกิดจาก (1) ฐานรากที่มั่นคง (Compliance Foundation) คือ การยึดถือหลักนิติธรรมและความรับผิดชอบอย่างเคร่งครัด (2) กลไกขับเคลื่อนด้วยคุณธรรม (Ethical Drivers) การมีผู้บริหารที่ซื่อสัตย์ อดทน และมีมนุษยสัมพันธ์ และ (3) การเชื่อมโยงกับภาคประชาชน (Public Connectivity) ผ่านการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส ซึ่งนำไปสู่ความคุ้มค่าในการบริหารจัดการท้องถิ่น

สรุป บทสรุปการสังเคราะห์งานวิจัย (Executive Summary) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองกระนวน จังหวัดขอนแก่น พบการเปลี่ยนผ่านเชิงกลยุทธ์จากการบริหารแบบสั่งการ (Top-down) ไปสู่การบริหารแบบเครือข่ายร่วมมือ (Network Governance) โดยผลการประเมิน

สถานการณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” มีจุดแข็งที่โดดเด่นที่สุดในด้านความรับผิดชอบที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และการบริการที่เท่าเทียม ขณะที่ด้านความโปร่งใสเป็นประเด็นที่ควรพัฒนาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้ งานวิจัยได้สังเคราะห์โมเดลความสำเร็จ “Kranuan Excellence Governance Model” ซึ่งประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ ฐานรากที่มั่นคง (หลักนิติธรรมและความรับผิดชอบ) กลไกขับเคลื่อนด้วยคุณธรรม (หลักคุณธรรม) และการเชื่อมโยงกับภาคประชาชน (การมีส่วนร่วมและความโปร่งใส) เพื่อดึงประชาชนเข้าเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาเมือง โดยมีบทสรุปเชิงนโยบายให้เร่งขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล (Digital Transformation) เพื่ออุดช่องโหว่ด้านความโปร่งใสและยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจากระดับการให้ความเห็นไปสู่ระดับการร่วมตัดสินใจ อันจะนำไปสู่ความคุ้มค่าในการบริหารทรัพยากรและการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ด้านความโปร่งใส เทศบาลควรพัฒนาระบบ e-Service และช่องทางออนไลน์ (เช่น Dashboard ข้อมูลเปิด) เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงงบประมาณและขั้นตอนการดำเนินโครงการได้ง่ายขึ้น เพื่อยกระดับคะแนนในด้านที่ยังค่อนข้างน้อย

1.2 ด้านการมีส่วนร่วม ควรเปลี่ยนจากการ "เปิดโอกาสให้ร่วมคิด" เป็นการ "ร่วมตัดสินใจ" ในโครงการขนาดใหญ่ผ่านกระบวนการประชาคมเมืองให้เข้มข้นขึ้น

1.3 ด้านบุคลากร ควรมีการยกย่องและสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและคุณธรรม เพื่อรักษามาตรฐานระดับสูงไว้

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแผนปฏิบัติการ (Action Plan)

2.1 การยกระดับความโปร่งใสด้วยระบบสารสนเทศ พัฒนาระบบ Open Data Portal รวบรวมข้อมูลแผนงาน งบประมาณ และรายละเอียดการจัดซื้อจัดจ้างให้อยู่ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย ติดตั้งระบบ Tracking Status ให้ประชาชนสามารถติดตามสถานะการดำเนินงานหรือการร้องเรียนได้แบบเรียลไทม์ผ่านแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ จัดทำรายงานสรุปประจำปีดิจิทัล เผยแพร่ผลสัมฤทธิ์ของงานเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่วางไว้เพื่อให้ประชาชนตรวจสอบได้โดยง่าย

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้เกิดการต่อยอดองค์ความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในประเด็นต่อไปนี้

3.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับประชาชนในกลุ่มที่เข้าไม่ถึงข้อมูล เพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงของข้อจำกัดด้านความโปร่งใส

3.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบ (Comparative Study) ระหว่างเทศบาลเมืองกระนวนกับเทศบาลอื่นในจังหวัดขอนแก่นที่มีบริบทใกล้เคียงกัน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

3.3 การศึกษาอิทธิพลของ "วัฒนธรรมองค์กร" ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าด้านความรับผิดชอบและด้านคุณธรรมมีคะแนนสูง จึงควรศึกษาว่าค่านิยมร่วม

หรือบรรทัดฐานทางสังคมภายในเทศบาลเมืองกระนวน มีส่วนช่วยส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสอย่างไร

3.4 การศึกษาบทบาทของ "ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง" (Transformational Leadership) ควรวิเคราะห์ว่าคุณลักษณะของผู้นำในยุคดิจิทัลมีส่วนสำคัญอย่างไรในการขับเคลื่อนนโยบายจากระบบสั่งการแบบเดิมไปสู่การบริหารแบบเครือข่ายร่วมมือ (Network Governance) เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาที่มีคะแนนต่ำสุดได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

กิตติศักดิ์ ประเสริฐ. (2567). *การบริหารภาครัฐและการเปลี่ยนผ่านของการปกครองท้องถิ่นไทย*. สำนักพิมพ์วิชาการ.

จิรวัฒน์ มาลาพงษ์. (2566). *นวัตกรรมการบริหารภาครัฐเพื่อความโปร่งใสในยุคข้อมูลเปิด*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เทศบาลเมืองกระนวน. (2568). *รายงานสรุปสถิติการร้องเรียนและความพึงพอใจของผู้รับบริการประจำปีงบประมาณ 2567*. งานประชาสัมพันธ์ เทศบาลเมืองกระนวน.

ธีรภัทร สุขใจ. (2568). การบริหารจัดการท้องถิ่นในยุคความปกติใหม่: ความท้าทายและทางออก. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ไทย, 21*(1), 12-30.

ประเสริฐ แก้วคำ, และคณะ. (2567). *การปกครองแบบดิจิทัลและการยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน*. สำนักวิจัยนโยบายสาธารณะ.

พระครูวรธรรมธัช. (2564). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิชาการมหาจุฬานครราชสีมา, 6*(1), 45-58.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542. (2542, 10 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 ตอนพิเศษ 63 ง. หน้า 1-5.

วิรัช รัตนศิริ. (2569). *เทคโนโลยีดิจิทัลกับการสร้างความคุ้มค่าในรัฐวิสาหกิจและท้องถิ่น*. เอกสารประกอบการบรรยายทางวิชาการ.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2560). *การบริหารจัดการและการบริหารจัดการที่ดี (Governance and Good Governance)*. เอ็กซเปอร์เน็ท.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2563). *การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์และธรรมาภิบาลในหน่วยงานภาครัฐ*. เอ็กซเปอร์เน็ท.

สถาพรวงศ์ สุขวิจิตร. (2566). การปกครองแบบร่วมมือกับการจัดการขยะในเทศบาลเขตจังหวัดขอนแก่น. *วารสารการบริหารท้องถิ่นไทย, 16*(2), 45-62.

สมชาย จันทรศิริ. (2563). ประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, 8*(2), 112-125.

สมศักดิ์ ทองดี, และ วิชัย รักไทย. (2568). *จากบนลงล่างสู่การปกครองแบบเครือข่าย: กระบวนทัศน์ใหม่สำหรับการบริหารงานอำเภอในประเทศไทย*. สถาบันวิจัยนโยบายสาธารณะ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2565). *คู่มือการประเมินเมืองน่าอยู่และหลักธรรมาภิบาล*. ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2567). *มาตรฐานธรรมาภิบาลดิจิทัลและการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน). (2568). *แผนภาพรวมรัฐบาลดิจิทัลประเทศไทย พ.ศ. 2568-2572*. สพร.

อภิชาต พงษ์ศิริ. (2567). *ธรรมาภิบาลดิจิทัล: กลไกการขับเคลื่อนภาครัฐสู่ศตวรรษที่ 21*. โรงพิมพ์มติชน.

อัมพร ธำรงลักษณ์. (2565). *ธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการภาครัฐในศตวรรษที่ 21*. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Bovens, M. (2010). Two Concepts of Accountability: Accountability as a Virtue and as a Mechanism. *West European Politics*, 33(5), 946-967.

Osborne, D., & Gaebler, T. (1992). *Reinventing Government: How the Entrepreneurial Spirit is Transforming the Public Sector*. New York: Plume.

Stoker, G. (2018). *Governance as Theory: Five Propositions*. International Social Science Journal, 50(155), 17-28.

United Nations Development Programme. (2023). *Governance for Sustainable Development*. Retrieved from https://www.undp.org/governance

Yamane, T. (1973). *Statistic: An introductory analysis.* (3rd ed.). New York: Harper and Row.

วารสารเมธีวิจัย Savant Journal of Social Sciences
ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 มีนาคม – เมษายน 2569
Volume 3 Number 2 March - April 2026

การพัฒนาทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทย โดยใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉา (The Dhamma-Sakaccha Instructional Method) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ชัยภูมิ

The Development of Thai Literature Analytical Interpretation Skills Using the Dhamma-Sakaccha Instructional Method for Grade 9 Students at Kanjanapisekwittayalai Chaiyaphum School.

[1]ไอรดา ยุ้มจัตุรัส และ [2]อรอนุตร ธรรมจักร*
[1] Irada Yumchatturat and [2] Ornanoot Thammajak *

[1,2] สาขาวิชาการศึกษา วิชาเอกภาษาไทย คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
[1,2] Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand
[1]E-mail: 651506226@cpru.ac.th, [2]E-mail: ornanoot@cpru.ac.th

Received 25/03/2026 | Revised 15/04/2026 | Accepted 16/04/2026

บทความวิจัย (Research Article)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทย และ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉา ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ชัยภูมิ จำนวน 3 ห้องเรียน รวม 59 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนจำนวน 11 คน จาก 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการพินิจสารในวรรณคดีไทยโดยใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉา แบบประเมินทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทย และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทยโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 2.54, S.D. = 0.58) และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ($\bar{X}$ = 17.18, S.D. = 2.35) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 8.90, S.D. = 3.33) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉาที่บูรณาการกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งสามารถพัฒนาทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทยของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุมด้านความเข้าใจ การวิเคราะห์ การตีความ การแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ และการประเมินค่า

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะ; การพินิจสารวรรณคดีไทย; การสอนแบบธรรมสากัจฉา; นักเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

The objectives of this research were: 1) to develop students' analytical interpretation skills in Thai literature, and 2) to compare learning achievement before and after implementing the Dhamma-Sakaccha instructional method. The population consisted of 59 Grade 9 students from three classrooms during the first semester of the 2025 academic year at Kanjanapisekwittayalai Chaiyaphum School. The sample group comprised 11 students from one classroom, selected through cluster random sampling and simple random sampling. The research instruments included lesson plans using the Dhamma-Sakaccha method, an assessment form for analytical interpretation skills, and a learning achievement test. Data were analyzed using mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), and t-test.

The research findings revealed that: 1) The students' overall analytical interpretation skills in Thai literature were at a "Very Good" level ($\bar{X}$ = 2.54, S.D. = 0.58). 2) The post-test learning achievement ($\bar{X}$ = 17.18, S.D. = 2.35) was significantly higher than the pre-test scores ($\bar{X}$ = 8.90, S.D. = 3.33) at the .05 statistical significance level.

The body of knowledge derived from this research is a learning management approach using the Dhamma-Sakaccha method integrated with active learning processes. This approach systematically enhances learners' analytical interpretation skills in Thai literature, encompassing comprehension, analysis, interpretation, critical commentary, and evaluation.

Keywords: Skill Development; Thai Literature Analytical Interpretation;
Dhamma-Sakaccha Teaching Method; Secondary School Students

บทนำ

วรรณคดีไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนวิถีชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม และภูมิปัญญาของสังคมไทยในแต่ละยุคสมัย ผ่านการใช้ภาษาและศิลปะการประพันธ์ที่งดงาม การศึกษาวรรณคดีจึงมิได้มุ่งเพียงการทำความเข้าใจเนื้อเรื่องเท่านั้น หากยังเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียน โดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์ การตีความ และการประเมินคุณค่า ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) อย่างไรก็ตาม การเข้าถึงคุณค่าของวรรณคดีไทยจำเป็นต้องอาศัยทักษะการพินิจสาร ซึ่งเป็นกระบวนการอ่านอย่างลึกซึ้งที่ครอบคลุมการทำความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการวิจารณ์อย่างมีเหตุผล

แม้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จะกำหนดให้สาระวรรณคดีและวรรณกรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ภาษาไทย โดยมุ่งให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ วิจารณ์ และเห็นคุณค่าวรรณคดีเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) แต่จากการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา พบว่าวิธีการสอนวรรณคดีส่วนใหญ่ยังคงเน้นการบรรยายและการถอดความ ส่งผล

ให้ผู้เรียนขาดการมีส่วนร่วมและไม่สามารถพัฒนาทักษะการพินิจสารได้อย่างแท้จริง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดียังอยู่ในระดับต่ำ

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปาริชาติ จารุดิลกกุล และเนาวนิตย์ สงคราม (2566) ที่พบว่าผู้เรียนที่ไม่เข้าใจตัวบทวรรณคดีจะไม่สามารถวิเคราะห์และวิจารณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังมีงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่ชี้ให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมและการใช้กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ สามารถช่วยพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ (สิริวรรณ ศรีพหล, 2546; รัมม์ รัตวิจิตรเวช, 2559) แสดงให้เห็นว่าปัญหาสำคัญไม่ได้อยู่ที่เนื้อหาวรรณคดี แต่เกิดจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่ยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะดังกล่าว

จากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในรายวิชาวรรณคดีและวรรณกรรม ผู้วิจัยพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีปัญหาในการพินิจสารในวรรณคดีไทย โดยเฉพาะด้านการตีความคำประพันธ์ การวิเคราะห์คุณค่า และการแสดงความคิดเห็นเชิงเหตุผล ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อีกทั้งผู้เรียนยังขาดความสนใจในการเรียน เนื่องจากมองว่าวรรณคดีเป็นเนื้อหาที่ยากและห่างไกลจากชีวิตจริง ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วม และพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนอย่างเป็นลำดับขั้น

วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉาเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสนทนา การอภิปราย การตั้งคำถาม และการใช้เหตุผลอย่างเป็นระบบ ซึ่งช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน (สุมน อมรวิวัฒน์ และสุคนธ์ สินธพานนท์, 2538) ลักษณะสำคัญของวิธีการสอนดังกล่าวสอดคล้องกับกระบวนการพินิจสารในวรรณคดีไทย ซึ่งต้องอาศัยการทำความเข้าใจ การวิเคราะห์ การตีความ การวิจารณ์ และการประเมินค่า ซึ่งจากงานวิจัยของ ไชยา เพชรพิมล (2547) พบว่าวิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉาช่วยส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก ทำให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์เนื้อหา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ยังไม่พบการศึกษาที่นำวิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉามาใช้ในการพัฒนาทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทยโดยตรงในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งสะท้อนถึงช่องว่างขององค์ความรู้ที่ควรได้รับการศึกษาเพิ่มเติม

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทย โดยใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ชัยภูมิ โดยมุ่งพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการวิจารณ์วรรณคดีของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อเสนอแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนวรรณคดีไทยในบริบทที่คล้ายคลึงกัน อันเป็นการสร้างองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในการพัฒนาทักษะการพินิจสารของผู้เรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การพินิจสารในวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉา
3. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทย โดยใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉา

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการทบทวนเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อวางรากฐานในการพัฒนาความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณคดีไทย โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

1. หลักการพินิจวรรณคดีและวรรณกรรม สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช (2565) ได้วางรากฐานกระบวนการพินิจวรรณคดีอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การทำความเข้าใจเนื้อหา การตีความ ไปจนถึงการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านรูปแบบ เนื้อหา และศิลปะทางภาษา โดยพิจารณาทั้งรสคำและรสความผ่านโวหารภาพพจน์ เพื่อให้เข้าถึงแก่นเรื่องและคุณค่าของงานประพันธ์ได้อย่างลึกซึ้ง

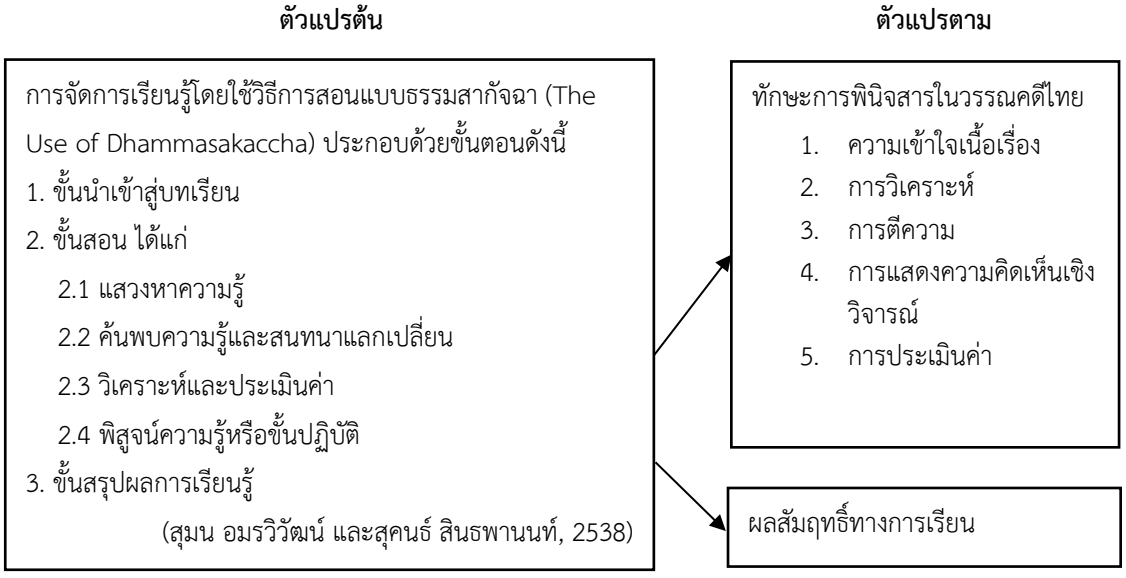
2. แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบธรรมสากัจฉา สุมน อมรวิวัฒน์ และสุคนธ์ สินธพานนท์ (2538) เสนอรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการแสวงหาความรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์ การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การวิจารณ์อย่างมีเหตุผล และการพิสูจน์ความรู้ผ่านการปฏิบัติ ซึ่งช่วยพัฒนาทั้งองค์ความรู้และกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ

3. ความเชื่อมโยงและช่องว่างของความรู้ จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า แม้มีหลักการพินิจวรรณคดีที่ชัดเจน แต่ผู้เรียนยังขาดทักษะการตีความเชิงลึกและการเชื่อมโยงกับชีวิตจริง เนื่องจากการสอนแบบบรรยายไม่สามารถกระตุ้นการคิดขั้นสูงได้ จึงเกิดช่องว่างในการประยุกต์ใช้แนวคิดธรรมสากัจฉาร่วมกับการพินิจวรรณคดี ซึ่งการวิจัยนี้มุ่งเติมเต็มช่องว่างดังกล่าวเพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และประเมินค่า

สรุปผลการทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้นำหลักการพินิจวรรณคดี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ทำความเข้าใจ ตีความ วิเคราะห์ วิจารณ์ และประเมินค่า มาบูรณาการกับขั้นตอนการสอนแบบธรรมสากัจฉา โดยเน้นการเรียนรู้ผ่านการอภิปรายและการใช้เหตุผล เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าถึงแก่นวรรณคดีและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัย One Group Pretest - Posttest Design มีกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

ตารางที่ 1 รูปแบบการทดลอง

กลุ่ม	Pre-test (การทดสอบก่อนเรียน)	การทดลอง	Post-test (การทดสอบหลังเรียน)
ทดลอง	T_1	X	T_2

T_1 หมายถึง การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test)
X หมายถึง การทดลอง
T_2 หมายถึง การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-test)

1. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยมีนักเรียนรวมทั้งสิ้นจำนวน 3 ห้องเรียน รวม 59 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 ห้องเรียน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก เพื่อคัดเลือกมา 1 ห้องเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 11 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพินิจสารในวรรณคดีไทย โดยใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉา จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง ครอบคลุมองค์ประกอบการพินิจ 5 ด้าน ได้แก่ เรื่องย่อ บทประพันธ์ ตัวละคร ฉากและบรรยากาศ และข้อคิด ตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.83, S.D. = 0.36) และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.80/81.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80

2.2 แบบประเมินทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทย เป็นแบบประเมินแบบรูบริกส์ (Rubric score) ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ ความเข้าใจเนื้อเรื่อง การวิเคราะห์ การตีความ การแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ และการประเมินค่า ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67–1.00 มีค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.67–0.78 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.44–0.67 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.85

2.3 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนและหลังเรียน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67–1.00 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.67–0.93 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

3. ระยะเวลาในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเป็นระยะเวลา 2 ภาคการศึกษา แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทย และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567

ระยะที่ 2 การทดลองใช้เครื่องมือเพื่อศึกษาผลการพัฒนาทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทย โดยใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉา กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ชัยภูมิ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 11 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ

2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการพินิจสารในวรรณคดีไทย โดยใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉา จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง พร้อมทั้งประเมินทักษะจากใบงานและกิจกรรมในแต่ละแผน

3. ทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับนักเรียนกลุ่มเดิม โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับก่อนเรียนโดยมีการสลับลำดับข้อคำถาม แล้วจึงนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายตามเกณฑ์ของมัลลิกา บุนนาค (2537) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	2.34–3.00	หมายถึง	มีทักษะระดับดีมาก
คะแนนเฉลี่ย	1.67–2.33	หมายถึง	มีทักษะระดับดี
คะแนนเฉลี่ย	1.00–1.66	หมายถึง	มีทักษะระดับพอใช้

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent samples) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ก่อนการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test ผู้วิจัยได้ตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลโดยใช้การทดสอบการแจกแจงแบบปกติ (Normality Test) ด้วยวิธี Shapiro–Wilk เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็ก (n = 11) โดยพิจารณาจากค่า Sig. ของการทดสอบ พบว่าข้อมูลมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ ($p > .05$) จึงสามารถใช้สถิติพารามิเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติ t-test

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาทักษะการพินิจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ชัยภูมิ มีทักษะการพินิจ โดยใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉา ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 **ตารางแสดงค่าผลการพัฒนาทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทย โดยใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉา**

ทักษะการพินิจสารในแต่ละด้าน	แผนการจัดการเรียนรู้ที่					∑X̄	แปลผล
	1	2	3	4	5		
	(X̄) S.D.	(X̄) S.D.	(X̄) S.D.	(X̄) S.D.	(X̄) S.D.		
ด้านความเข้าใจเนื้อเรื่อง	2.45 0.69	2.55 0.52	2.64 0.67	2.73 0.47	2.82 0.40	2.64 0.55	ดีมาก
ด้านการวิเคราะห์	2.36 0.67	2.45 0.52	2.55 0.69	2.64 0.67	2.73 0.47	2.55 0.60	ดีมาก
ด้านการตีความ	2.18 0.60	2.27 0.65	2.36 0.50	2.45 0.52	2.55 0.52	2.36 0.50	ดีมาก
ด้านการแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์	2.18 0.75	2.36 0.67	2.55 0.69	2.64 0.67	2.73 0.47	2.49 0.65	ดีมาก
ด้านการประเมินค่า	2.45 0.69	2.55 0.52	2.64 0.50	2.73 0.47	2.82 0.40	2.64 0.52	ดีมาก
$\overline{X}$	2.33	2.44	2.55	2.64	2.73	2.54	ดีมาก
S.D.	0.68	0.58	0.61	0.56	0.45	0.58	ดีมาก
แปลผล	ดี	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะการพินิจโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับดีมาก ($\bar{\mathbf{X}}$ = 2.54, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็นพบว่า ทักษะด้านความเข้าใจเนื้อเรื่อง ($\bar{\mathbf{X}}$ = 2.64, S.D. = 0.55) อยู่ในระดับดีมาก ทักษะด้านการวิเคราะห์ ($\bar{\mathbf{X}}$ = 2.55, S.D. = 0.60) อยู่ในระดับดีมาก ทักษะด้านการตีความ ($\bar{\mathbf{X}}$ = 2.36, S.D. = 0.50) อยู่ในระดับดีมาก ทักษะด้านการแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ ($\bar{\mathbf{X}}$ = 2.49, S.D. = 0.65) อยู่ในระดับดีมาก และทักษะด้านการประเมินค่า ($\bar{\mathbf{X}}$ = 2.64, S.D. = 0.52) อยู่ในระดับดีมาก

อย่างไรก็ตาม พบว่าค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในบางรายการมีค่าค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับช่วงคะแนนที่กำหนด ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของความคิดเห็นหรือระดับความสามารถของผู้เรียนในแต่ละด้าน ทั้งนี้อาจเกิดจากความแตกต่างด้านพื้นฐานความรู้เดิม ประสบการณ์ในการเรียนวรรณคดี หรือความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนที่ไม่เท่ากัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงพิจารณาว่าความแปรปรวนของข้อมูลดังกล่าวเป็นลักษณะปกติของกลุ่มตัวอย่าง และเป็นข้อมูลที่สะท้อนสภาพจริงของผู้เรียน

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการพินิจสารในวรรณคดีไทย โดยใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉา ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางแสดงค่าการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดลอง	N	คะแนนเต็ม	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน				
			$\bar{X}$	S.D.	df	T	Sig.
ก่อนเรียน	11	20	8.90	3.33	10	8.94	.000
หลังเรียน	11	20	17.18	2.35			

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ($\bar{X}$ =17.18, S.D.=2.35) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ =8.90, S.D.= 3.33) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทย

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทยโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 2.54, S.D. = 0.58) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะด้านความเข้าใจเนื้อเรื่อง ($\bar{X}$ = 2.64, S.D. = 0.55) ทักษะด้านการวิเคราะห์ ($\bar{X}$ = 2.55, S.D. = 0.60) ทักษะด้านการตีความ ($\bar{X}$ = 2.36, S.D. = 0.50) ทักษะด้านการแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ ($\bar{X}$ = 2.49, S.D. = 0.65) และทักษะด้านการประเมินค่า ($\bar{X}$ = 2.64, S.D. = 0.52) ล้วนอยู่ในระดับดีมาก แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉาสามารถพัฒนาทักษะการพินิจสารของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

1) ทักษะด้านความเข้าใจเนื้อเรื่องผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 2.64, S.D. = 0.55) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประยุกต์ใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉา ซึ่งเน้นการสนทนา การคิดวิเคราะห์และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยผู้วิจัยได้บูรณาการขั้นแสวงหาความรู้เข้ากับหลักการพินิจโครงสร้างวรรณคดี ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าและทำความเข้าใจโครงเรื่องด้วยตนเองภายใต้การแนะนำของครู ส่งผลให้เกิดความเข้าใจเนื้อเรื่องอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Tae Hyun Kwon (2563) และรัชชานนท์ เฟื่องบุญ และคณะ (2566) ที่พบว่าการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมและการอภิปรายช่วยพัฒนาความเข้าใจเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ด้านการวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 2.55, S.D. = 0.60) ทั้งนี้อาจเนื่องจากกระบวนการเรียนรู้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างเป็นขั้นตอน โดยให้วิเคราะห์องค์ประกอบของวรรณคดี เช่น ถ้อยคำ ภาพพจน์ และกลวิธีการแต่ง ทำให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์เนื้อหาได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของฮามีด๊ะ จันทรศรี (2544) ที่กล่าวว่า การสอนที่เน้นผู้เรียนให้เกิดความสามารถในการวิเคราะห์ วิจารณ์ จำเป็นต้องอาศัยขั้นตอนการสอนที่ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติอย่างมีขั้นตอน จากการวิเคราะห์ อธิบายความ ตีความ และการประเมินค่า ซึ่งการฝึกผู้เรียนให้อธิบายความถึงจุดเด่น จุดด้อย และคุณค่าที่ได้จากเรื่อง และฝึกให้ผู้เรียนใช้เหตุและผลอย่างรอบคอบ จะส่งผลให้เด็กเกิดการวิเคราะห์ วิจารณ์ที่ดีขึ้นได้

3) ด้านการตีความ ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 2.36, S.D. = 0.50) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมในขั้นสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกันตีความความหมายแฝง ค่านิยม และบริบททางสังคมของวรรณคดี ส่งผลให้เกิดความเข้าใจเชิงลึก สอดคล้องกับ

แนวคิดของจารุวรรณ เทียนเงิน (2547) ที่กล่าวว่าว่าการตีความเป็นกระบวนการทำความเข้าใจความหมายทั้งในระดับตื้นและระดับลึก การสำรวจความหมายทุกแง่ทุกมุมอย่างระมัดระวัง โดยอาศัยถ้อยคำที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมเป็นเครื่องนำทาง นำไปสู่ความเข้าใจสารของวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ ได้อย่างลึกซึ้ง

4) ด้านการแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 2.49, S.D. = 0.65) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประยุกต์ใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉา ซึ่งส่งเสริมการสนทนา การคิดวิเคราะห์ และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยผู้วิจัยได้บูรณาการขั้นการวิเคราะห์และประเมินค่าความรู้เข้ากับการอ่านวรรณคดีเชิงพินิจ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกวินิจฉัยเนื้อหา บทประพันธ์ ตัวละคร และบริบททางสังคม ผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเขียนเชิงวิพากษ์ของ Tom Chatfield (2017) ที่เน้นการตั้งคำถาม การวิเคราะห์หลักฐาน และการให้เหตุผลสนับสนุนข้อสรุปอย่างชัดเจน ดังนั้น การจัดกิจกรรมตามแนวทางดังกล่าวจึงช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ได้อย่างมีเหตุผลและสอดคล้องกับเนื้อหา

5) ด้านการประเมินค่า ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 2.64, S.D. = 0.52) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมในขั้นวิเคราะห์และประเมินค่า ซึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนพิจารณาคุณค่าของวรรณคดีอย่างรอบด้านและใช้เหตุผลในการตัดสินใจ โดยผู้วิจัยได้บูรณาการขั้นการวิเคราะห์และประเมินค่าความรู้เข้ากับหลักการพินิจวรรณคดีด้านคุณค่า ส่งเสริมให้ผู้เรียนพิจารณาคุณค่าของวรรณคดีและใช้เหตุผลในการประเมินอย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจและเห็นคุณค่าของวรรณคดีได้ลึกซึ้ง และสามารถนำเสนอผลการประเมินค่าได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเสถียรพงษ์ วรรณปก (2540) ที่เน้นการสรุปและประเมินความรู้ผ่านการอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ซึ่งการอภิปรายและการใช้เหตุผลนำมาซึ่งการตัดสินการประเมินค่าที่สมบูรณ์ขึ้น

2. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการพินิจสารในวรรณคดีไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าวิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉามีประสิทธิผลในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการเรียนรู้แบบธรรมสากัจฉาที่เน้นการมีส่วนร่วม การอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการวิเคราะห์เนื้อหาอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเชิงลึกและสามารถพัฒนาทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทยทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ความเข้าใจเนื้อเรื่อง การวิเคราะห์ การตีความ การแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ และการประเมินค่า โดยผู้วิจัยได้บูรณาการขั้นตอนของธรรมสากัจฉาเข้ากับหลักการพินิจวรรณคดีไทย ได้แก่ ขั้นแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาความเข้าใจและการวิเคราะห์ ขั้นค้นพบความรู้และสนทนาแลกเปลี่ยนเพื่อพัฒนาการตีความ และขั้นวิเคราะห์และประเมินค่าเพื่อส่งเสริมการวิจารณ์และการประเมินคุณค่า ตลอดจนขั้นพิสูจน์ความรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำเสนอและสังเคราะห์ความรู้ร่วมกัน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยา เพชรพิมล (2547) ที่พบว่าวิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉาช่วยส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ การอภิปราย และการสังเคราะห์ความรู้ ทำให้ผู้เรียนสามารถจัดระบบความคิดและพัฒนาแนวคิดรวบยอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทย โดยใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉา ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นแสวงหาความรู้ (2) ขั้นสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (3) ขั้นวิเคราะห์และประเมินค่า และ (4) ขั้นพิสูจน์ความรู้

แนวทางดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการบูรณาการกระบวนการของธรรมสากัจฉากับหลักการพินิจวรรณคดีไทยสามารถพัฒนาทักษะของผู้เรียนได้อย่างเป็นลำดับขั้น ตั้งแต่การทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง การวิเคราะห์ การตีความ การแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ ไปจนถึงการประเมินค่า ซึ่งเป็นกระบวนการคิดขั้นสูง และช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

นอกจากนี้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวยังส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ควบคู่กับการพัฒนาทักษะการพินิจสารในทุกด้าน อันเป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการอภิปราย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการใช้เหตุผลอย่างเป็นระบบ

ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการสังเคราะห์งานวิจัย ซึ่งเป็นกระบวนการรวบรวม วิเคราะห์ และบูรณาการองค์ความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การสร้างข้อสรุปหรือแนวทางใหม่อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จึงถือเป็นผลลัพธ์ของการสังเคราะห์แนวคิดและกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในบริบทการสอนวรรณคดีไทย (อลงกต คชสาร, 2567)

ดังนั้น องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความเป็นระบบและมีความชัดเจนในเชิงกระบวนการ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทยของผู้เรียนในบริบทที่คล้ายคลึงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

จากแผนภาพที่ 1 แสดงถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉา ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และนำไปสู่การพัฒนาทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทย สามารถอธิบายโดยสังเขปดังนี้

1. การแสวงหาความรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับวรรณคดีจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้นและแนะนำ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง องค์ประกอบของวรรณคดี และบริบทที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นฐานสำคัญของการพินิจสาร

2. การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับเนื้อหาวรรณคดีภายในกลุ่ม ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น และพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล

3. การวิเคราะห์และประเมินค่า เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์องค์ประกอบของวรรณคดี เช่น โครงเรื่อง ตัวละคร ภาษา และคุณค่าทางวรรณศิลป์ รวมทั้งตีความและแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์อย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของทักษะการพินิจสาร

4. การพิสูจน์ความรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำผลการวิเคราะห์และข้อสรุปที่ได้ไปนำเสนอ อภิปราย และตรวจสอบความถูกต้องร่วมกันในชั้นเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ชัดเจนและสามารถปรับปรุงองค์ความรู้ของตนเองได้

สรุป

กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉา เป็นแนวทางที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉา ควรดำเนินการตามลำดับขั้นอย่างเป็นระบบ ได้แก่ การแสวงหาความรู้ การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การวิเคราะห์และประเมินค่า และการพิสูจน์ความรู้ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่ากระบวนการดังกล่าวมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาทักษะการพินิจสารในวรรณคดีไทยของผู้เรียนในทุกด้าน

2) ผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล โดยเฉพาะในขั้นการวิเคราะห์และประเมินค่า ซึ่งเป็นขั้นที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การตีความ และการแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์

3) ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงเนื้อหาวรรณคดีกับบริบทชีวิตจริง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถประเมินคุณค่าและนำข้อคิดจากวรรณคดีไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีความหมาย ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการพินิจสารในวรรณคดีไทย

4) หน่วยงานต้นสังกัดหรือผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพครูด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยเฉพาะการบูรณาการกระบวนการสนทนาการอภิปราย และการใช้เหตุผล เพื่อให้ครูสามารถนำแนวทางการสอนแบบธรรมสากัจฉาไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ด้านวรรณคดีไทยที่เอื้อต่อการคิดวิเคราะห์และการพินิจสาร เช่น ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบฝึกทักษะ หรือสื่อดิจิทัล เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉากับกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ขึ้น หรือในบริบทสถานศึกษาที่แตกต่างกัน เพื่อยืนยันความเที่ยงตรงและเพิ่มความสามารถในการอ้างอิงทั่วไปของผลการวิจัย

2) ควรมีการเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ระหว่างวิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉากับรูปแบบการสอนอื่น เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) หรือการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิผลของแต่ละแนวทางอย่างชัดเจน

3) ควรศึกษาตัวแปรด้านอื่นเพิ่มเติม เช่น เจตคติในการเรียนวรรณคดี ความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ หรือทักษะการสื่อสาร เพื่อขยายองค์ความรู้เกี่ยวกับผลของวิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉาในมิติที่หลากหลายยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จารุวรรณ เทียนเงิน. (2547). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การพินิจวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้วิธีการสอนตามแนวคิดของสเตอร์นเบอร์กกับวิธีการสอนปกติ* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ไชยา เพชรพิมล. (2547). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย การพินิจวรรณกรรมนวนิยายไทยรางวัลซีไรต์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีสอนแบบธรรมสากัจฉากับวิธีสอนแบบปกติ* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). สุวีริยาสาส์น.

มัลลิกา บุนนาค. (2537). *สถิติเพื่อการตัดสินใจ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัชชานนท์ เฟื่องบุญ, อธิกมาส มากจุ้ย และสมพร ร่วมสุข. (2556). การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์และการวิจารณ์วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนแบบโค้ชชิ่ง. *วารสารมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*, *12*(1), 210–222.

รัมม์ รัตวิจิตรเวช. (2559). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดรวบยอด เรื่อง ประวัติสาวกสาวิกา และศาสนิกชนตัวอย่างในศาสนาพุทธ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีสอนแบบธรรมสากัจฉา* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สิริวรรณ ศรีพหล. (2546). *ผลของวิธีสอนแบบธรรมสากัจฉาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องประชาธิปไตยของเราในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโนนสูงศรีธานี อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา* [สารนิพนธ์/รายงานการศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุคนธ์ สินธพานนท์. (2538). *การใช้วิธีการสอนแบบธรรมสากัจฉาเพื่อสร้างศรัทธาและวิธีคิดตามหลักพุทธธรรมแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุมน อมรวิวัฒน์. (2538). *สมบัติทิพย์ของการศึกษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช. (2565). *ภาษาไทย ม. 3 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการพินิจวรรณคดีและวรรณกรรม*. สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.

เสถียรพงษ์ วรรณปก. (2540). *พุทธวิธีสอนจากพระไตรปิฎก*. เพชรรุ่งการพิมพ์.

อลงกต คชสาร. (2567). ความรู้เบื้องต้นกระบวนการวิจัยเชิงสังเคราะห์. *วารสารเมธีวิจัย*, 1(4), 80–89. https://so16.tci-thaijo.org/index.php/SJ_SS/article/view/558/651

ฮามีด๊ะ จันทรศรี. (2544). *การสร้างชุดการสอนเรื่อง การอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องสั้นจากหนังสืออ่านนอกเวลาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยทักษิณ.

Chatfield, T. (2017). *Critical thinking: Your guide to effective argument, successful analysis and independent study*. SAGE Publications.

วารสารเมธีวิจัย Savant Journal of Social Sciences
ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 มีนาคม – เมษายน 2569
Volume 3 Number 2 March - April 2026

การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบุเขว้า

Developing Reading Comprehension Ability by Using 5W1H Technique Learning Management and a Reading Comprehension Exercise Set for Students Grade 5, Ban Bu Kwau School.

[1]สุภัสสร เผือกชัยภูมิ [2]นิลรัตน์ โภคินพัชรพงษ์ [3]สกาวเดือน ไชยสา และ [4]วาสนา เข็มจีนมะดัน
[1] Suphatson Phueakchaiyaphum [2]Nilrat Phokinpatcharapong [3] Sakawduan Chaisa and [4] Wasana Kemcheenmadan

[1,2,3] คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
[4] โรงเรียนบ้านบุเขว้า อำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา

[1,2,3] Education and Human Development, Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand
[4] Ban Bu Kwau School, Phra Thong Kham District, Nakhon Ratchasima Province
[1] E-mail: jwiko192@gmail.com [2] E-mail: noinin41@gmail.com [3] E-mail: Sakawduen002511@gmail.com
[4] E-mail: wasanakemcheenmadan@gmail.com

Received 26/01/2026 | Revised 10/03/2026 | Accepted 13/03/2026

บทความวิจัย (Research Article)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 2) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียน 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบุเขว้า ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 17 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน 14 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ จำนวน 30 ข้อ 3) ชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ 4 ชุด 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีประสิทธิผล

ผลการวิจัย พบว่า

1. การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 74.85/81.37 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 70/70

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5297 แสดงว่ามีพัฒนาการเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 52.97

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (μ = 4.79, σ = 0.15)

คำสำคัญ : การอ่านจับใจความ; กิจกรรมการเรียนรู้เทคนิค 5W1H; ชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ

Abstract

The objective of this research is to: 1) Develop the management of learning 5W1H techniques together with a series of reading comprehension exercises for Grade 5 students to be effective according to the 70/70 criteria. 2) Compare the reading comprehension ability of Grade 5 students before and after school. 3) Study students' satisfaction with the 5W1H technique learning management together with a series of reading comprehension exercises for Grade 5 students. The research model is experimental research. The target group used was 17 students in Grade 5 of Ban Bu Kwau School in the 1st semester of the 2025 academic year. Tools used: 1) 5 learning management plans, 14 hours. 2) Reading comprehension test 30 questions. 3) 4 sets of reading comprehension exercises. 4) 10 satisfaction questionnaire. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation, and effectiveness index.

The results of the research showed that:

1. The 5W1H technique learning management with a set of reading comprehension exercises for Grade 5 students had an efficiency (E_1/E_2) of 74.85/81.37, which met the specified criteria of 70/70.

2. Grade 5 students had reading comprehension ability by using 5W1H technique learning management and a set of reading comprehension exercises after school higher than before class, with an effectiveness index value of 0.5297, indicating an increase in development, accounting for 52.97%.

3. Grade 5 students were most satisfied with the 5W1H technique learning management with a set of reading comprehension exercises (μ = 4.79, σ = 0.15).

Keywords: Reading comprehension; 5W1H Technique learning activities; Reading comprehension practice set.

บทนำ

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติที่แสดงถึงความเป็นเอกราชและความมีวัฒนธรรมสูงของชาติไทย นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด วิเคราะห์ วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมและ

ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นการสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีซึ่งกันและกันภาษาไทยจึงเป็นความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับคนไทยที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ในวิทยาการทุกแขนง สามารถสื่อสารกับเป้าหมายสำคัญของหลักสูตรคือการพัฒนาผู้เรียนให้ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจและแก้ปัญหาชีวิต โดยเน้นให้นักเรียนชั้น ป.5 มีทักษะการแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น พร้อมทั้งวิเคราะห์และแสดงทัศนะจากสื่อที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นวรรณคดี บทความ ข่าว สารคดี หรือสื่อโน้มน้าวใจอย่างโฆษณา เพื่อนำแง่คิดไปประยุกต์ใช้ควบคู่กับการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านตามความสนใจอย่างยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 15) การอ่านจึงเป็นวิธีสำคัญในการศึกษาหาความรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองทั้งยังเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์และความคิดนำไปสู่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษา ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ฯลฯ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 98) โดยเฉพาะการอ่านจับใจความสำคัญ เป็นทักษะการอ่านที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาหาความรู้ อีกทั้งการอ่านเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาและเครื่องมือแสวงหาความรู้ที่ช่วยเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และให้ความเพลิดเพลิน ทักษะการอ่านที่มีประสิทธิภาพจึงต้องอาศัยความสามารถในการจับใจความสำคัญและสรุปประเด็น อย่างไรก็ตาม ปัญหาหลักที่พบในปัจจุบันคือผู้เรียนยังขาดทักษะการวิเคราะห์ ทำให้ไม่สามารถแยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น หรือใจความสำคัญออกจากใจความรองได้ ส่งผลให้ไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเต็มที่ และกลายเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ

เทคนิค 5W1H เป็นเครื่องมือสำคัญที่นักวิชาการนำมาใช้พัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ โดยเน้นกระบวนการจำแนกและแยกแยะองค์ประกอบของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ เพื่อหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างข้อมูลเหล่านั้น วิธีนี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถค้นหาข้อเท็จจริงและประเด็นสำคัญได้อย่างเป็นระบบก่อนจะรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาสรุปเป็นใจความที่สมบูรณ์และถูกต้องมาจัดระบบเรียบเรียงใหม่ให้ง่ายแก่การทำความเข้าใจ โดยใช้หลักการตั้งคำถามดังนี้ What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไหร่) Why (ทำไม) Who (ใคร) How (อย่างไร) ซึ่ง ศศิมา สุขสว่าง (2562: ออนไลน์; อ้างถึงใน ภัทรสุดา นาคสุข, 2564: 3 - 4) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ตามหลักเทคนิค 5W1H คือทำให้รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้นเข้าใจความเป็นมาเป็นไปของเหตุการณ์นั้นสามารถใช้เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาทำให้สามารถหาเหตุผลที่สมเหตุสมผลให้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง และสามารถประมาณความน่าจะเป็นได้

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดทักษะการอ่านจับใจความ ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นของการอ่านทุกรูปแบบโดยอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อเรื่องเข้าใจจุดมุ่งหมาย สาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน และเนื้อหาจากปัญหาด้านการอ่านจับใจความที่พบในชั้นเรียน ผู้วิจัยจึงได้ประยุกต์ใช้ เทคนิคการสอน 5W1H เป็นแนวทางหลักในการพัฒนาความสามารถของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการวิเคราะห์เพื่อเข้าถึงสารที่ผู้เขียนต้องการสื่อได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นรากฐานสำคัญในการยกระดับทักษะการอ่านจับใจความให้ดียิ่งขึ้นของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดนี้มีลักษณะการคิดอย่างเป็นกระบวนการมีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน ซึ่งเหมาะกับผู้เรียนที่มีลักษณะความรู้ที่แตกต่างกัน ความสามารถในการเรียนรู้ที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะนี้จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียน

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การทบทวนวรรณกรรม

1. หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งใช้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และคุณธรรม โดยเน้นการฝึกฝนทักษะภาษาเพื่อการสื่อสารและการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในการแสวงหาความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคมผ่านสมรรถนะสำคัญ 5 ประการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษานำไปใช้เป็นกรอบในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มุ่งเน้นการฝึกฝนทักษะทั้ง 5 สาระ ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาและวรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการอ่านจับใจความอย่างมีวิจารณญาณ สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ตลอดจนวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเพื่อประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 37 - 40)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H เป็นเทคนิคการคิดวิเคราะห์อย่างง่ายที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการคิดเชิงลึกและละเอียดจากเหตุไปสู่ผล ผ่านการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผล โดยการตั้งคำถามจะครอบคลุม 6 ประเด็นหลัก ได้แก่ ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไร (When) ทำไม (Why) และอย่างไร (How) เพื่อระบุปัญหา สาเหตุ สถานที่ เวลา บุคคลที่เกี่ยวข้อง และรายละเอียดของเหตุการณ์ ซึ่งเทคนิคนี้สามารถพัฒนาการอ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนได้คำตอบที่ตรงประเด็นหรือสอดคล้องกับความต้องการในการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สุวิทย์ มูลคำ (2547: 21-22) การใช้คำถามเป็นเทคนิคสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนค้นหาแนวคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้สอนควรตั้งคำถามที่มีความชัดเจน เฉพาะเจาะจง มีเพียงประเด็นเดียว และไม่ยาวจนเกินไป เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ตอบหลงประเด็น นอกจากนี้ควรใช้ตัวช่วยทางอ้อมอย่างน้ำเสียงและท่าทางที่เหมาะสม มีการให้เวลาผู้เรียนได้คิดก่อนตอบ หลีกเลี่ยงการทวนคำถามหรือคำตอบบ่อย ๆ และต้องให้โอกาสผู้เรียนทุกคนอย่างทั่วถึงและเสมอภาคด้วยการเรียกตอบเป็นรายบุคคล ตลอดจนมีการให้แรงเสริมด้วยคำชมเชยที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงและความจริงใจ ซึ่งหากไม่มีผู้ใดตอบได้ ผู้สอนควรปรับปรุงคำถามใหม่ให้ง่ายขึ้นหรือช่วยชี้แนะแนวทางเพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง ทิศนา แขมมณี (2548: 407)

2. การอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความ คือ การอ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญ ผู้อ่านต้องมีสมาธิในการอ่าน อ่านอย่างรอบคอบ และผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ต้องอ่านหลาย ๆ เที่ยว แล้วตั้งคำถามเกี่ยวกับ

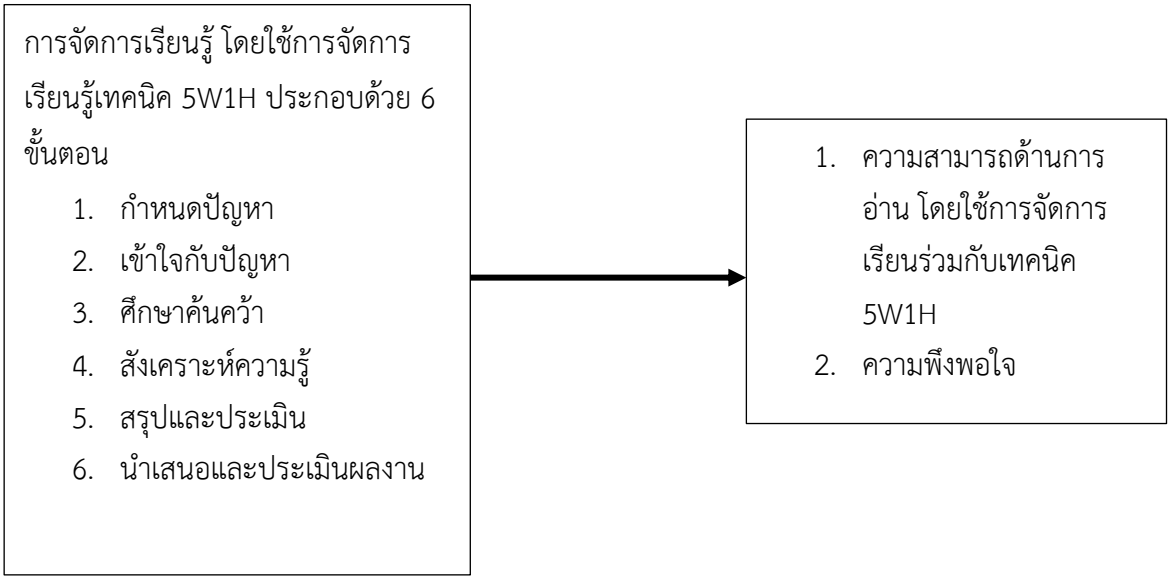
เรื่องที่อ่านว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด อย่างไร แล้วตอบคำถามเหล่านั้นแต่เพียงสั้น ๆ แต่ให้ได้ใจความชัดเจน จากนั้นนำมาเรียบเรียงให้เป็นประโยคหรือข้อความสั้น ๆ กระทรวงศึกษาธิการ (2559: 56) การอ่านจับใจความคือกระบวนการแปลความหมายของตัวอักษรให้ออกมาเป็นความคิดเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งถือเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนในทุกรายวิชา หากผู้อ่านสามารถจับใจความสำคัญได้ จะช่วยให้เข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง สามารถตอบคำถาม เรียงลำดับเหตุการณ์สำคัญ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ดังนั้น ผู้เรียนจึงควรฝึกฝนทักษะการอ่านจับใจความอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความชำนาญ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการดำเนินชีวิตในอนาคต วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549: 120)

3. ชุดแบบฝึกทักษะ

ชุดแบบฝึกทักษะ ถือเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม โดยมีความหลากหลายและปริมาณที่เพียงพอต่อการฝึกฝนเพื่อนำไปสู่การสรุปความคิดรวบยอดในบทเรียน ทั้งยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนได้ทบทวนเนื้อหาเพื่อสร้างความเข้าใจและความชำนาญ เพิ่มความเชื่อมั่นในการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบหรือประเมินผลความก้าวหน้าของตนเอง นอกจากนี้ ชุดแบบฝึกทักษะยังมีประโยชน์ในการช่วยลดภาระการสอนของครู ทำให้ครูทราบถึงระดับความเข้าใจที่แตกต่างกันของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพเป็นรายบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถวัลย์ มาศจรัส และคณะ (2550: 18)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยแสดงกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ทิศนา แขมมณี (2556: 282-284) มีกระบวนการเรียนรู้สำคัญ 6 ขั้นตอน นำมาประยุกต์ใช้กับเทคนิค 5W1H ตามแนวคิดของ กรองทิพย์ สุราตะโก (2559: 51-59) ในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบุเขว้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 17 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หน่วยการเรียนรู้ การอ่านจับใจความ จัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H จำนวน 5 แผน ใช้เวลา 14 ชั่วโมง รวมทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 คือ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

2.3 ชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H จำนวน 4 ชุดย่อย ในหนึ่งเล่ม

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ จำนวน 10 ข้อ

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หน่วยการเรียนรู้ การอ่านจับใจความ จัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมทั้งทฤษฎีการอ่านจับใจความ แนวคิดการจัดการเรียนรู้ และเทคนิค 5W1H ควบคู่ไปกับหลักการสร้างชุดแบบฝึกทักษะ เพื่อทำความเข้าใจกลไกการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนอย่างลึกซึ้ง ข้อมูลเหล่านี้ถูกนำมาใช้เป็นรากฐานสำคัญในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความอย่างเป็นระบบ

1.2 วิเคราะห์หลักสูตรและตัวชี้วัดอย่างเป็นระบบ เพื่อออกแบบเนื้อหาและเกณฑ์การวัดผลให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยมุ่งเน้นการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและตอบโจทย์มาตรฐานการศึกษาอย่างแท้จริง

1.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาครุนิพนธ์และครูพี่เลี้ยง เพื่อพิจารณาตรวจทานความถูกต้องและประเมินความเหมาะสมของเนื้อหา ก่อนนำไปใช้จริงในชั้นเรียน

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะอาจารย์ที่ปรึกษาครุนิพนธ์และครูพี่เลี้ยง แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ พบว่าค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ถือว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพเหมาะสมมาก

แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 พบว่า มีคุณภาพความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนบ้านโนนพุทรา

1.6 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะจากการทดลองใช้ พร้อมจัดทำเป็นฉบับจริงที่มีความสมบูรณ์และพร้อมสำหรับนำไปใช้จัดการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในขั้นตอนต่อไป

2. การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความภาษาไทย

2.1 ศึกษารายละเอียดหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบุเขว้า เพื่อนำมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดมาวิเคราะห์ข้อสอบให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ พร้อมทั้งนำผลการวิเคราะห์เข้าปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมของเครื่องมือ

2.2 ดำเนินการสร้างแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ (เกณฑ์คะแนน 1:0) เพื่อนำไปทดสอบคุณภาพเครื่องมือ จากนั้นจึงทำการคัดเลือกข้อสอบที่มีประสิทธิภาพที่สุดจำนวน 30 ข้อ เพื่อจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับจริงสำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย

2.3 นำแบบทดสอบ ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาครุนิพนธ์และครูพี่เลี้ยง เพื่อตรวจสอบหาความเหมาะสมความสอดคล้อง

2.4 ทำการปรับปรุงแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาครุนิพนธ์และครูพี่เลี้ยง

2.5 นำแบบทดสอบ ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาครุนิพนธ์และครูพี่เลี้ยงแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ประเมินคุณภาพของแบบทดสอบ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง โดยใช้แบบประเมินดัชนีความสอดคล้อง พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

2.6 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนบ้านบุเขว้า ซึ่งเป็นนักเรียนที่เคยผ่านการเรียนจากการวิเคราะห์หาคุณภาพแบบทดสอบ พบว่าข้อสอบมีค่าความยากง่าย (p) อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม (0.40 - 0.80) และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 – 1.00 โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับสูงถึง 0.87 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรงและมีมาตรฐานเพียงพอสำหรับนำไปใช้ในการวิจัย

2.7 จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในขั้นตอนการทดลองต่อไป

3. การสร้างชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H

3.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกทักษะ วิเคราะห์หลักสูตรและสาระการเรียนรู้ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างแบบฝึกทักษะ

3.2 สร้างชุดแบบฝึก ตามกรอบเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาครุนิพนธ์และครูพี่เลี้ยง เพื่อพิจารณาตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่อง

3.3 นำชุดแบบฝึกที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจพิจารณาแก้ไขความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ภาษา พบว่าชุดแบบฝึกมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.14

3.4 นำชุดแบบฝึก ไปทดลองใช้ (Try-Out) ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ ไปใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนบ้านโนนพุทรา

3.5 นำชุดแบบฝึกมาปรับปรุงแก้ไขแล้วจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ

4.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเทคนิคการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 121)

4.2 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาครุนิพนธ์และครูพี่เลี้ยง เพื่อพิจารณาตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่อง แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์กับข้อคำถาม นำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย พบว่าค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.23 มีความหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4.3 จัดพิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 70/70 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

2. เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และค่าดัชนีประสิทธิผล

3. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 ได้ผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70

รายการ	คะแนนเต็ม	μ	σ	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	120	89.82	21.34	74.85
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	30	24.41	3.95	81.37
ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ E_1/E_2 = 74.85/81.37				

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ E_1/E_2 เท่ากับ 74.85/81.37 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 70/70

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียน ได้ผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	μ	σ	ร้อยละ	ดัชนีประสิทธิผล
ก่อนเรียน	17	30	18.12	8.40	60.39	0.5297
หลังเรียน	17	30	24.41	3.95	81.37	

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีค่าเฉลี่ย คะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 18.12 คะแนน และหลังเรียนเท่ากับ 24.41 คะแนน โดยมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5297 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ มีความสามารถในการอ่านจับใจความเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 52.97

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้ผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อความ	μ	σ	แปลผล
1.นักเรียนมีความสุขจากการอ่านจับใจความ จากเรื่องที่ครูกำหนดให้	4.76	0.17	มากที่สุด

2.นักเรียนฝึกกระบวนการคิด	4.71	0.21	มากที่สุด
3.นักเรียนมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน	4.94	0.04	มากที่สุด
4.นักเรียนมีความสนใจในการเรียนรู้ข่าวจากแหล่งต่าง ๆ	4.88	0.08	มากที่สุด
5.นักเรียนเห็นคุณค่าของวรรณคดีในบทเรียน	4.65	0.25	มากที่สุด
6.นักเรียนมีความสุขเมื่อได้เรียนการอ่านจับใจความจากโฆษณา	4.71	0.21	มากที่สุด
7.นักเรียนมีความสุขในการเรียนจากสื่อวรรณคดีในบทเรียนจากเนื้อหาที่กำหนดให้	4.71	0.21	มากที่สุด
8.นักเรียนเห็นคุณค่าในการอ่านบทความ	4.94	0.04	มากที่สุด
9.นักเรียนมีความกระตือรือร้นสนุกสนานที่ได้แสดงความคิดเห็นจากข่าว	4.71	0.21	มากที่สุด
10.นักเรียนมีความสุขที่ได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นคิดวิเคราะห์จากบทร้อยกรอง	4.88	0.08	มากที่สุด
โดยรวม	**4.79**	**0.15**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.79 และมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.15 เมื่อพิจารณาเป็นข้อพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.65 - 4.94 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.04 - 0.25

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 74.85/81.37 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 70/70 ทั้งนี้เป็นผลมาจาก ผู้วิจัยได้บูรณาการความรู้จากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คู่มือครู และเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้อ่านจับใจความที่มีคุณภาพ โดยเน้นความสอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้เครื่องมือดังกล่าวสามารถพัฒนาทักษะของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบเทคนิค 5W1H และผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างชุดแบบฝึกทักษะตามขั้นตอน โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะทางภาษาที่เป็นปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ มีการจัดเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก มีรูปภาพประกอบทำให้ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน กิจกรรมแต่ละกิจกรรมที่สร้างขึ้นเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนที่จะเรียนรู้ได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไม่สับสน นอกจากนี้ชุดฝึกดังกล่าวได้ผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพ ดังนั้นเมื่อนำมาใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายจึงทำให้แผนการจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบุเขว้า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 70/70 ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิทย์ มูลคำ (2547: 21-22) และถวัลย์ มาศจรัส และคณะ (2550: 18) ได้ให้แนวคิดที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยสุวิทย์ มูลคำ เห็นว่าเทคนิคการตั้งคำถามแบบ 5W1H เป็นวิธีการคิด

วิเคราะห์ที่ช่วยให้ผู้เรียนคิดอย่างเป็นระบบ ละเอียด และเชื่อมโยงเหตุและผล ซึ่งสามารถผสานเทคนิค 5W1H เข้ากับแบบฝึกทักษะเป็นนวัตกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนจับใจความได้ตรงประเด็นและส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยการเปิดโอกาสให้ฝึกฝนอย่างหลากหลายจะช่วยให้ผู้เรียนสรุปความคิดรวบยอดได้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งสามารถตรวจสอบความเข้าใจไปในตัว ส่งผลให้การพัฒนาทักษะการอ่านมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิรินาถ เม่นเผือก (2565: 51 - 53) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H พบว่า การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 85.78/85.45 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5297 แสดงว่ามีพัฒนาการเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 52.97 ทั้งนี้เป็นผลมาจากผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามสภาพจริง โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติตามความสามารถและความสนใจ ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิค 5W1H และชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ส่งผลให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบุเขว้า เกิดความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการอ่านจับใจความอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังได้รับสื่อการสอนที่สอดคล้องกับบทเรียน ทำให้มีคะแนนการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2559: 56) และวิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549: 120) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านจับใจความว่า เป็นกระบวนการอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้สมาธิ ความรอบคอบ และความสามารถในการแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิด เพื่อทำความเข้าใจและสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน โดยผู้อ่านควรอ่านซ้ำหลายครั้ง ตั้งคำถามสำคัญ เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด และอย่างไร แล้วสรุปคำตอบอย่างสั้น กระชับ และชัดเจน การอ่านจับใจความถือเป็นทักษะสำคัญสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่มสาระ ช่วยให้เข้าใจเนื้อหา สามารถตอบคำถาม เรียงลำดับเหตุการณ์ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้น ผู้เรียนควรฝึกอ่านจับใจความอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความชำนาญและเป็นประโยชน์ในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรสุดา นาคสุข (2564: 108) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถทางการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า หลังการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีทักษะการอ่านจับใจความพัฒนาขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเทียบกับก่อนเรียน โดยมีความพึงพอใจต่อภาพรวมของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิรินาถ เม่นเผือก (2565: 51 - 53) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (μ = 4.79, σ = 0.15) เนื่องจากนักเรียนมีความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ด้วยความสนใจและมีแรงจูงใจในกิจกรรมค่อนข้างมาก สามารถทำให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ นักเรียนมีส่วนร่วมใน

การทำกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม การทำงานเป็นกลุ่มและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความกระตือรือร้นตั้งใจเรียนและสนใจร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระของการเรียน ทำให้อ่านเข้าใจง่าย และสามารถเข้าใจข้อคำถามนั้น ๆ นักเรียนสามารถอ่านและเขียนคำยากให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ บรรเจิด ศุภราพงศ์ (2556: 43) กล่าวถึงเป็นสภาวะทางจิตใจและอารมณ์เชิงบวกที่เป็นนามธรรม ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองตามความต้องการหรือความคาดหวัง โดยความรู้สึกนี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามประสบการณ์และค่านิยมส่วนบุคคล จึงมักถูกนำมาใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานในการวัดผลความสำเร็จร่วมกับปัจจัยอื่น ๆ ในการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร เหล่ารอด (2565: 75 - 80) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ 5 STEPs ร่วมกับเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ 5 STEPs ร่วมกับเทคนิค 5W1H อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.52, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.47)

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

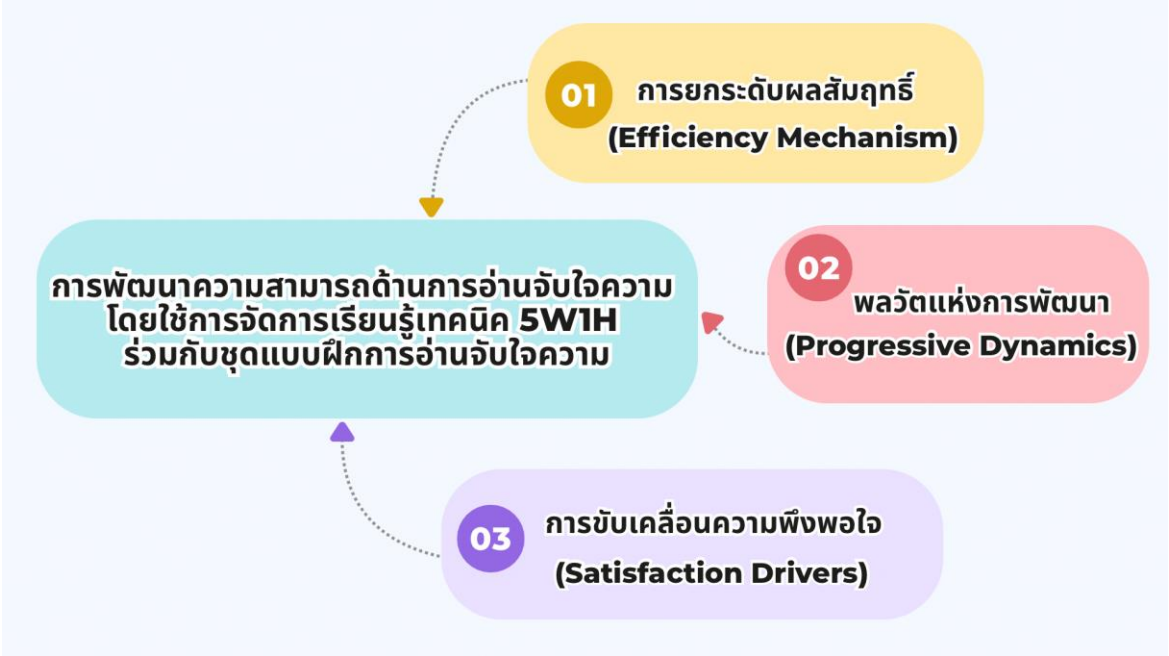
การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบุเขว้า ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่สำคัญ ดังนี้

1. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ (Efficiency Mechanism) โดยใช้เทคนิค 5W1H (Who, What, Where, When, Why, How) เป็นกระบวนการจัดระเบียบความคิด (Systematic Thinking) ทำให้ประสิทธิภาพการเรียนรู้ (E_1/E_2) สูงถึง 74.85/81.37 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 70/70 ที่ตั้งไว้

2. พลวัตแห่งการพัฒนา (Progressive Dynamics) ผู้เรียนมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด โดยมีดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.5297 หรือคิดเป็นร้อยละ 52.97 สะท้อนว่าการอ่านซ้ำหลายครั้งควบคู่กับการตอบคำถามที่สั้น กระชับ และชัดเจน ช่วยเปลี่ยนการสะกดคำยากให้เป็นการสร้างความคิดรวบยอดได้จริง

3. การขับเคลื่อนความพึงพอใจ (Satisfaction Drivers) เกิดจากการได้รับสื่อที่สอดคล้องกับสภาพจริงและดึงดูดความสนใจด้วยรูปภาพ ส่งผลให้ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับ "มากที่สุด" (μ = 4.79) โดยเฉพาะในประเด็นเรื่อง "วินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน และเห็นคุณค่าในการอ่านบทความ" (μ = 4.94)

ความสำเร็จของงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า **"คำถามคือหัวใจของการจับใจความ"** เมื่อนักเรียนมีโครงสร้างคำถาม (Mental Scaffold) ที่ชัดเจนในใจ จะสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็นจากสื่อที่หลากหลาย เช่น วรรณคดี โฆษณา หรือข่าวสารประจำวัน ได้อย่างแม่นยำและมีความสุข สรุปได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงองค์ความรู้ใหม่

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ครูควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียนทั้งในเรื่องของจุดประสงค์ และขั้นตอนในการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน และศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเทคนิคการจัดกิจกรรมให้เข้าใจก่อนนำไปใช้

2. ครูควรคัดเลือกเนื้อหาการอ่านให้สอดคล้องกับวัยและความสามารถของผู้เรียน เพราะเนื้อหาที่ยากเกินไปจะทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายและขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ การเลือกเรื่องที่เหมาะสมจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยรักษาความสนใจและส่งเสริมประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการอ่าน

3. ควรส่งเสริมการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่ผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้สามารถนำทักษะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน หรือบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดแบบฝึก กับวิธีการสอนรูปแบบอื่น ๆ เพื่อยืนยันและพัฒนานวัตกรรมการสอนอ่านจับใจความให้มีความหลากหลายและมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. ควรขยายขอบเขตการศึกษาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ไปสู่เนื้อหาบทเรียนอื่นและระดับชั้นอื่น ๆ รวมถึงประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อยกระดับความสามารถในการจับใจความสำคัญของผู้เรียนให้ครอบคลุมทุกมิติ

3. ควรขยายผลโดยการสร้างและพัฒนาชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทยในเนื้อหาและระดับชั้นที่หลากหลาย เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทดสอบประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน อันจะนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมการสอนที่ครอบคลุมและมีคุณภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรองทิพย์ สุราตะโก. (2559). ผลการใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ร่วมกับเทคนิค 5W1H และผังกราฟิกที่มีต่อความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *ทักษิณวารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย*, *16*(1), 51–59.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564)*. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาของ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564)*. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์.

ทิศนา แขมมณี. (2548). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

———. (2556). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. ด่านสุทธาการพิมพ์.

ถวัลย์ มาศจรัส และคณะ. (2550). *นวัตกรรมการศึกษา ชุดแบบฝึกหัด-แบบฝึกเสริมทักษะ*. เซ็นจูรี่.

บรรเจิด ศุภราพงศ์. (2556). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนระดับมัธยมศึกษาต่อการบริหารงานของโรงเรียนปากช่องพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา* งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ภัทรสุดา นาคสุข. (2564). *การพัฒนาความสามารถทางการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นภาคกลาง* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549). *การพัฒนาการเรียนการสอนภาควิชาหลักสูตรและการสอน*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สิรินาถ เม่นเผือก. (2565). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสารคาม.

สุภาพร เหล่ารอด. (2565). *การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ 5 STEPs ร่วมกับเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สุวิทย์ มูลคำ. (2547). กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

วารสารเมธีวิจัย Savant Journal of Social Sciences
ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 มีนาคม – เมษายน 2569
Volume 3 Number 2 March - April 2026

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านละมงค์

The Development of Learning Management Guidelines Using a Timeline-Based Teaching Innovation with QR Code Technology on the Life of the Buddha for Grade 3 Students at Ban Lamong School.

[1]นุจรี หาญเสมอ และ [2]เอกพันธ์ มะเดื่อ
[1]Nutchari Hansamer and [2]Ekkapan Maduea

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์, ประเทศไทย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Surin Campus, Thailand
[1]E-mail: nongprangnutjaree@gmail.com [2]E-mail: ekkapan.ma@mcu.ac.th

Received 07/02/2026 | Revised 17/03/2026 | Accepted 18/03/2026

บทความวิจัย (Research Article)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) พัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) และ 2) ศึกษาผลของการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental Research) แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังเรียน (One-Group Pretest-Posttest Design) กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านละมงค์ ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 25 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรม Timeline แบบ QR Code และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test แบบ Dependent Samples) ผลการวิจัยพบว่า

1) แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$ = 4.65, S.D. = 0.45)

2) ผลของการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 22.45$, $p < .05$)

คำสำคัญ: พุทธประวัติ; นวัตกรรมการสอนผ่านไทม์ไลน์; คิวอาร์โค้ด; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

This research article aimed to: 1) develop learning management guidelines using a timeline-based teaching innovation with QR Code technology on the Life of the Buddha, and 2) examine the effects of the learning process utilizing the timeline-based teaching innovation with QR Code technology on the Life of the Buddha. This study is a pre-experimental research utilizing a one-group pretest-posttest design. The target group consisted of 25 Grade 3 students at Ban Lamong School, enrolled in the first semester of the 2025 academic year, obtained through purposive sampling. The research instruments consisted of lesson plans, the Timeline with QR Code innovation, and a learning achievement test. Statistics used for data analysis included mean, standard deviation, and dependent samples t-test. The research results revealed that:

1) The learning management guidelines using the timeline-based teaching innovation with QR Code technology were appropriate at a very high level ($\overline{X}$ = 4.65, S.D. = 0.45).

2) The effects of the learning process using the timeline-based teaching innovation with QR Code technology showed that the post-test learning achievement was significantly higher than the pre-test at the .05 level ($t = 22.45$, $p < .05$).

Keywords: Life of the Buddha; Timeline-Based Teaching Innovation; QR Code; Learning Achievement

บทนำ

พระพุทธศาสนากำเนิดในประเทศอินเดียและได้เผยแผ่เข้ามาในดินแดนสุวรรณภูมิซึ่งรวมทั้งที่เป็นดินแดนของไทยในปัจจุบัน และดินแดนของประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งอยู่ในราวประมาณ 3,000 กว่าปี พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงนับถือพระพุทธศาสนา ทรงเป็นพุทธมามกะ และได้ให้ความอุปถัมภ์ค้ำชูพระพุทธศาสนามาโดยตลอด คนไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาจึงได้นำหลักคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นหลักสำคัญในการดำรงชีวิต ช่วยสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนเป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงได้บรรจุหลักสูตรพระพุทธศาสนาให้เด็กได้เรียนรู้ เพื่อปลูกฝังให้เด็กมีหลักในการตัดสินใจในทุกเรื่อง และฝึกให้เด็กเรียนรู้การเป็นผู้ใหญ่ (สำเนียง เลื่อมใส, 2558) นอกจากนี้การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมผ่านพุทธประวัติในวัยเด็กตอนต้นยังถือเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

การศึกษาพุทธประวัติในแต่ละตอนแต่ละเหตุการณ์ของพระพุทธเจ้า จะทำให้เกิดความเข้าใจหรือความศรัทธาในพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น และทำให้เห็นแบบอย่างที่ดีอันนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (ภัทรวรรณ วันทนชัยสุข, 2546) แต่ในปัจจุบันพุทธศาสนิกชนรวมไปถึงนักเรียนกลับไม่ให้ความสำคัญในการศึกษาเรียนรู้ถึงประวัติความเป็นมาของศาสนาพุทธเท่าที่ควร ขาดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ทำให้ไม่สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอดีตได้ จากข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและพระพุทธศาสนาของโรงเรียนบ้านละมงค์ ในปีการศึกษาที่ผ่านมา พบว่านักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเรื่องพุทธประวัติเพียงร้อยละ 55 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ปัญหาดังกล่าวเกิดจากเนื้อหาที่เกี่ยวกับพุทธประวัติในหนังสือแบบเรียนเป็นเชิงพรรณนา มีความยาวและซับซ้อน ส่งผลให้ยากต่อการท่องจำ มีความน่าเบื่อ และไม่มีความทันสมัยที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียนในยุคดิจิทัล (พิมพิดา โยธาสมุทร, 2553) ประกอบกับการจัดการเรียนการสอนแบบเดิมที่มักเน้นครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher-centered) และการท่องจำจากตำรา ยิ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกต่อต้านและขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (อายุระหว่าง 8-9 ปี) ซึ่งอยู่ในวัยที่ทักษะการอ่านยังอยู่ในช่วงกำลังพัฒนา การจัดการเรียนรู้ด้วยข้อความยาว ๆ จึงเป็นอุปสรรคสำคัญ อีกทั้งช่วงความสนใจ (Attention Span) ของเด็กวัยนี้ยังมีจำกัด การนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้จึงเป็นทางออกที่น่าสนใจและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการนำนวัตกรรมแบบคู่ขนานมาใช้ ได้แก่ การใช้กราฟิก "เส้นเวลา" (Timeline) เพื่อช่วยจัดระบบความคิด (Cognitive Structuring) เปลี่ยนข้อมูลที่เป็นนามธรรมด้านเวลาให้กลายเป็นภาพรูปธรรมที่มองเห็นลำดับก่อนหลังได้ชัดเจน ผสานเข้ากับเทคโนโลยี QR Code ที่เชื่อมโยงเนื้อหาไปสู่ภาพ เสียง หรือคลิปวิดีโอแอนิเมชันสั้น ๆ มาใช้ จะช่วยลดภาระการอ่าน (Cognitive Load) และดึงดูดความสนใจได้ดีกว่าตัวหนังสือเพียงอย่างเดียว ทั้งยังเป็นการเปลี่ยนบทบาทของผู้เรียนจากผู้รับข้อมูลเชิงรับ (Passive Learner) สู่การเป็นผู้เรียนรู้เชิงรุก (Active Learner) ที่ได้ลงมือสแกนและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องพัฒนานวัตกรรมที่มีความเหมาะสมเพื่อแก้ปัญหานี้

จากสภาพปัญหาและช่องว่างดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้พัฒนานวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เพื่อช่วยสรุปเนื้อหาให้กระชับ เป็นภาพรวมที่ชัดเจนและมีความทันสมัย อันจะนำไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การวิจัยนี้มุ่งศึกษาผลของการใช้นวัตกรรม Timeline ผ่าน QR Code ต่อการเรียนรู้พุทธประวัติของผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ โรงเรียนบ้านละมงค์
2. เพื่อศึกษาผลของการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านละมงค์

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านละมงค์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทบทวนวรรณกรรมเพื่อสนับสนุนงานวิจัย ดังนี้

การจัดการเรียนรู้ (Leaning Management)

ทิศนา แขมมณี (2560) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้หมายถึงการบอกกล่าว สั่ง อธิบาย ชี้แจงหรือแสดงให้ดู การจัดการเรียนรู้เป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะและเจตคติต่าง ๆ โดยที่ผู้สอนและผู้รับ หรือครูและศิษย์มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน โดยครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการให้ผู้เรียนเกิด

การเรียนรู้ตามความสามารถของตนผู้เรียนเป็นผู้รับการถ่ายทอดความรู้ตามแต่ครูจะให้ครูจึงเป็นศูนย์กลางของการสอน และใช้คำเรียกกระบวนการนี้ว่าการจัดการเรียนการสอน

มารุต พัฒผล (2557) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้หมายถึงกระบวนการการรู้คิด (Cognitive Process) ที่เกิดขึ้นในสมองของบุคคล เพื่อสร้างความหมายของข้อมูลสารสนเทศ และสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่รับเข้ามาทางประสาทสัมผัส เกิดเป็นความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ ความรู้สึก และพฤติกรรมต่าง ๆ การเรียนรู้ยุคใหม่ผู้เรียนสำคัญที่สุด คือการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการความสามารถ ความสนใจ และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง
อย่างมีความรับผิดชอบ ผู้เรียนตั้งคำถาม (Questioning) และแสวงหาความรู้ (Inquiry)

วีระชัย ศรีวงษ์รัตน์ (2559) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของผู้สอนโดยผ่านกิจกรรม 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านการจัดการเรียนรู้
3. ด้านการวัดผล
4. ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้

Hough และ Duncan (1970) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมของบุคคลซึ่งมีหลักและเหตุผลเป็นกิจกรรมที่บุคคลได้ใช้ความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้และความผาสุกดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงเป็นกิจกรรมในแง่มุมต่าง ๆ 4 ด้าน ซึ่งผู้ที่เป็นครูจาเป็นที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะเหล่านี้ เพื่อให้เป็นครูมืออาชีพ ประกอบด้วย

1. ด้านหลักสูตร (Curriculum) หมายถึง การศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษาความเข้าใจในจุดประสงค์รายวิชาและการตั้งจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนตลอดจนการเลือกเนื้อหาได้เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ (Instruction) หมายถึงการเลือกวิธีสอนและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้

3. ด้านการวัดผล (Measuring) หมายถึงการเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสมและสามารถวิเคราะห์ผลได้

4. ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ (Evaluating) หมายถึงความสามารถในการประเมินผลของการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดได้

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติผ่านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยมีทั้งแนวคิดที่เน้นผู้สอนเป็นศูนย์กลางและแนวคิดที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นักวิชาการบางท่านมองว่าการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางปัญญาที่เกิดขึ้นในสมองของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนต้องมีบทบาทในการตั้งคำถามและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ขณะที่บางแนวคิดเน้นการจัดการเรียนรู้เป็นระบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดผล และการประเมินผล นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้ยังเป็นกิจกรรมเชิงวิชาชีพของครูที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถ และทักษะอย่างเป็นระบบ เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการพัฒนาอย่างรอบด้าน

นวัตกรรมการสอน (Instructional Innovation)

สมเดช สีแสง และคณะ (2543) อธิบายว่า นวัตกรรมหมายถึงสิ่งประดิษฐ์หรือวิธีการใหม่ ๆ หรือการปรับปรุงสิ่งเดิมให้มีความเหมาะสมกับบริบทการใช้งาน โดยผ่านกระบวนการทดลองและพัฒนาจนสามารถเชื่อถือได้ว่าจะให้ผลดีในทางปฏิบัติ แนวคิดนี้สะท้อนให้เห็นว่านวัตกรรมไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งใหม่ทั้งหมด แต่สามารถเป็นการปรับปรุงหรือพัฒนาของเดิมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ นวัตกรรมต้องสามารถนำไปใช้จริงในระบบงานหรือระบบการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต้องมีหลักฐานเชิงประจักษ์สนับสนุนถึงความสำเร็จในการใช้งาน

กีรติ ยศยิ่งยง (2552) ให้ความหมายว่านวัตกรรมเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ การคิดค้น และการพัฒนา ซึ่งสามารถนำไปใช้จริงและมีการเผยแพร่สู่ชุมชนหรือสังคมในวงกว้าง โดยนวัตกรรมอาจเป็นสิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน หรือเป็นสิ่งเดิมที่ได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้มีคุณค่าเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ แนวคิดนี้เน้นว่านวัตกรรมต้องมีคุณค่าเชิงประโยชน์และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรหรือสังคม รวมทั้งต้องผ่านกระบวนการถ่ายทอดและเผยแพร่เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย

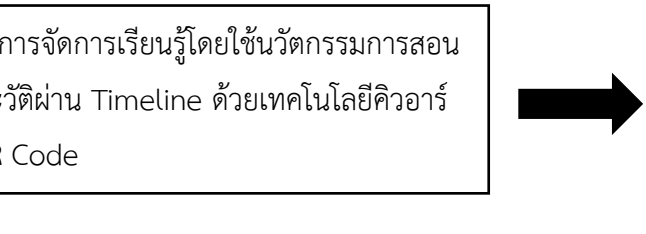
อัจศรา ประเสริฐสิน (2560) กล่าวว่า นวัตกรรมทางการศึกษาเป็นการสร้างสื่อหรือเครื่องมือใหม่ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นรูปธรรม นวัตกรรมทางการศึกษาอาจอยู่ในรูปของสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง แนวคิดนี้สะท้อนถึงบทบาทของนวัตกรรมในการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอย่างสูงสุด

เทพสุดา จิวตระกูล (2560) อธิบายว่า นวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพควรมีลักษณะน่าสนใจและดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เช่น การใช้เกม ภาพประกอบ และสื่อมัลติมีเดีย เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการเรียนรู้ นอกจากนี้ การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนยังช่วยเพิ่มแรงจูงใจและการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน แนวคิดนี้เน้นบทบาทของนวัตกรรมในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายและตอบสนองต่อรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคดิจิทัล

สรุปได้ว่า นวัตกรรมหมายถึงการสร้างหรือพัฒนาสิ่งใหม่ รวมถึงการปรับปรุงสิ่งเดิมให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยต้องสามารถนำไปใช้จริงและให้ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม นวัตกรรมทางการศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาสื่อ วิธีการ และเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งต้องมีความน่าสนใจ สอดคล้องกับบริบทผู้เรียน และสามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้ นวัตกรรมยังต้องผ่านกระบวนการพัฒนา ทดลอง และเผยแพร่ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลายและยั่งยืน ซึ่งสะท้อนถึงบทบาทสำคัญของนวัตกรรมในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในระบบการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีข้างต้น แนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านละมงค์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านละมงค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 25 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ประเภทหลัก ดังนี้

2.1 นวัตกรรมและแผนการจัดการเรียนรู้

2.1.1 นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างนวัตกรรม 8 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาปัญหาและแนวคิด 2) คิดค้นนวัตกรรมโดยศึกษาเอกสารตำรา 3) ออกแบบและจัดทำนวัตกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่กระชับและทันสมัย 4) นำนวัตกรรมไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนระดับชั้นอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 5) ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องจากการทดลองใช้ 6) นำนวัตกรรมไปใช้จริงในห้องเรียน 7) ประเมินและสรุปผล และ 8) รายงานผลการดำเนินการ

2.1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน รวมเวลาเรียน 3 ชั่วโมง โดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางฯ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ และกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับนวัตกรรมที่สร้างขึ้น

2.2 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.1 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพุทธประวัติ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ ครอบคลุมเนื้อหาเรื่องพุทธประวัติ ใช้สำหรับทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test)

2.2.2 แบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดการเรียนรู้ สำหรับให้ผู้เชี่ยวชาญหรือครูผู้สอนประเมินคุณภาพของนวัตกรรมและกระบวนการจัดการเรียนรู้

2.2.3 ใบกิจกรรมระหว่างเรียน จำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่ ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่องการวิเคราะห์พุทธประวัติ, ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่องการเรียงลำดับเหตุการณ์, และใบกิจกรรมที่ 3 เรื่องพุทธประวัติผ่าน Timeline

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ระยะเตรียมการ ชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าใจ และดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) เพื่อวัดพื้นฐานความรู้เดิม

3.2 ระยะดำเนินการ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ควบคู่กับเทคโนโลยี QR Code เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและเรียงลำดับเหตุการณ์ พร้อมทั้งสังเกตพฤติกรรมและตรวจใบกิจกรรมระหว่างเรียน

3.3 ระยะสรุปผล เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ชุดเดิม (สลับข้อ) และนำผลคะแนนมาวิเคราะห์ทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ความเหมาะสมของแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples) เพื่อตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียน

4.3 วิเคราะห์ผลการทำใบกิจกรรมและร้อยละของผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านละมงค์ ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ผลการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) จากการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมดังกล่าว โดยผู้เชี่ยวชาญ/ครูผู้สอน พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ดีมาก ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมของแนวทางการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	$\overline{X}$	**S.D.**	**ระดับความเหมาะสม**
1. ด้านเนื้อหาและการลำดับเหตุการณ์ (Timeline)	4.70	0.46	ดีมาก
2. ด้านเทคโนโลยีและสื่อ (QR Code)	4.60	0.50	ดีมาก
3. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.65	0.48	ดีมาก
รวมเฉลี่ย	**4.65**	**0.48**	**ดีมาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$ = 4.65, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านเนื้อหาและการลำดับเหตุการณ์มีความเหมาะสมสูงสุด รองลงมาคือด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านเทคโนโลยีและสื่อ ตามลำดับ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลของการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 25 คน โดยใช้สถิติ t-test (Dependent Samples) ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพุทธประวัติ ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	μ	σ	t	Sig.* (p-value)
ก่อนเรียน (Pre-test)	25	30	14.50	2.10	22.45*	.000
หลังเรียน (Post-test)	25	30	26.80	1.50		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเท่ากับ 14.50 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 26.80 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ จากการศึกษาผลการประเมินด้านอื่น ๆ พบว่า 1) ด้านพฤติกรรมและใบกิจกรรม นักเรียนส่วนใหญ่มีผลการประเมินระดับคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 20 คน (ร้อยละ 80) และระดับดี จำนวน 5 คน (ร้อยละ 20) 2) การผ่านเกณฑ์ มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินหลังเรียนจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 90 และมีนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านวัตกรรมดังกล่าวช่วยพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ทักษะการลำดับเหตุการณ์ และเจตคติต่อวิชาพุทธประวัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

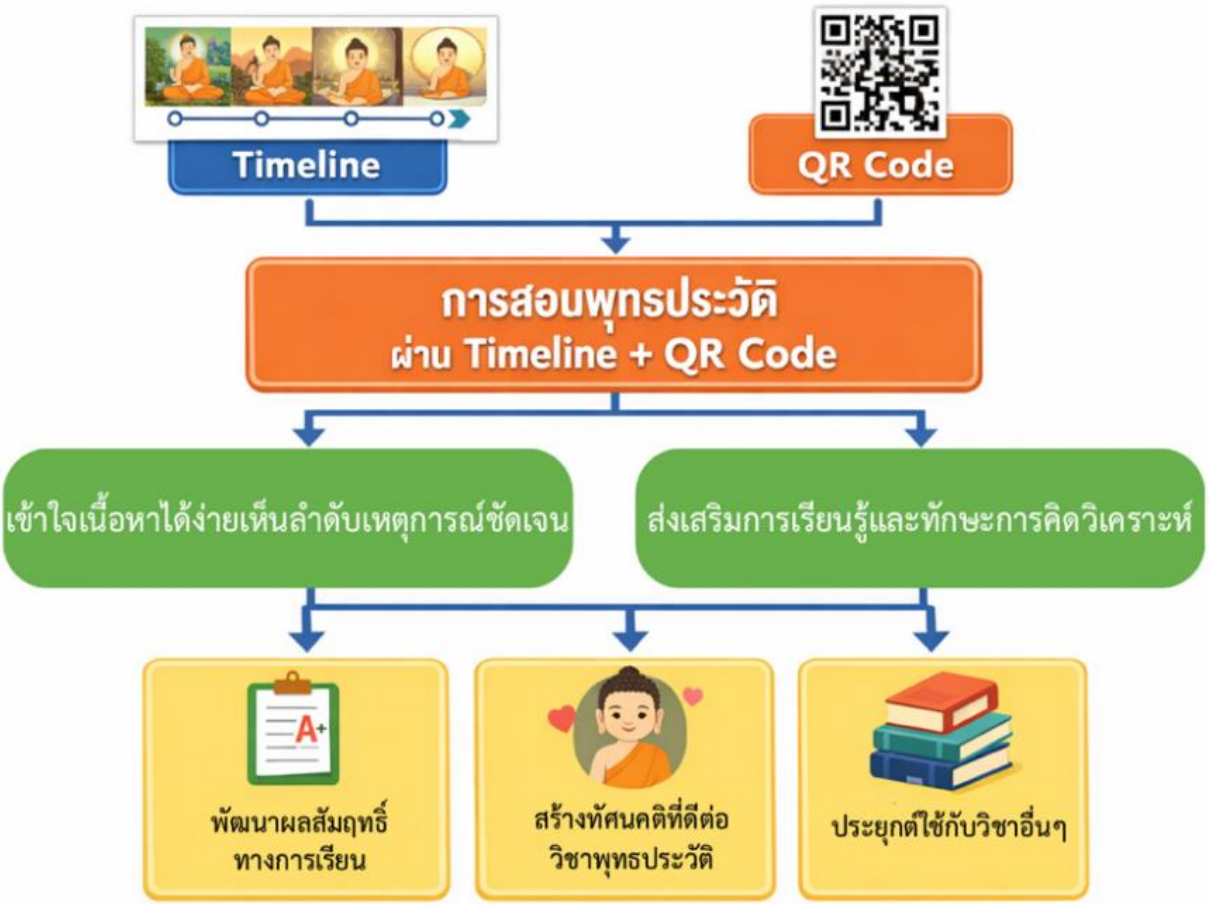
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$ = 4.65, S.D. = 0.48) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการพัฒนานวัตกรรมที่ผ่านการวิเคราะห์เนื้อหาและออกแบบอย่างเป็นระบบ (Systematic Design) สามารถตอบสนองต่อบริบทการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับหลักการออกแบบการเรียนการสอนของ ทิศนา แขมมณี (2560) ที่อธิบายว่า การพัฒนารูปแบบการสอนที่มีคุณภาพต้องเกิดจากการบูรณาการระหว่างหลักจิตวิทยาการเรียนรู้กับเทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยเฉพาะการนำกราฟิกเส้นเวลา (Timeline) มาใช้ในการจัดลำดับเนื้อหาที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม ซึ่งสนับสนุนทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยสื่อประสม (Multimedia Learning) ของ Mayer (2009) ในหลักการการลงรหัสคู่ (Dual Coding Theory) ที่ระบุว่ามนุษย์สามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้นเมื่อได้รับข้อมูลผ่านช่องทางภาพและข้อความควบคู่กัน ทำให้ผู้เรียนสามารถประมวลผลข้อมูลพุทธประวัติที่มีความซับซ้อนของช่วงเวลาได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ การผนวกเทคโนโลยี QR Code เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของนวัตกรรมยังสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดของ วิจารณ์ พานิช (2555) ที่เน้นว่าการจัดการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนวิธีการให้ทันต่อยุคสมัย โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือช่วยในการเข้าถึงความรู้ ซึ่งสอดรับกับงานวิจัยของ ณัฐวุฒิ ใจแน่น (2564) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรม Timeline ร่วมกับ QR Code ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมากเช่นกัน โดยระบุว่านวัตกรรม

ดังกล่าวช่วยสรุปเนื้อหาให้กระชับและเข้าใจง่าย เช่นเดียวกับงานวิจัยในระดับนานาชาติของ Law และ So (2010) ที่ชี้ให้เห็นว่า การบูรณาการ QR Code ในบริบทการศึกษาช่วยเชื่อมโยงโลกกายภาพกับโลกดิจิทัลเข้าด้วยกัน ส่งผลให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความน่าสนใจและทันสมัย นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับแนวคิดการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของ มุทิตา เอี่ยมทิพย์ และชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน (2568) ที่เสนอว่า การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโดยเน้นการออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและใช้เทคโนโลยี จะช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้จริง

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินสูงถึงร้อยละ 90 ผลสำเร็จดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับเนื้อหาวิชาสามารถแก้ปัญหาการเรียนรู้ในเนื้อหาที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการนำ “Timeline” มาประยุกต์ใช้ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำและลำดับเหตุการณ์ในพุทธประวัติได้อย่างแม่นยำ ส่งผลให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่คงทน (Retention) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ อัจศรา ประเสริฐสิน (2560) ที่พบว่า นวัตกรรมทางการศึกษาเป็นสื่อใหม่ที่ช่วยลดความซับซ้อนของบทเรียน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้นและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง นอกจากนี้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมผ่านการใช้เทคโนโลยี ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ คันธากร และกัลยารัตน์ เศวตนันทน์ (2552) ที่ระบุว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญช่วยพัฒนาทักษะและความสามารถของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้จริง ในประเด็นด้านความคงทนในการเรียนรู้และการลำดับเหตุการณ์ ผลการวิจัยมีความสอดคล้องเป็นอย่างยิ่งกับงานวิจัยของ ชฎาพร สุขสงค์ และธัญญาพร ก่องขันธ์ (2566) ที่ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ (Storyline) ในวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งพบว่ารูปแบบการสอนที่เน้นการดำเนินเรื่องราวและการลำดับเหตุการณ์ ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และที่สำคัญยังส่งเสริมความคงทนในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาและเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้ยาวนานขึ้นแม้ผ่านการเรียนรู้ไปแล้ว 2 สัปดาห์ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ชาติเชื้อ สุวรรณมุสิก (2558) ที่พบว่า การใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนที่สร้างความสุขในการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีความพึงพอใจ และมีความคงทนในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการยืนยันว่านวัตกรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ สามารถยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาพระพุทธศาสนาและประวัติศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านละมงค์ อำเภอศรีณรงค์ จังหวัดสุรินทร์ สรุปองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ 2 การวิจัยนี้ได้นำนวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline และเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) มาใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจลำดับเหตุการณ์ได้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งช่วยส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และกระตุ้นกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งยังช่วยสร้างทัศนคติที่ดีต่อรายวิชาพุทธประวัติให้มีความน่าสนใจมากขึ้นรูปแบบการสอนนี้ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับรายวิชาอื่นๆ เพื่อพัฒนาการศึกษาได้อีกด้วย

สรุป

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านละมงค์ สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. ผลการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้

แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$ = 4.65, S.D. = 0.48) ทั้งนี้เนื่องจากนวัตกรรมดังกล่าวมีการออกแบบที่ตอบสนองต่อรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน โดยการนำเส้นเวลา (Timeline) มาช่วยให้ผู้เรียนเห็นลำดับเหตุการณ์ในพุทธประวัติได้อย่างชัดเจน ไม่สับสน และการใช้ QR Code ช่วยให้การเข้าถึงข้อมูลเป็นเรื่องง่าย น่าสนใจ และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้

2. ผลของการจัดกระบวนการเรียนรู้

ผลการทดลองใช้นวัตกรรมกับกลุ่มเป้าหมาย พบว่านวัตกรรมมีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ ดังนี้ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยืนยันว่านวัตกรรมช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาพุทธประวัติเพิ่มขึ้นจริง 2) การผ่านเกณฑ์มาตรฐานนักเรียนร้อยละ 90 ผ่านเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก 3) ทักษะและเจตคติ ผู้เรียนเกิดทักษะการลำดับเหตุการณ์ (Sequencing Skill) อย่างเป็นระบบ และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาพระพุทธศาสนา โดยมีความสุขกับการเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านละมงค์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การเตรียมความพร้อมและการดูแลผู้เรียน ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับนวัตกรรมเพียงอย่างเดียว ครูผู้สอนควรศึกษาคู่มือและทำความเข้าใจวิธีการใช้นวัตกรรมอย่างถ่องแท้ นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญกับผู้เรียนรายบุคคล โดยเฉพาะกลุ่มที่ขาดสมาธิหรือเรียนรู้ช้า (จากการวิจัยพบร้อยละ 10) ครูควรให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดและจัดสอนซ่อมเสริมเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนด

1.2 การประยุกต์ใช้กับเนื้อหาอื่น รูปแบบการสอนผ่าน Timeline และ QR Code เหมาะสำหรับเนื้อหาที่มีลำดับเวลาหรือขั้นตอนที่ชัดเจน ครูผู้สอนสามารถนำแนวทางนี้ไปประยุกต์ใช้กับวิชาประวัติศาสตร์ สังคมศึกษา หรือวรรณคดี เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจลำดับเหตุการณ์ได้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ควรมีการศึกษารูปแบบหรือเทคนิคการสอนอื่น ๆ เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ หรือการใช้เกมเป็นฐาน (Game-based Learning) มาบูรณาการร่วมกับเทคโนโลยี Timeline เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น

2.2 การขยายผลการวิจัย ควรขยายการศึกษาไปยังกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ หรือระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อยืนยันประสิทธิภาพของนวัตกรรมในบริบทที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ คันธากร และกัลยารัตน์ เศวตนันทน์. (2552). *การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างทักษะการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กีรติ ยศยิ่งยง. (2552). *องค์กรแห่งนวัตกรรม: แนวคิดและกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชฎาพร สุขสงค์ และ ธัญญาพร ก่องขันธ์. (2566). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารวิชาการรัตนบุศย์*, *5*(2), 96-111.

ทิศนา แขมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐวุฒิ ใจแน่น. (2564). *การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 โรงเรียนหนองอิเฒ่าวิทยา ปีการศึกษา 2564* [รายงานการวิจัย]. โรงเรียนหนองอิเฒ่าวิทยา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2.

พิมพิดา โยธาสมุทร. (2553). *ปัญหาการศึกษาของเด็กไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักข่าวแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์.

ภัทรวรรณ วันทนชัยสุข. (2546). *ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธเจ้า*. กรุงเทพฯ: ภูมิปัญญา.

มารุต พัฒผล. (2557). *การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์.

มุทิตา เอี่ยมทิพย์ และ ชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน. (2568). การพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกับการสอนงานแบบพี่เลี้ยงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้ช่วย. *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์*, *25*(3), 123-137.

วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

วีระชัย ศรีวงษ์รัตน์. (2559). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมพงษ์ ดีสูงเนิน. (2546). *สื่อการสอนการใช้เทคโนโลยีการศึกษา* [เอกสารประกอบการสอน]. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สำเนียง เลื่อมใส. (2558). *พระพุทธศาสนา*. กรุงเทพฯ: เอมพันธ์.

อัจศรา ประเสริฐสิน. (2560). การศึกษาแนวทางการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการทำวิจัย. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว*, *10*(1), 1-15.

Law, C., & So, S. (2010). QR codes in Education. *Journal of Educational Technology Development and Exchange (JETDE), 3*(1), 85-100.

Hough, J. B., & Duncan, J. K. (1970). *Teaching: Description and Analysis*. Addison-Wesley.

Mayer, R. E. (2009). Multimedia learning (2nd ed.). New York: Cambridge University Press.
Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants part 1. On the horizon, 9(5), 1-6.

วารสารเมธีวิจัย Savant Journal of Social Sciences
ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 มีนาคม – เมษายน 2569
Volume 3 Number 2 March - April 2026

การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดโดยใช้แบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหัวนาหนองแวง

Developing spelling skills that do not meet the spelling standards Using the skill training form for 3rd-grade students at Ban Hua Na Nong Waeng School.

[1]ณัฐณิชา แอมโคก [2]นิลรัตน์ โภคินพัชรพงษ์ และ [3]ปรียาภรณ์ แรกไธสง
[1] Natnicha Aemkhok[1] [2]Nilrat Phokinpatcharapong and [3] Priyapon Reakthaisong

[1,2] คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
[3] โรงเรียนบ้านหัวนาหนองแวง อำเภอเมืองพล จังหวัดขอนแก่น

[1,2] Education and Human Development, Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand
[3] Banhuananongweang School, Khonkean
[1] E-mail: suthiporn3009@gmail.com [2] E-mail: noinin41@gmail.com [3] E-mail: poprths@gmail.com

Received 26/01/2026 | Revised 27/03/2026 | Accepted 30/03/2026

บทความวิจัย (Research Article)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และ 2) เปรียบเทียบทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนบ้านหัวนาหนองแวง จำนวน 6 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 แผน แบบฝึกทักษะจำนวน 4 ชุด และแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน , ร้อยละ, ดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ (E_1/ E_2) เท่ากับ 81.34/88.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

2. นักเรียนมีทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้แบบฝึกทักษะ ก่อนการใช้แบบฝึกทักษะคะแนน เฉลี่ยเท่ากับ 11.83 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.60 คิดเป็นร้อยละ 39.44 และหลังการใช้แบบฝึกทักษะมีคะแนน เฉลี่ยเท่ากับ 27.50 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.04 คิดเป็นร้อยละ 88.33 ซึ่งหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7886 แสดงว่ามีพัฒนาการเพิ่มขึ้น 78.86

คำสำคัญ : แบบฝึกทักษะ; ทักษะการเขียนสะกดคำ; นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

Abstract

The objective of this research is to 1) develop a spelling training model that does not meet the spelling standard for students in grade 3 to be effective according to the criteria 80/80, and 2) compare writing skills that do not meet the spelling section between before and after school using the skill training form. The target group used in this research is 6 students in grade 3, semester 1, academic year 2025, Ban Hua Na Nong Waeng School, which was obtained by specific selection (Purposive Sampling). The tools used in the research consist of four learning management plans, four sets of skill training plans, and 30 multiple-choice writing skills. The statistics used to analyse data include mean, standard deviation, percentage, and effectiveness index (E.I.) The results of the research show that :

1. The spelling skill practice exercises for words with irregular final consonants for Grade 3 students achieved an efficiency () of 81.34/88.33, which met the established 80/80 criteria.

2. Students have spelling skills that do not meet the spelling standard. Before using the skill training form, the average score is 11.83, the standard deviation is 1.60, accounting for 39.44 percent, and after using the skill training form, the average score is 27.50, the standard deviation is 1.04, accounting for 88.33 percent, which is higher than before studying and with an effectiveness index of 0.7886, indicating an increase in development of 78.86.

Keywords: Skill Training; Writing And Spelling Skills; Grade 3 Students

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด และมรดกทางปัญญาของชาติ ให้มีความยั่งยืนจากอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยครูจะต้องจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนจะต้องเข้าใจการฝึกทักษะทั้ง 4 ด้านให้สัมพันธ์กัน ถ้านักเรียนสนุกในการเรียน นักเรียนจะสนใจและรักที่จะเรียน มีเจตคติที่ดีต่อภาษาไทยเป็นผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนวิชาภาษาไทยที่ดีขึ้น อีกทั้งครูจะต้องรู้จักส่งเสริมให้เด็กใช้ความคิด อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ ทั้งให้สามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจในความคิดของตนเองได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ก: 1) วรรณี โสมประยูร, (2544: 3-5) ได้กล่าวว่า ภาษาไทย คือกลไกที่บุคคลใช้ในการแสวงหาความรู้เนื่องจากเป็นสื่อกลางเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ ซึ่งเป็นรากฐานของการประกอบอาชีพ ดังนั้นการสอนจึงเปรียบเสมือนการส่งต่อองค์ความรู้สู่ผู้อื่นอย่างได้ชัดเจน ทักษะการเขียนเป็นกระบวนการสื่อสารที่ละเอียดอ่อน จึงต้องใช้เวลาในการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง นักเรียนควรได้รับพื้นฐานของการฝึกฝน เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ออกมาเป็นภาษาเขียนตามอักขรวิธี ให้ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

การเขียนสะกดคำเป็นสิ่งที่จำเป็น และมีความสำคัญในการวางรากฐานการเขียนอย่างอื่น ๆ ซึ่งประเทือง คล้ายสมบูรณ์ (2542: 89-90) และวรรณี โสมประยูร (2544: 195) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การสอนเขียนสะกดคำเป็นพื้นฐานการเขียนที่จำเป็น เพราะหากเด็กได้รู้จักสะกดคำได้ก่อน จะสามารถเขียนออกมาเป็นตัวอักษรได้ เมื่อเด็กไม่สามารถเขียนสะกดคำได้จะทำให้ไม่รู้ความหมายของคำ ทำให้การ

อ่านและการเขียนของตนเองไม่สามารถถ่ายทอดไปถึงบุคคลอื่นได้ จึงส่งผลให้ต้องมีการฝึกฝนการสอนเขียนสะกดคำให้ถูกต้องตามเกณฑ์แก่ผู้เรียน ถือว่าเริ่มการปูพื้นฐานของการเขียนที่ดี เนื่องจากผู้เขียนต้องการถ่ายทอดแนวคิด ออกมาผ่านสัญลักษณ์ ในรูปแบบตัวอักษรก่อนจึงจะสื่อกับผู้รับสารได้เข้าใจ

แบบฝึกทักษะว่าเป็นสื่อการประเภทหนึ่งที่เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมสำหรับนักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับ สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2547: 6) ที่กล่าวว่า แบบฝึกหรือแบบฝึกหัด คือ สื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่ง ที่ใช้ฝึกทักษะให้กับผู้เรียน หลังจากเรียนจบเนื้อหาในช่วงหนึ่ง เพื่อฝึกฝนให้เกิดความรู้ความเข้าใจให้ความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ ให้ผู้เรียนตอบเรียงลำดับจากง่ายไปยากปริมาณของปัญหาจึงต้องเพียงพอที่สามารถตรวจสอบและพัฒนาทักษะ กระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่เรียนไปแล้ว เพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งในแบบฝึกทักษะจะทำให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความเข้าใจบทเรียนด้วยตนเองได้ เพื่อให้เกิดทักษะ เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญ ในเนื้อหาที่ผู้เรียนได้เรียนไปในเรื่องนั้น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ณ โรงเรียนบ้านหัวนาหนองแวง ตำบลโนนข่า อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น พบสภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเรียนรู้ คือ นักเรียนขาดทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยเฉพาะในมาตราแม่กก แม่กน แม่กด และแม่กบ จากการรวบรวมข้อมูลผ่านการตรวจใบงานและสมุดแบบฝึกหัด พบว่านักเรียนมีอัตราการเขียนสะกดคำผิดเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 70 ของจำนวนคำที่กำหนด ลักษณะความผิดพลาดที่พบบ่อยคือ การสับสนพยัญชนะที่มีเสียงคล้ายกันและการใช้ตัวสะกดสลับกันภายในมาตราเดียวกัน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ และเริ่มกระทบต่อความมั่นใจในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

สภาพปัญหาดังกล่าวถือเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการแก้ไข กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนกลุ่มเล็กที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งด้านพื้นฐานความรู้และจังหวะการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงพิจารณาเห็นว่า แบบฝึกทักษะ เป็นนวัตกรรมที่มีความเหมาะสมที่สุด ช่วยให้ผู้เรียนสามารถฝึกฝนตามศักยภาพ จัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยากเพื่อลดความล้าทางสติปัญญา และด้วยขนาดกลุ่มเป้าหมายที่เล็ก จึงเอื้อให้ครูสามารถให้ข้อมูลป้อนกลับได้อย่างใกล้ชิด

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเปลี่ยนจากการสอนแบบบรรยายทั่วไปมาเป็นการฝึกปฏิบัติเชิงรุก ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาเฉพาะจุดตามสภาพจริงของผู้เรียน และสร้างรากฐานที่แข็งแรงสำหรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้แบบฝึกทักษะ

การทบทวนวรรณกรรม

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ออกเป็น 5 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 การเขียน สาระที่ 2 การอ่าน สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4

หลักการใช้ภาษาไทย และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม องค์ประกอบของหลักสูตรในด้านของเนื้อหาสาระการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล มีความสำคัญอย่างยิ่งในการวางรากฐานการเรียนรู้ในภาษาไทยในแต่ละระดับชั้นให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับพัฒนาการ และมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนเป็นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาไทยอย่างรอบด้าน ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตลอดจนการใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้อย่างสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณ และสามารถนำความรู้และทักษะทางภาษาไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้สาระอื่น ๆ รวมถึงการดำรงชีวิตประจำวันและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยมีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพในการสื่อสารและการดำรงชีวิต ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการฝึกฝนทักษะทางภาษาอย่างเป็นองค์รวม ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทักษะทั้งสี่ประการนี้มีความสัมพันธ์เกื้อหนุนกันและไม่อาจแยกสอนออกจากกันได้ การจัดการเรียนรู้จึงควรบูรณาการทักษะดังกล่าวไว้ในทุกกิจกรรมการเรียนการสอน โดยอาจเน้นทักษะใดทักษะหนึ่งตามวัตถุประสงค์ของบทเรียน แต่ต้องเชื่อมโยงกับทักษะอื่น ๆ ควบคู่กัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงและสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ กันยา แสงสุวรรณ (2538: 157) กล่าวถึงจิตวิทยาการศึกษาที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยเฉพาะ และมีประโยชน์ต่อการศึกษามากที่สุด เนื้อหาวิชาเป็นจิตวิทยาที่เน้นเรื่องการสอนเด็กและการเรียนรู้ (Learning) ได้แก่ทฤษฎีการเชื่อมโยง วรรณี โสมประยูร (2553: 71-78) ได้กล่าวว่าหลักจิตวิทยาการศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานและมีอิทธิพลในการส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน รวมทั้งกระบวนการและสภาพการเรียนการสอน เพื่อจะได้นำปัจจัยเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในการเตรียมวางแผนและจัดดำเนินการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร หลักจิตวิทยาการศึกษาที่ครูผู้สอนควรทราบและคำนึงถึง มีดังต่อไปนี้

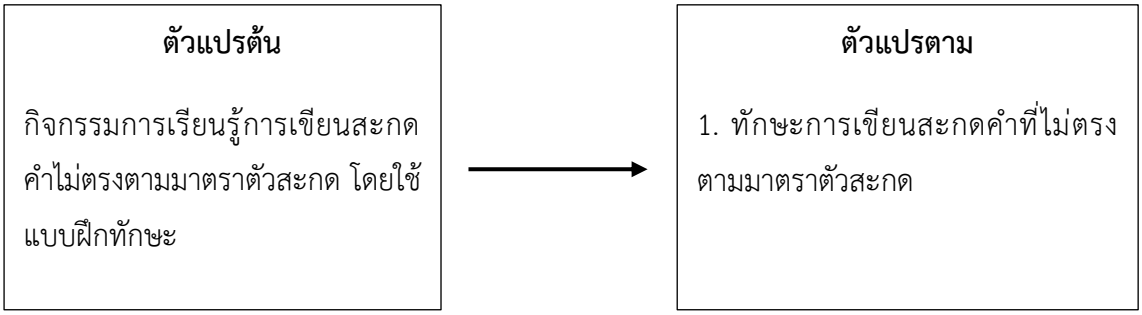
การเขียนสะกดคำเป็นกระบวนการเขียนคำโดยการเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด และตัวการันต์ให้ถูกต้องตามหลักภาษาไทยและพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เพื่อให้เกิดคำที่มีความหมาย สามารถสื่อสารความคิดและความเข้าใจได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ การเขียนสะกดคำจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของทักษะการใช้ภาษาไทยทั้งด้านการอ่านและการเขียน อีกทั้งยังมีความจำเป็นต่อการเรียนรู้ การทำงาน และการดำรงชีวิตประจำวันของผู้เรียน ประไพ สุวรรณสารคุณ และคณะ (2553: 65) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำ คือการเขียนคำโดยเรียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด และตัวการันต์ได้ถูกต้อง เป็นคำที่มีความหมาย นำมาใช้ในการติดต่อสื่อสารกันได้ เจษฎา บุญมาโฮมและปนัดดา พินรัตน์ (2566: 52) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำว่า การเขียนสะกดคำเป็นการเขียนที่เน้นความถูกต้องเชิงอักขรวิธี มีความสำคัญในการสื่อสารที่สามารถการถ่ายความรู้สึกนึกคิดของตนเองต่อผู้อื่น ซึ่งถือว่ามีความจำเป็นต่อการศึกษาตลอดชีวิต ถ้าเกิดว่าเขียนสะกดคำผิดอาจทำให้ความหมายเปลี่ยนแปลงไป ทำให้ประสิทธิภาพการใช้คำลดลงในทางตรงกันข้าม หากเขียนสะกดคำถูกต้องประสิทธิภาพจะทำให้สื่อสารถูกต้องเกิดประโยชน์ต่อการเรียนและการดำเนินชีวิต

แบบฝึกทักษะ เป็นสื่อและเครื่องมือสำคัญในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญในทักษะทางภาษาอย่างรอบด้าน ผ่านการฝึกปฏิบัติด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องและมีจุดมุ่งหมาย ซึ่งส่งผลให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์

ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544: 2) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึกหรือแบบฝึกหัดคือ สื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่งที่ใช้ฝึกทักษะให้กับผู้เรียนหลังจากเรียนจบเนื้อหาในช่วงหนึ่ง ๆ เพื่อฝึกฝนให้เกิดความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งเกิดความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ อย่างกว้างขวางมากขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีแบบฝึกและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบฝึกทักษะ เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้แบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 6 คน โรงเรียนบ้านหัวนาหนองแวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 แผน ใช้เวลาสอนแผนละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

2. แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด แม่กก แม่กด แม่กน และแม่กบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 ชุด

3. แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด แบบปรนัย 1 ฉบับ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้ทดสอบนักเรียนก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 แผน

1.1 ศึกษาหลักสูตร มาตรฐาน ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลักสูตรแกนการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) เพื่อกำหนดเนื้อหาในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

1.2 ศึกษาทฤษฎี เอกสารหลักสูตร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อกำหนดรูปแบบกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ และแนวทางการวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ

1.3 ดำเนินการวิเคราะห์ความสำคัญของหลักสูตร สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้รายปี คำอธิบายรายวิชา มาจัดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้

1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อประเมินความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา กิจกรรม และการวัดผล แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงพัฒนา โดยกำหนดเกณฑ์คุณภาพต้องมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป จึงจะนำไปใช้จริง

1.6 นำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ โดยผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยที่ยอมรับได้คือมีค่าตั้งแต่ 3.51 ซึ่งมีรายละเอียดความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 แผน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 มีคุณภาพความเหมาะสมในระดับในระดับมากที่สุด

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 แผน ไปทดลองใช้ (Try - out) ร่วมกับกับแบบฝึกทักษะกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย โรงเรียนเทศบาล 4 (อมรสะเพียรชัยอุทิศ) จำนวน 37 คน

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผ่านการปรับปรุงและได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ไปใช้สอนจริงกับกลุ่มเป้าหมาย

2. แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด แม่กก แม่กด แม่กน และแม่กบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 ชุด

2.1 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระภาษาไทย โรงเรียนบ้านหัวนาหนองแวง อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกทักษะจากหนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยว

2.2 วิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และกิจกรรมในแบบฝึกทักษะให้มีความสอดคล้องกัน พร้อมทั้งวางแผนสื่อการเรียนรู้และวิธีการวัดผลประเมินผลให้ครอบคลุม

2.3 ดำเนินการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด แม่กก แม่กด แม่กน และแม่กบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามกรอบเนื้อหา กิจกรรม และจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

2.4 นำแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นทั้ง 4 แบบฝึกทักษะ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.5 นำแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมประเมินความเหมาะสม พบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด แม่กก แม่กด แม่กน และแม่กบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.60

2.6 นำแบบฝึกทักษะ แม่กก แม่กด แม่กน และแม่กบ ไปทดลองใช้ (Try - out) ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย โรงเรียนเทศบาล 4 (อมรสะเพียรชัยอุทิศ) จำนวน 37 คน

2.7 จัดพิมพ์แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด แม่กก แม่กด แม่กน และแม่กบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้สอนจริงกับกลุ่มเป้าหมาย

3. แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด แบบปรนัย 1 ฉบับ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คู่มือการวัดและประเมินผล คู่มือวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด

3.2 ออกแบบสร้างข้อสอบให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ แบบทดทดสอบที่จัดทำครั้งนี้มี 1 ฉบับเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก กำหนดให้ค่าคะแนน คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิด 0 คะแนน จำนวน 45 ข้อ ต้องการใช้จริงจำนวน 30 ข้อ

3.3 นำแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และจุดประสงค์ แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงพัฒนาข้อคำถามให้มีความชัดเจนและเหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้

3.4 นำแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมที่ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ พบว่า แบบทดสอบมีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.66 – 1.00

3.5 นำแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ไปทดลองใช้ (Try Out) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2658 โรงเรียนเทศบาล 4 (อมรสะเพียรชัยอุทิศ) จำนวน 34 คน ผลการวิเคราะห์ พบว่า มีค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.40 – 0.83 มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.37 – 0.86 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.788

3.6 นำแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด มาจัดพิมพ์เป็นฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ประสิทธิภาพ	คะแนนเต็ม	μ	σ	ร้อยละ
คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบฝึกทักษะและจากการทำแบบทดสอบย่อยของแบบฝึกทักษะ (E_1)	40	32.54	6.99	81.34
คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียนของแบบฝึกทักษะ (E_2)	30	26.50	1.04	88.33

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ (E_1/ E_2) เท่ากับ 81.34/88.33 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

วัตถุประสงค์ที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้แบบฝึก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนกับหลังเรียน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	μ	σ	P	E.I
ก่อนเรียน	6	30	11.83	1.60	39.44	0.7886
หลังเรียน	6	30	27.50	1.04	88.33	

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.60 คิดเป็นร้อยละ 39.44 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.50 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.04 คิดเป็นร้อยละ 88.33 โดยมีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.7886 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 78.86 หลังจากใช้แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 81.34/88.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ปัจจัยสำคัญเกิดจากการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดเฉพาะจุดในบริบทจริง ผู้วิจัยพบว่าสาเหตุหลักของการสะกดผิดคือความสับสนเชิงสัญลักษณ์ แบบฝึกทักษะชุดนี้จึงถูกออกแบบโดยใช้หลักจิตวิทยาการรู้คิด โดยใช้ภาพประกอบที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน เพื่อให้นักเรียนดึงภาพจำมาใช้แทนการท่องจำกฎเกณฑ์ โดยเฉพาะในมาตราแม่กด ที่มีตัวสะกดหลากหลายที่สุด การใช้ภาพจำควบคู่กับการจัดกลุ่มคำช่วยลดความซับซ้อน ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของถวัลย์ มาศจรัส (2550: 18) อนงพันธุ์ ใบสุขันธ์ (2551: 33) และณัฐชา อักษรเดช (2554: 19) แบบฝึกทักษะเป็นนวัตกรรมที่สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนผ่านการลงมือปฏิบัติจริง โดยมีลักษณะ

หลากหลายและมีปริมาณเหมาะสม ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะและกระบวนการคิด อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง รวมทั้งนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลาย เช่นเดียวกับนวรัตน์ สังข์สร และคณะ (2566) ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แบบฝึกพัฒนาการเขียนสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า มีประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะเท่ากับ 84.00/86.00 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กานดา เลิศโกเมนกุล (2568) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลกานวดี พบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ เรื่อง การเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 90.52/86.77 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัลลภา สานา (2564) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่องมาตราตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 77.38/78.50 ซึ่งทุกงานวิจัยข้างต้นล้วนมีผลลัพธ์ไปในทิศทางเดียวกัน คือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. นักเรียนมีทักษะการเขียนสะกดคำหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ โดยดัชนีประสิทธิผล 0.8073 ผลลัพธ์ที่ก้าวกระโดดนี้ อภิปรายได้ว่าเกิดจากการออกแบบที่จัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก เริ่มจากมาตราแม่กนที่มีตัวสะกดน้อย ไปสู่แม่กดที่มีตัวสะกดมาก ช่วยป้องกันภาวะข้อมูลล้นสมอง นอกจากนี้ การที่กลุ่มเป้าหมายมีขนาดเล็กเพียง 6 คน ยังเป็นปัจจัยเสริมเชิงบวกที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถให้ ข้อมูลป้อนกลับทันที เมื่อนักเรียนทำผิด ครูสามารถเข้าไปปรับความเข้าใจได้ในทันที ส่งผลให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและจดจำรูปแบบที่ถูกต้องได้แม่นยำขึ้น สอดคล้องกับวรรณี โสมประยูร (2553: 156) วิไลลักษณ์ อุดมทรัพย์ (2556) และไพรินทร์ พึ่งพงษ์ (2556: 38) ที่กล่าวว่า การเขียนตามรูปแบบที่ถูกต้องเป็นพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งของทักษะการเขียนและการสื่อสาร เนื่องจากการเขียนเป็นหัวใจสำคัญของถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ให้ผู้รับสารเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากไม่สามารถเขียนได้อย่างถูกต้อง ย่อส่งผลต่อการสื่อสารที่คลาดเคลื่อน ทำให้ประสิทธิภาพลดลงนอกจากนี้ การเขียนที่ถูกต้องยังสะท้อนถึงระดับความรู้ ความรอบคอบ และความรับผิดชอบของผู้เขียน อีกทั้งช่วยเพิ่มความมั่นใจในการเขียน ดังนั้นการปลูกฝังให้ผู้เรียนเขียนสะกดคำได้ถูกต้องตั้งแต่เริ่มเรียนรู้คำพื้นฐานจึงมีความสำคัญ เพราะ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาทักษะการเขียนในระดับที่สูงขึ้นต่อไปได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของนารีรัตน์ กาวี และคณะ (2564) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้แบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคำเที่ยงอนุสสรณ์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีทักษะการเขียนสะกดคำสูงขึ้น รวมถึงพระมหาโยธิน ไกรษร (2565) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา โดยใช้แบบฝึกทักษะสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พบว่า นักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการใช้แบบฝึกทักษะสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของวัลลภา สานา (2564) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่องมาตราตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผลการทดสอบหลังการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่อง มาตราตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD นักเรียนมีทักษะการเขียนสะกดคำสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งทุกงานวิจัยข้างต้นล้วนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่เกิดจากการวิจัย ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาทักษะของนักเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะ มีคุณลักษณะสำคัญ ได้แก่

1. กิจกรรมกระตุ้นความพร้อมและแรงจูงใจ (Warm-up & Motivation) การใช้กิจกรรมสั้น ๆ ก่อนเริ่มในคาบเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมทั้งร่างกาย สมอง และจิตใจ โดยจะช่วยดึงดูดความสนใจ ลดความฟุ้งซ่าน เพิ่มพลังงานและความกระตือรือร้น เช่น การใช้เพลงและเกม การเชื่อมโยงประสบการณ์เดิม

2. กิจกรรมการเรียนรู้แบบนำทาง (Guided Learning) การจัดการเรียนรู้ที่ครูมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง และให้ความช่วยเหลือและสนับสนุน เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมหรือทำแบบฝึกทักษะได้ด้วยตนเอง โดยมุ่งเน้นการเชื่อมโยงความรู้เดิมของนักเรียนเข้ากับความรู้ใหม่อย่างเป็นขั้นตอน เช่น การสาธิตและให้ตัวอย่าง การใช้สื่อประกอบ

3. กิจกรรมการฝึกปฏิบัติอย่างเป็นระบบ (Systematic Practice) การจัดกระบวนการให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะอย่างมีลำดับขั้นตอน มีความต่อเนื่อง มีการจัดเรียงเนื้อหาระดับพื้นฐานไปสู่ระดับที่ซับซ้อน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเชี่ยวชาญ และคสามแม่นยำในการปฏิบัติจนกลายเป็นทักษะที่ติดตัวผู้เรียนอย่างยั่งยืน เช่น การฝึกตามลำดับความยาก การเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน การเรียนรู้แบบกลุ่ม

4. กิจกรรมการให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง (Feedback & Reinforcement) กระบวนการสื่อสารระหว่างครูและนักเรียนที่ได้ลงมือทำกิจกรรมหรือแบบฝึกทักษะ เพื่อบอกให้รู้ถึงผลการปฏิบัติ (ข้อมูลย้อนกลับ) ควบคู่ไปกับการใช้เทคนิคเพื่อกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างต่อเนื่อง (การเสริมแรง) เช่น การเฉลยแบบร่วมมือ การตรวจแบบรายบุคคล การแสดงผลงาน การกล่าวคำชมเชย

5. กิจกรรมการสรุปและการประยุกต์ใช้ (Summary & Application) การนำการบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนนำความรู้ความเข้าใจมาประมวลเป็นองค์ความรู้ของตนเอง และนำทักษะที่ฝึกฝนจากแบบฝึกทักษะไปปรับใช้ในการสื่อสารจริง ไม่ว่าจะเป็นการเขียนประโยค การเขียนเรื่องราว หรือการนำไปใช้ในรายวิชาอื่น ๆ เช่น การเขียนลงสมุด การสร้างแผนผังความคิด การแต่งประโยคอย่างสร้างสรรค์ การจดบันทึก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีจังหวะการเรียนรู้ (Learning Pace) ไม่เท่ากัน ครูผู้สอนควรใช้แบบฝึกทักษะนี้โดยอนุญาตให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดตามความเร็วของตนเอง และใช้เวลาที่เหลือในการเข้าไปให้คำแนะนำรายบุคคล (Coaching) เฉพาะจุดที่นักเรียนคนนั้นมักทำผิดพลาด

2. ผู้บริหารหรือศึกษานิเทศก์ประจำเขตพื้นที่การศึกษา ควรนำรูปแบบกิจกรรม 5 ขั้นตอน (Warm-up, Guided Learning, Systematic Practice, Feedback, Summary) ที่ค้นพบจากงานวิจัยนี้ ไปบรรจุเป็นหนึ่งในแนวทางปฏิบัติที่ดี (Best Practice) สำหรับการบูรณาการในหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อแก้ปัญหาการอ่านออกเขียนได้ในภาพรวม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการต่อยอดพัฒนาแบบฝึกทักษะรูปเล่มนี้ให้อยู่ในรูปแบบของ แบบฝึกทักษะดิจิทัล (Digital Workbook) หรือ แอปพลิเคชันบนแท็บเล็ต เพื่อเพิ่มความน่าสนใจผ่านสื่อประสม (Multimedia) และระบบตอบกลับอัตโนมัติ ซึ่งจะช่วยลดภาระการตรวจงานของครูและดึงดูดความสนใจของผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ได้มากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาโดยใช้รูปแบบกิจกรรมนี้กับกลุ่มประชากรขนาดใหญ่ขึ้น หรือเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อการสอนแบบอื่นๆ เช่น เกมมิฟิเคชัน (Gamification) เพื่อยืนยันประสิทธิภาพของเครื่องมือในบริบทที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

กานดา เลิศโกเมนกุล. (2568). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลกานวดี*. [ม.ป.พ.].

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กันยา สุวรรณแสง. (2538). *จิตวิทยาทั่วไป*. รวมสาส์น.

ณัฐชา อักษรเดช. (2554). *การสร้างแบบฝึกการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา]. คลังปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา.

ถวัลย์ มาศจรัส. (2550). *คู่มือความคิดสร้างสรรค์ในการจัดทำนวัตกรรมการศึกษา*. ธารอักษร.

นวรัตน์ สังข์สร, ประภาศ ปานเจี้ยง และเก็ตถวา บุญปราการ. (2566). การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แบบฝึกพัฒนาการเขียนสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, *8*(3), 719–728.

นารีรัตน์ กาวี, สุวิมล กันทา และณัฐพร ประทุมเมศ. (2564). การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้แบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคำเที่ยงอนุสสรณ์. *วารสาร ล้านนาวิจัยปริทรรศน์*, *2*(2), 1–9.

ประไพ สุวรรณสารคุณ และคณะ. (2553). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเขียนสะกดคำยากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. คลังปัญญา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พระมหาโยธิน ไกรษร. (2565). การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราโดยใช้แบบฝึกทักษะสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. *วารสารวิจัยวิชาการ*, *5*(6), 15–24.

วัลลภา สานา. (2564). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่อง มาตราตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3* [การค้นคว้า อิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. Naresuan University Institutional Repository.

วรรณี โสมประยูร. (2553). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). ไทยวัฒนาพานิช.

วิไลลักษณ์ อุดมทรัพย์. (2556). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาอังกฤษ เรื่องการสะกดคำศัพท์ จากแบบเรียน English Is Fun Book II ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].

สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2545). *แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้สู่บูรณาการ*. โมเดิร์นโฮม.

อนงพันธุ์ ใบสุขันธ์. (2551). *การใช้แบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนชั้นอนุบาล* [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่].

วารสารเมธีวิจัย Savant Journal of Social Sciences
ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 มีนาคม – เมษายน 2569
Volume 3 Number 2 March - April 2026

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติตามทัศนคติของประชาชน ในเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

Desirable Characteristics of Local and National Politicians According to the Attitudes of the People in the Area of Sung Noen District, Nakhon Ratchasima Province.

[1]บุญรวี ยมจินดา และ [2]วราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ
[1]Bunravee Yomchinda and [2]Waraporn Rungreungkolkich

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

Faculty Public Administration, Nakonratchasima College
[1]E-mail: bunravee_yom987@gmail.com, [2]E-mail: ratchapol.nmc@gmail.com

Received 25/03/2026 | Revised 09/04/2026 | Accepted 09/04/2026

บทความวิจัย (Research Article)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติตามทัศนคติของประชาชนในพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติตามทัศนคติของประชาชนในพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แนวคิดแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติเป็นกรอบการวิจัย พื้นที่วิจัย คือ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 398 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t–test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe/) ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ ตามทัศนคติของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสติปัญญาและวิสัยทัศน์ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านจิตใจและอารมณ์ ตามลำดับ

2. ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ ไม่แตกต่างกัน

สรุป คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองในสายตาของประชาชนอำเภอสูงเนิน คือการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ ประชาชนให้ความสำคัญ ความเก่งมาเป็นลำดับหนึ่ง แต่ต้องเป็นความเก่งที่อยู่บนพื้นฐานของ ความดี

ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ ประชาชนต้องการ "ผู้นำเชิงยุทธศาสตร์" ประชาชนมีความคาดหวังด้าน "สติปัญญาและวิสัยทัศน์" เป็นอันดับหนึ่ง แสดงให้เห็นว่าประชาชนต้องการนักการเมืองที่สามารถนำพาการเปลี่ยนแปลงและรับมือกับโลกที่ผันผวนได้ ไม่ใช่แค่ผู้ที่มีบารมีในท้องถิ่นแบบเดิม

คำสำคัญ: คุณลักษณะที่พึงประสงค์; นักการมืองท้องถิ่นและระดับชาติ; ประชาชน

Abstract

The objectives of this research article were: 1) to study the levels of desirable characteristics of local and national politicians according to the attitudes of the people in Sung Noen District, Nakhon Ratchasima Province; and 2) to compare these desirable characteristics based on the citizens' attitudes. This study employed a quantitative research methodology, utilizing the conceptual framework of desirable characteristics for local and national politicians. The research area was Sung Noen District, Nakhon Ratchasima Province. The sample group consisted of 398 residents living within the jurisdiction of the Local Administrative Organizations in Sung Noen District, determined by Taro Yamane's formula. Accidental sampling was used for participant selection. The research instrument was a questionnaire. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test (One-way ANOVA), and Scheffé's post-hoc comparison. The research findings revealed that:

1. The desirable characteristics of local and national politicians, according to the attitudes of the people in Sung Noen District, Nakhon Ratchasima Province, were overall at a high level. When considering individual aspects ranked from highest to lowest mean scores, they were: Intelligence and Vision, Knowledge and Competence, Human Relations, Morality and Ethics, and Mental and Emotional attributes, respectively.

2. People with different genders, educational levels, and occupations did not have significantly different attitudes toward the desirable characteristics of local and national politicians.

Conclusion: The desirable characteristics of politicians, as perceived by the citizens of Sung Noen District, center on strategic visionary leadership. The public prioritizes "competence" as the foremost attribute, provided that such competence is fundamentally grounded in "moral integrity."

This research findings: The public demands a "strategic leader." Citizens place their highest expectations on "intellect and vision." This demonstrates that the public requires politicians who are capable of driving transformational change and navigating a volatile world, rather than merely relying on traditional local influential figures.

Keywords: desirable characteristics; local and national politicians; people

บทนำ

ในยุคแห่งการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองท่ามกลางความผันผวนของโลกสมัยใหม่ คุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองถือเป็นปัจจัยชี้วัดความสำเร็จในการบริหารสาธารณะและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน จากข้อมูลของกรมการปกครอง (2568) พบว่าสถิติการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นพุ่งสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ สะท้อนผ่านจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งที่เพิ่มขึ้นและการติดตามตรวจสอบการทำงานของภาครัฐที่เข้มข้นขึ้นโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือ สถานการณ์ปัจจุบันพบว่าความคาดหวังของประชาชนไม่ได้หยุดอยู่เพียงแค่การเป็น นักสงเคราะห์ หรือ ผู้มีบารมี แบบดั้งเดิม แต่ขยายตัวไปสู่ความต้องการผู้นำที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ตามแนวคิดของ Bennis และ Nanus (1985) ที่เน้นเรื่องการมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ แก้วแจ่ม และคณะ (2565) และ ธนพล สุขสันต์ (2566) ต่างค้นพบว่าประชาชนเริ่มให้ความสำคัญกับสมรรถนะเชิงยุทธศาสตร์และการควบคุมอารมณ์มากกว่าปัจจัยด้านเพศหรือระดับการศึกษา อย่างไรก็ตาม ยังคงมีช่องว่าง (Gap) ของงานวิจัยในเชิงพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบทที่มีความหลากหลายทางอาชีพสูง เช่น พื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งส่วนใหญ่ยังขาดการสังเคราะห์โมเดลคุณลักษณะที่ชัดเจนเพื่อใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานในการพัฒนาผู้นำทางการเมืองความต้องการที่แท้จริงของคนในพื้นที่

หัวใจสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยคือการที่ประชาชนมอบอำนาจอธิปไตยผ่านการเลือกตั้งเพื่อให้ "ผู้แทน" เข้าไปทำหน้าที่ในการจัดสรรทรัพยากรและตัดสินใจเชิงนโยบาย (Easton, 1965) ในบริบทของรัฐประศาสนศาสตร์ไทย นักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติเปรียบเสมือนโซ่ข้อกลางที่เชื่อมโยงความต้องการของประชาชนเข้ากับกลไกการบริหารราชการแผ่นดิน อย่างไรก็ตาม คุณภาพของการบริหารงานภาครัฐมักถูกผูกติดอยู่กับคุณลักษณะและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งหากนักการเมืองขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ย่อมส่งผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการพัฒนาพื้นที่และความเลื่อมใสศรัทธาของประชาชนต่อระบบการเมือง (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2560)

พื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีความโดดเด่นในฐานะพื้นที่ยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเป็นพื้นที่ผสมผสานระหว่างชุมชนเกษตรกรรมดั้งเดิมและเขตขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม (สำนักงานสถิติจังหวัดนครราชสีมา, 2566) ความหลากหลายของฐานเศรษฐกิจนี้ส่งผลให้โครงสร้างทางสังคมและทัศนคติทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่มีความซับซ้อน ประชาชนในเขตเมืองหรือเขตนวัตกรรมอาจมุ่งเน้นความคาดหวังไปที่นักการเมืองที่มีวิสัยทัศน์ด้านเศรษฐกิจและสวัสดิการแรงงาน ในขณะที่ประชาชนในเขตเกษตรกรรมอาจยังคงให้ความสำคัญกับระบบอุปถัมภ์และความใกล้ชิดเข้าถึงง่าย (ธเนศวร์ เจริญเมือง, 2550) ความแตกต่างของทัศนคตินี้สะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างในการคัดสรรนักการเมืองที่สามารถตอบสนองความต้องการของคนทุกกลุ่มได้อย่างทั่วถึง

ปัญหาสำคัญที่พบในปัจจุบันคือความลักลั่นระหว่าง "คุณลักษณะที่เป็นจริง" กับ "คุณลักษณะที่คาดหวัง" โดยนักการเมืองบางส่วนยังคงยึดติดกับการแสวงหาผลประโยชน์ทับซ้อนและขาดความโปร่งใสในการบริหารงาน ซึ่งขัดต่อหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ที่เป็นรากฐานของการบริหารรัฐกิจสมัยใหม่ (สมบัติ ธำรงธัญวงศ์, 2562) ในพื้นที่อำเภอสูงเนิน ประเด็นความขัดแย้งเรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการมลพิษจากโรงงาน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่สมดุล กลายเป็นบททดสอบสำคัญที่ชี้ให้เห็นว่า ประชาชนต้องการนักการเมืองที่มีทั้งสมรรถนะ (Competency) และคุณธรรม (Virtue) การวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองในสายตาชาวสูงเนินจึงมีความ

จำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองและพัฒนามาตรฐานทางจริยธรรมของนักการเมืองในระดับพื้นที่

การศึกษานี้ต้องการสื่อให้เห็นว่า "คุณลักษณะ" ไม่ได้หมายถึงเพียงแค่ประวัติการศึกษาหรือสถานะทางสังคม แต่ต้องประกอบด้วย 3 มิติหลัก คือ มิติทางจริยธรรม (Integrity), มิติทางสมรรถนะ (Competency) และ มิติความผูกพันกับท้องถิ่น (Local Attachment) ข้อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาเบื้องต้นจากการวิจัยนี้คือการเปลี่ยนผ่านจาก "การเมืองเชิงอุปถัมภ์" ไปสู่ "การเมืองเชิงนโยบายและคุณธรรม" โดยต้องสร้างกลไกการตรวจสอบจากภาคประชาชน (Social Accountability) ในพื้นที่อำเภอสูงเนินให้เข้มแข็ง เพื่อให้นักการเมืองต้องปรับตัวตามเกณฑ์คุณลักษณะที่ประชาชนกำหนดไว้เป็นบรรทัดฐาน (โกวิทย์ พวงงาม, 2561)

ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยฉบับนี้จึงกำหนดเป้าหมายเพื่อเป็นเข็มทิศในการกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณลักษณะนักการเมืองที่ตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนในพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสติปัญญาและวิสัยทัศน์ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านจิตใจและอารมณ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อวงวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับ มาตรฐานกลางทางการเมือง และเป็นแนวทางปฏิบัติให้นักการเมืองนำไปพัฒนาตนเองเพื่อสร้างความชอบธรรมและศรัทธาในการรับใช้สังคมสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติตามทัศนคติของประชาชนในพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติตามทัศนคติของประชาชนในพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนในพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ แตกต่างกัน
2. ประชาชนในพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ แตกต่างกัน
3. ประชาชนในพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ที่มีอาชีพต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ แตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ

Robert L. Katz (1955) เสนอว่าความสำเร็จของผู้นำไม่ได้ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับ "ทักษะ (Skills)" ที่ฝึกฝนได้ ซึ่งประกอบด้วย ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills), ทักษะด้านมนุษย์ และทักษะด้านความคิดรวบยอด ซึ่งจำเป็นต่อผู้บริหารและนักการเมือง

1. ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) สำหรับนักการเมือง คือความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และกระบวนการงบประมาณ เพื่อให้สามารถผลักดันโครงการได้ถูกต้องตามระเบียบ

2. ทักษะด้านมนุษย์ (Human Skills) ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การสร้างความร่วมมือ และความเข้าใจในความแตกต่างของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในพื้นที่

3. ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) ความสามารถในการมองภาพรวม เห็นความสัมพันธ์ของปัญหาที่ซับซ้อน และวางแผนยุทธศาสตร์ระยะยาว

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ผู้วิจัยนำทฤษฎีที่สืบค้นมากลั่นกรองให้เป็น ตัวแปร หรือ ประเด็นหลัก เพื่อใช้ในการวัดผลทัศนคติของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ ใช้กำหนดด้าน "ความรู้ความสามารถ" โดยวัดทักษะทางเทคนิค รู้กฎหมาย/ระเบียบ และทักษะทางความคิด การแก้ปัญหาเชิงโครงสร้าง

Bennis & Nanus (1985) เสนอแนวคิด ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) โดยระบุว่าผู้นำที่พึงประสงค์ต้องมี "Vision" หรือวิสัยทัศน์ในการนำทางองค์กรหรือประเทศ ทั้งสองได้ศึกษาผู้นำที่ประสบความสำเร็จ 90 คน และสรุปกลยุทธ์สำคัญที่นักการเมืองยุคใหม่ควรมีประกอบด้วย ผู้นำต้องสร้าง "ภาพอนาคต" ที่ชัดเจนและน่าดึงดูดใจ เพื่อให้ประชาชนมีความหวังและทิศทางร่วมกัน ต้องมีความสามารถในการสื่อสารวิสัยทัศน์นั้นให้ประชาชนเข้าใจและยอมรับ การแสดงออกที่สม่ำเสมอและชัดเจนในจุดยืน เพื่อสร้างความไว้วางใจ (Trust) จากประชาชน การรู้จักจุดแข็งจุดอ่อนของตนเอง และใช้สติปัญญาในการควบคุมอารมณ์เพื่อเผชิญกับวิกฤต

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ผู้วิจัยนำทฤษฎีที่สืบค้นมากลั่นกรองให้เป็น ตัวแปร หรือ ประเด็นหลักในกรอบแนวคิดการวิจัย ใช้กำหนดด้าน "สติปัญญาและวิสัยทัศน์" โดยเน้นการวัดความสามารถในการสร้างภาพอนาคต (Vision) และการสื่อสารเพื่อสร้างความเชื่อมั่น (Trust)

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2553) อธิบายคุณลักษณะนักบริหารและนักการเมืองว่าต้องมี "มนุษย์สัมพันธ์" (Relational Skills) เพื่อประสานประโยชน์และเข้าถึงความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ได้ขยายความเรื่อง "มนุษย์สัมพันธ์" ในบริบทของนักการเมืองไทยไว้ว่าไม่ใช่เพียงแค่การพูดคุยเก่ง แต่คือการมี Relational Skills การประสานประโยชน์ระหว่างกลุ่มคนที่มีความต้องการต่างกันในพื้นที่อำเภอสูงเนิน เช่น กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มอุตสาหกรรม การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation) ไม่ใช่การตัดสินใจจากบนลงล่าง (Top-down) เพียงอย่างเดียว c]tการเป็นบุคคลที่ประชาชน เข้าถึงได้ง่าย ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของนักการเมืองท้องถิ่น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ผู้วิจัยนำทฤษฎีที่สืบค้นมากลั่นกรองให้เป็น ตัวแปร หรือ ประเด็นหลักในกรอบแนวคิดการวิจัย ใช้กำหนดด้าน "มนุษยสัมพันธ์": โดยวัดจากความสามารถในการประสานประโยชน์ (Relational Skills) และการเข้าถึงง่าย (Accessibility) ของนักการเมือง

H. George Frederickson (1997) บิดาของ New Public Administration (NPA) ที่เน้นย้ำว่านักการเมืองและนักบริหารต้องไม่เป็นกลางจนไร้หัวใจ มีความเป็นธรรมทางสังคม (Social Equity) นักการเมืองพึงประสงค์ต้องปกป้องสิทธิของกลุ่มคนที่เสียเปรียบในสังคม ไม่ใช่แค่ทำตามเสียงข้างมากที่อาจละเมิดเสียงข้างน้อย จริยธรรม (Ethical Commitment) ไม่ใช่แค่การไม่โกง แต่คือการกระทำเชิงรุกเพื่อประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) การทำงานต้องมีความเป็นมืออาชีพ (Professionalism with Spirit) ควบคู่ไปกับ จิตวิญญาณ ที่มุ่งรับใช้ประชาชนอย่างแท้จริง

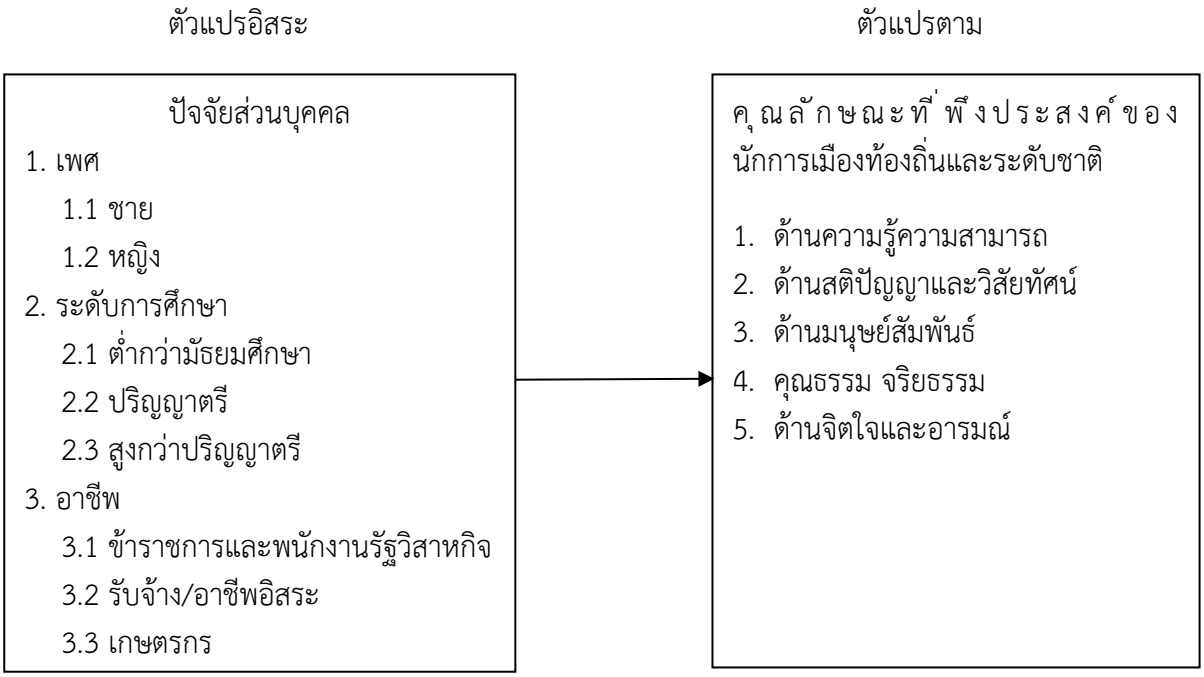
Daniel Goleman (1998) เสนอแนวคิด ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence: EI) ถือเป็นหัวใจสำคัญในการอธิบายคุณลักษณะ "ด้านจิตใจและอารมณ์" ของนักการเมือง โดย Goleman มองว่าลำพังเพียงสติปัญญา (IQ) หรือทักษะทางเทคนิคไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้นำประสบความสำเร็จ แต่

ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 ประการ ดังนี้ 1) การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) การที่นักการเมืองรู้จักอารมณ์ จุดแข็ง จุดอ่อน และแรงจูงใจของตนเอง รวมถึงเข้าใจว่าอารมณ์ของตนส่งผลกระทบต่อผู้อื่น (ประชาชน/ผู้ใต้บังคับบัญชา) อย่างไร 2) การควบคุมตนเอง (Self-regulation): ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ด้านลบหรือความใจร้อน โดยเฉพาะเมื่อถูกวิพากษ์วิจารณ์หรือเผชิญหน้ากับความขัดแย้งในพื้นที่ นักการเมืองที่มีทักษะนี้จะมีความยืดหยุ่นและน่าเชื่อถือ 3) การสร้างแรงจูงใจในตนเอง (Motivation): การมีแรงขับเคลื่อนภายในที่มุ่งเน้นความสำเร็จเพื่อส่วนรวมมากกว่ารางวัลที่เป็นตัวเงินหรืออำนาจ มีความกระตือรือร้นและมองโลกในแง่ดีแม้ในยามวิกฤต 4) การเข้าใจผู้อื่น (Empathy): ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจความรู้สึกหรือความต้องการของประชาชน (โดยเฉพาะในพื้นที่สูงเนินที่มีความหลากหลายทางอาชีพ) ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจที่ตอบโจทย์ความเดือดร้อนที่แท้จริง 5) ทักษะทางสังคม (Social Skills): ความสามารถในการบริหารความสัมพันธ์ การโน้มน้าวใจ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนนโยบาย

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์จากแนวคิด Three-Skill Approach ของ Katz เพื่อวัดความรู้ความสามารถ, แนวคิด Transformational Leadership ของ Bennis & Nanus เพื่อวัดวิสัยทัศน์, และหลัก Social Equity ของ Frederickson เพื่อวัดด้านคุณธรรม โดยบูรณาการร่วมกับแนวคิดของ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ในด้านจิตใจและอารมณ์ ผู้วิจัยได้บูรณาการแนวคิด ความฉลาดทางอารมณ์ (EI) ของ Goleman (1998) เพื่อเป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณลักษณะนักการเมืองที่พึงประสงค์ โดยมุ่งเน้นที่การควบคุมตนเอง (Self-regulation) และความเห็นอกเห็นใจประชาชน (Empathy) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้นักการเมืองสามารถบริหารความขัดแย้งและสร้างความร่วมมือในพื้นที่อำเภอสูงเนินได้อย่างยั่งยืน

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎีของ Katz เพื่อวัดความรู้ความสามารถ, แนวคิด Transformational Leadership ของ Bennis & Nanus เพื่อวัดวิสัยทัศน์, และหลัก Social Equity ของ Frederickson เพื่อวัดด้านคุณธรรม โดยบูรณาการร่วมกับแนวคิดของ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ และความฉลาดทางอารมณ์ (EI) ของ Goleman (1998) เพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย
ที่มา: ผู้วิจัย, 2569

ระเบียบวิธีวิจัย

แบบที่ 1

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

ประชากรการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นของอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา 13 แห่ง จำนวน 65,546 คน (เฉพาะผู้มีสิทธิเลือกตั้ง) (สำนักงานทะเบียนอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา, 2566) กลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบชั้นภูมิ การสุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบค่าความน่าจะเป็น (Non – probability sampling) โดยเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) และแบบสะดวก (Convenience sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เพื่อสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามทัศนคติของประชาชนในพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติตามทัศนคติของประชาชน ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ความสามารถ 2) ด้านสติปัญญาและวิสัยทัศน์ 3) ด้านมนุษย์สัมพันธ์ 4) คุณธรรม จริยธรรม 5) ด้านจิตใจและอารมณ์ เป็นแบบมาตราส่วน (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ (Likert)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 40 คน หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97

การวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ ตอนที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติตามทัศนคติของประชาชน ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ความสามารถ 2) ด้านสติปัญญาและวิสัยทัศน์ 3) ด้านมนุษย์สัมพันธ์ 4) คุณธรรม จริยธรรม 5) ด้านจิตใจและอารมณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติตามทัศนคติของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ใช้สถิติค่า t-test และ F-test (one way ANOVA)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) การวิเคราะห์หาผลกระทบระหว่างตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคล เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติตามทัศนคติของประชาชน ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ความสามารถ 2) ด้านสติปัญญาและวิสัยทัศน์ 3) ด้านมนุษย์สัมพันธ์ 4) คุณธรรม จริยธรรม 5) ด้านจิตใจและอารมณ์ โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรการทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติในการวิจัยครั้งนี้กำหนดที่ระดับ 0.05 หากพบความแตกต่างในการวิเคราะห์เปรียบเทียบจะทำการทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffé)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ ตามทัศนคติของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้

ตารางที่ 1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ ตามทัศนคติของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้าน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองฯ ตามทัศนคติของประชาชน		ระดับทัศนคติ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1	ด้านความรู้ความสามารถ	3.61	0.80	มาก	2
2	ด้านสติปัญญาและวิสัยทัศน์	3.84	0.78	มาก	1
3	ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.53	0.83	มาก	3
4	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	3.50	0.72	ปานกลาง	4
5	ด้านจิตใจและอารมณ์	3.12	0.63	ปานกลาง	5
รวม		**3.52**	**0.64**	**มาก**	

จากผลการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ ตามทัศนคติของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านสติปัญญาและ

วิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านจิตใจและอารมณ์ ตามลำดับ รายละเอียดแต่ละด้านปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

1) ด้านความรู้ความสามารถ พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ ตามทัศนคติของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ด้านความรู้ความสามารถ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีความกระตือรือร้นในงาน และจูงใจให้คนคล้อยตามให้ได้ สามารถสร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นได้ สามารถให้คำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ ได้มีไหวพริบปฏิภาณในการแก้ไขปัญหา มีเหตุผลและเป้าหมายในการปฏิบัติงาน และเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ทั้งด้านการบริหาร การเมือง และการปกครอง

2) ด้านสติปัญญาและวิสัยทัศน์ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ ตามทัศนคติของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ด้านสติปัญญาและวิสัยทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความสามารถคาดการณ์แนวโน้มสิ่งต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้มีหลักคิดในการแก้ปัญหา มีเหตุผลและคิดกว้างไกล เป็นผู้มีไหวพริบปฏิภาณในการแก้ไขปัญหา สามารถคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจทำในเรื่องที่ประชาชนเดือดร้อนขอความช่วยเหลือ และรู้เท่าทันสถานการณ์ที่มีเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ ตามทัศนคติของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ เป็นผู้มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี ทั้งกับผู้ใต้บังคับบัญชา เข้ากับสังคมและประชาชน เป็นตัวแทนให้กับประชาชน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่และนอกพื้นที่ มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สังคม และประชาชน อย่างสม่ำเสมอ ให้บริการประชาชนด้วยเต็มใจ เสมอภาค ทั่วถึง และเป็นธรรม และมีความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่โอ้อวดตนเอง โดยเฉพาะกับประชาชน

4) ด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ ตามทัศนคติของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง จริงใจต่อประชาชนและประเทศชาติ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีคุณวาจา และคุณกริยา เป็นผู้ที่มีความประพฤติที่ดีงามตามหลักธรรมของศาสนา สามารถพูดจาสื่อสารได้กับบุคคลในทุก ๆ ระดับ มีวาทศิลป์ ไม่โกหก ไม่กลับกลอก

5) ด้านจิตใจและอารมณ์ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ ตามทัศนคติของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ด้านจิตใจ และอารมณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ เป็นผู้มีจิตใจเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ความอดทน อดกลั้น ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างได้ มีภาวะทางอารมณ์ปกติ ควบคุมตนเองได้ มีอารมณ์ดียิ้มแย้มแจ่มใส มีจิตสำนึกในความเป็นนักการเมือง และผู้นำทางการเมือง และความพร้อมในการที่จะช่วยเหลือประชาชนด้วยเต็มใจและเต็มความสามารถ

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ ตามทัศนคติของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติตามทัศนคติของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามเพศ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ		เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านความรู้ความสามรถ	3.85	1.14	3.83	1.22	.205	.230
2	ด้านสติปัญญาและวิสียทัศน์	3.16	1.05	3.08	1.05	.666	.879
3	ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.49	0.86	3.56	0.79	.868	.485
4	ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	3.47	0.74	3.53	0.71	.871	.914
5	ด้านจิตใจและอารณ์	3.59	0.93	3.63	0.88	.480	.372
รวม		**3.51**	**0.65**	**3.53**	**0.64**	**.261**	**.405**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่าประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ ไม่แตกต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่เพศชายและเพศหญิงมีทัศนคติต่อคุณลักษณะนักการเมืองไม่แตกต่างกัน สะท้อนให้เห็นว่าในปัจจุบันบทบาททางเพศในทางเมืองของไทยมีความเท่าเทียมกันมากขึ้น

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติตามทัศนคติของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับการศึกษา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ		แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1	ด้านความรู้ความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	2.60	3	1.298	0.933	0.39
		ภายในกลุ่ม	523.45	395	1.392		
		รวม	526.04	398			
2	ด้านสติปัญญาและวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	0.30	3	0.151	0.136	0.87
		ภายในกลุ่ม	417.69	395	1.107		
		รวม	417.99	398			
3	ด้านมนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	1.77	3	0.885	1.290	0.27
		ภายในกลุ่ม	256.27	395	0.682		
		รวม	258.04	398			
4	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.10	3	0.047	0.090	0.91
		ภายในกลุ่ม	197.85	395	0.526		
		รวม	197.949	398			
5	ด้านจิตใจและอารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	0.102	3	0.051	0.062	0.94

	ภายในกลุ่ม	307.988	395	0.819		
	รวม	308.089	398			
	ระหว่างกลุ่ม	0.516	3	0.258	0.624	0.54
รวม	ภายในกลุ่ม	155.501	395	0.414		
	รวม	**156.017**	**398**			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่าประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นถึงปรากฏการณ์ ความตื่นรู้ทางการเมือง ที่ขยายตัวไปสู่ประชาชนทุกระดับการศึกษา การที่คนจบระดับประถมศึกษาจนถึงสูงกว่าปริญญาตรีมองเห็นความสำคัญของ "วิสัยทัศน์" เป็นอันดับหนึ่งเหมือนกัน อาจเป็นเพราะการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ทำให้คนทุกระดับการศึกษามีฐานข้อมูลในการประเมินนักการเมืองที่ใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติตามทัศนคติของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอาชีพ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ		**แหล่งความแปรปรวน**	**SS**	**df**	**MS**	**F**	**Sig**
1	ด้านความรู้ ความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	1.779	3	0.890	0.638	0.53
		ภายในกลุ่ม	524.263	395	1.394		
		รวม	526.043	398			
2	ด้านสติปัญญาและวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	1.923	3	0.962	0.869	0.42
		ภายในกลุ่ม	416.068	395	1.107		
		รวม	417.992	398			
3	ด้านมนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	1.507	3	0.754	1.105	0.33
		ภายในกลุ่ม	256.529	395	0.682		
		รวม	258.037	398			
4	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.427	3	0.213	0.406	0.67
		ภายในกลุ่ม	197.522	395	0.525		
		รวม	197.949	398			
5	ด้านจิตใจและอารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	1.379	3	0.689	0.845	0.43
		ภายในกลุ่ม	306.711	395	0.816		
		รวม	308.089	398			
		ระหว่างกลุ่ม	**0.96**	**3**	**0.480**	**1.164**	**0.31**
	รวม	**ภายในกลุ่ม**	**155.057**	**395**	**0.412**		
		รวม	**156.017**	**398**			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่าประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ที่มีอาชีพต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ ไม่แตกต่างกัน ผลที่ออกมาไม่แตกต่างกันชี้ให้เห็นว่า ความเดือดร้อนสาธารณะ ในเขตอำเภอสูงเนิน เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสิ่งแวดล้อม หรือการบริหารจัดการขยะ เป็นเรื่องที่กระทบกับทุกอาชีพอย่างถ้วนหน้า ประชาชนจึงก้าวข้ามผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มอาชีพ ไปสู่การมองหาคุณลักษณะของผู้นำที่สามารถแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างได้ในภาพรวม

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 ที่พบว่าประชาชนในอำเภอสูงเนินให้ความสำคัญกับ "ความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ควบคู่ไปกับความมั่นคงทางจริยธรรม" โดยเน้นความเก่งเป็นลำดับต้นแต่ต้องอยู่บนฐานของความดีและการเข้าถึงประชาชนนั้น สามารถอภิปรายผลได้ว่า การที่ประชาชนให้ความสำคัญกับ "ความเก่ง" หรือวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Vision) สะท้อนถึงการปรับตัวของภาคประชาชนต่อสภาวะการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไป สอดคล้องกับแนวคิด ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ของ Bass (1985) ที่ระบุว่าผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องมี "การกระตุ้นทางปัญญา" (Intellectual Stimulation) และสามารถสร้างวิสัยทัศน์ที่ตอบโจทย์อนาคตได้ ข้อค้นพบนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2562) ที่ชี้ให้เห็นว่าในยุคดิจิทัล ประชาชนมีความคาดหวังให้นักการเมืองมีทักษะในการบริหารจัดการเชิงนโยบาย (Policy Management) มากกว่าการเป็นเพียงผู้ประสานงานในพื้นที่แบบเดิม แม้ความเก่งจะเป็นปัจจัยหลัก แต่การที่ "ความเก่ง" ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของ "ความดี" สะท้อนว่าประชาชนในพื้นที่สูงเนินยังคงยึดมั่นในหลัก ธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยเฉพาะในด้านจริยธรรม (Morality) ซึ่งเป็นเกราะป้องกันการทุจริตเชิงนโยบาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2560) ที่พบว่าคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรมเป็น "ตัวคูณ" ที่สำคัญของความสามารถ หากนักการเมืองเก่งแต่ขาดจริยธรรม ย่อมนำไปสู่ความล้มเหลวในการบริหารรัฐกิจ ผลการวิจัยนี้จึงเป็นการยืนยันว่าประชาชนเริ่มมองเห็น "ต้นทุนแฝง" ของนักการเมืองที่เก่งแต่โกง และหันมาให้ความสำคัญกับความซื่อสัตย์สุจริตในฐานะเงื่อนไขที่ขาดไม่ได้ อภิปรายผลรายด้าน ดังนี้

1. ด้านสติปัญญาและวิสัยทัศน์ (Intelligence and Vision) ผลการวิจัยพบว่า ด้านสติปัญญาและวิสัยทัศน์มีระดับความพึงประสงค์สูงที่สุด โดยเฉพาะความสามารถในการคาดการณ์อนาคตและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ข้อค้นพบนี้สะท้อนให้เห็นถึงพลวัตที่เปลี่ยนไปของประชาชนในอำเภอสูงเนิน ที่ต้องการนักการเมืองที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ตามแนวคิดของ Bennis & Nanus (1985) ซึ่งชี้ว่าผู้นำที่ประสบความสำเร็จต้องสามารถสร้าง "ภาพลักษณ์แห่งอนาคต" (Vision) และสื่อสารให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นได้ ประชาชนไม่ได้ต้องการเพียงผู้แทนที่คอยช่วยเหลือแก้ปัญหาเฉพาะหน้าแบบ "การเมืองแนวดิ่ง" (Clientelism) อีกต่อไป แต่ต้องการ "นักยุทธศาสตร์" ที่สามารถยกระดับศักยภาพของท้องถิ่นและประเทศท่ามกลางโลกที่ผันผวน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ แก้วแจ่ม และคณะ (2565) ที่ศึกษาคุณลักษณะทางการเมืองยุคใหม่ พบว่าประชาชนต้องการผู้นำที่มีขีดความสามารถเชิงยุทธศาสตร์และสามารถคาดการณ์ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจได้

2. ด้านความรู้ความสามารถ (Knowledge and Ability) ประชาชนให้ความสำคัญกับการสร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นผ่านความรู้ด้านการบริหารและการปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Three-Skill Approach ของ Katz (1955) โดยเฉพาะทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) นักการเมือง

ที่พึงประสงค์ต้องไม่ใช่เพียงผู้ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาเท่านั้น แต่ต้องมี "ไหวพริบปฏิภาณ" ในการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนและสร้างเป้าหมายในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนเกิดความคล้อยตามและยอมรับในภาวะผู้นำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพล สุขสันต์ (2566) ที่พบว่าในบริบทการเมืองท้องถิ่นหลังวิกฤตการณ์โลก ประชาชนคาดหวังให้นักการเมืองมี "ทักษะด้านเทคนิค" (Technical Skills) และ "ทักษะด้านความคิด" (Conceptual Skills) ตามแนวคิดของ Katz (1955) เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อนและใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) ข้อค้นพบในด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านคุณธรรม จริยธรรม ที่อยู่ในระดับมาก สะท้อนว่าประชาชนยังคงยึดถือมาตรฐานทางศีลธรรมและจริยธรรมเป็นพื้นฐานสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดของ Frederickson (1997) เรื่อง Social Equity (ความเป็นธรรมทางสังคม) โดยประชาชนต้องการนักการเมืองที่ให้บริการด้วยความ "เสมอภาค ทั่วถึง และเป็นธรรม" พร้อมกับความซื่อสัตย์สุจริต การมี "คุณวาจาและคุณกริยา" ที่เหมาะสม และการเข้าถึงง่ายตามแนวคิด Relational Skills ของ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2553) แสดงให้เห็นว่าการเมืองในทัศนคติของชาวสูงเนินคือการผสมผสานระหว่าง "ความดี" (Morality) และ "ความสัมพันธ์" (Relationship) ที่ตั้งอยู่บนฐานของผลประโยชน์สาธารณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภชัย ใจสมุทร และศิริพงศ์ คุ้มพวงแก้ว (2567) ที่ระบุว่า "ทุนทางสังคม" ผ่านความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักการเมืองและประชาชนเป็นปัจจัยหลักในการสร้างฐานคะแนนเสียง

4. ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Morality) ประชาชนต้องการนักการเมืองที่มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง จริงใจต่อประชาชนและประเทศชาติ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีคุณวาจา และคุณกริยา เป็นผู้ที่มีความประพฤติที่ดีงามตามหลักธรรมของศาสนา สามารถพูดจาสื่อสารได้กับบุคคลในทุก ๆ ระดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะนันท์ ปานประเสริฐ (2565) ที่พบว่าจริยธรรมทางการเมืองเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่ประชาชนใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินใจเลือกผู้แทนในปัจจุบัน โดยมองว่าความซื่อสัตย์คือ "ความรับผิดชอบสาธารณะ" (Public Accountability) ที่สอดคล้องกับหลัก Social Equity ของ Frederickson (1997) ซึ่งนักการเมืองต้องไม่เพียงแต่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย แต่ต้องปฏิบัติด้วยจิตวิญญาณที่เป็นธรรม

5. ด้านจิตใจและอารมณ์ (Mindset and Emotion) ด้านจิตใจและอารมณ์ที่เน้นเรื่องความอดทน อดกลั้นและการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง สอดคล้องกับทฤษฎี Emotional Intelligence (EI) ของ Daniel Goleman (1998) โดยเฉพาะการควบคุมตนเอง (Self-regulation) และการเข้าใจผู้อื่น (Empathy) ในบริบทของการเมืองที่เต็มไปด้วยความขัดแย้งและความเห็นที่แตกต่าง นักการเมืองที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์จะสามารถรักษาภาพลักษณ์และสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือได้ดีกว่า ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกอุ่นใจและไว้วางใจในการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของพวกเขา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Smith and Johnson (2024) ที่ศึกษาเรื่องวุฒิภาวะทางอารมณ์ของนักปกครองในระดับท้องถิ่น โดยระบุว่าความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ตามแนวคิดของ Goleman (1998) เป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วยลดความขัดแย้งในชุมชน และช่วยให้ผู้นำสามารถบริหารจัดการอารมณ์ของตนเองได้ดีในสถานการณ์ที่มีความกดดันสูง

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า 1) ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่เพศชายและเพศหญิงมีทัศนคติต่อคุณลักษณะนักการเมืองไม่แตกต่างกัน สะท้อนให้เห็นว่าในปัจจุบันบทบาททางเพศในทางเมืองของไทยมีความเท่าเทียมกันมากขึ้น

ประชาชนทั้งสองเพศต่างได้รับอิทธิพลจากกระแสข่าวสารและการรับรู้ปัญหาของสังคมในทิศทางเดียวกัน ทำให้อุปสรรคหรือความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองไม่ได้ถูกจำกัดด้วยเพศสภาพ แต่ถูกหล่อหลอมด้วยบรรทัดฐานของสังคม ที่ต้องการผู้นำที่มีคุณภาพเหมือนกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพล สุขสันต์ (2566) ที่พบว่า เพศไม่มีผลต่อความคาดหวังในสมรรถนะของนักบริหารท้องถิ่น เนื่องจากประชาชนทุกเพศต่างเผชิญกับปัญหาพื้นฐานในชุมชนร่วมกัน จึงทำให้เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้นำเป็นมาตรฐานเดียวกัน

2) ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ ไม่แตกต่างกัน ข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นถึงปรากฏการณ์ ความตื่นรู้ทางการเมือง (Political Awakening) ที่ขยายตัวไปสู่ประชาชนทุกระดับการศึกษา การที่คนจบระดับประถมศึกษาจนถึงสูงกว่าปริญญาตรีมองเห็นความสำคัญของ "วิสัยทัศน์" เป็นอันดับหนึ่งเหมือนกัน อาจเป็นเพราะการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ทำให้คนทุกระดับการศึกษามีฐานข้อมูลในการประเมินนักการเมืองที่ใกล้เคียงกัน ความรู้ในโรงเรียนจึงไม่ใช่ปัจจัยเดียวที่กำหนดทัศนคติ แต่เป็นประสบการณ์ตรงจากการเห็นผลงานของนักการเมือง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ แก้วแจ่ม และคณะ (2565) ซึ่งระบุว่าระดับการศึกษาไม่ได้เป็นตัวแปรที่ทำให้ทัศนคติต่อนักการเมืองยุคดิจิทัลแตกต่างกัน เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยลดช่องว่างทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (Digital Divide) ทำให้ประชาชนทุกกลุ่มมีมาตรฐานในการคัดเลือกผู้นำที่ทันสมัยเหมือนกัน

3) ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ที่มีอาชีพต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าถึงแม้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกร รองลงมาคือประกอบอาชีพ รับจ้างหรืออาชีพอิสระ แต่ผลที่ออกมาไม่แตกต่างกันชี้ให้เห็นว่า ความเดือดร้อนสาธารณะ ในเขตอำเภอสูงเนิน เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสิ่งแวดล้อม หรือการบริหารจัดการขยะ เป็นเรื่องที่กระทบกับทุกอาชีพอย่างถ้วนหน้า ประชาชนจึงก้าวข้ามผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มอาชีพ ไปสู่การมองหาคุณลักษณะของผู้นำที่สามารถแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างได้ในภาพรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภชัย ใจสมุทร และศิริพงศ์ คุ้มพวงแก้ว (2567) ที่ศึกษาการสร้างเครือข่ายและความสัมพันธ์ทางการเมืองในระดับท้องถิ่น: กรณีศึกษาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า อาชีพที่ต่างกันไม่มีผลต่อการให้ความสำคัญกับคุณลักษณะนักการเมือง เนื่องจากประชาชนมีความคาดหวังเชิงหน้าที่ (Functional Expectation) ที่ต้องการเห็นความเปลี่ยนแปลงในคุณภาพชีวิตที่เป็นความต้องการพื้นฐานร่วมกันของคนในชุมชน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัย องค์ความรู้สำคัญที่สุดคือการค้นพบว่า ประชาชนในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบทอย่างอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ไม่ได้ยึดติดกับระบบอุปถัมภ์หรือบุคลิกภาพส่วนตัวเป็นลำดับแรกอีกต่อไป แต่กลับยกระดับความคาดหวังไปที่ สติปัญญาและวิสัยทัศน์ มาเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งขัดกับสมมติฐานเดิมที่มักเชื่อว่าคนในท้องถิ่นจะเลือกนักการเมืองจากความใกล้ชิดหรือการให้ความช่วยเหลือส่วนบุคคล ประชาชนต้องการผู้นำที่สามารถ มองอนาคต และ รับมือความผันผวน (Volatility) ได้จริง

องค์ความรู้ใหม่ ที่สังเคราะห์ได้จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปเป็นโมเดลเชิงแนวคิดที่เรียกว่า "สมรรถนะนักการเมืองวิถีใหม่" โดยนำเสนอผ่านแผนภาพ โครงสร้างองค์ประกอบ 5 มิติ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 สมรรถนะนักการเมืองวิถีใหม่

จากแผนภาพที่ 1 สามารถอธิบายโดยสังเขปดังนี้

1. ด้านสติปัญญาและวิสัยทัศน์ (Strategic Intelligence) นักการเมืองที่มีการคาดการณ์อนาคต แก้ปัญหาเชิงโครงสร้าง เป็นข้อค้นพบหลักที่ ประชาชนต้องการมากที่สุด เป็นสิ่งที่ทำให้นักการเมืองแตกต่างจาก นักสงเคราะห์ ทั่วไป

2. ด้านความรู้ความสามารถ (Knowledge & Mastery) นักการเมืองที่เก่งงานบริหาร รู้กฎหมาย นำนโยบายสู่การปฏิบัติ เป็นข้อค้นพบหลัก เป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนวิสัยทัศน์ให้เป็นความจริง

3. ด้านมนุษยสัมพันธ์ (Mutual Relations) นักการเมืองที่เข้าถึงง่าย ประสานประโยชน์อย่างเท่าเทียม ข้อค้นพบหลัก สร้างฐานความร่วมมือและลดช่องว่างระหว่างนักการเมืองกับประชาชน

4. ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethical Foundation) นักการเมืองที่ซื่อสัตย์สุจริต มีสัจจะ รักษาผลประโยชน์สาธารณะ ข้อค้นพบหลัก รากฐานความชอบธรรม หากฐานพังทลาย ปิรามิดจะล้มลง

5. ด้านจิตใจและอารมณ์ (Controlled Emotion) นักการเมืองที่มีความอดทน อดกลั้น ควบคุมตนเอง ยอมรับความเห็นต่าง ข้อค้นพบหลัก เป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะที่กำกับพฤติกรรมในสถานการณ์กดดัน

สรุป

ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน ไม่ได้ทำให้ความต้องการของประชาชนต่างกัน ประชาชนต้องการ "ผู้นำเชิงยุทธศาสตร์" แม้อำเภอสูงเนินจะมีฐานทางเศรษฐกิจหลักเป็นเกษตรกรรม แต่ประชาชนกลับยกระดับความคาดหวังไปที่ "สติปัญญาและวิสัยทัศน์" เป็นอันดับหนึ่ง ไปสู่การต้องการผู้นำที่มี วิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Vision) และ วุฒิภาวะทางอารมณ์ (Emotional Maturity) ซึ่งเป็นมาตรฐานสากลที่เกิดขึ้นในระดับท้องถิ่น แสดงให้เห็นว่าประชาชนต้องการนักการเมืองที่สามารถนำพาการเปลี่ยนแปลงและรับมือกับโลกที่ผันผวนได้ ไม่ใช่แค่ผู้ที่มีบารมีในท้องถิ่นแบบเดิม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ด้านความรู้ความสามารถ ควรให้ความสำคัญเกี่ยวการบริหาร การเมือง และการปกครองในท้องถิ่นและดับชาติให้มากยิ่งขึ้น

1.2 ด้านสติปัญญา ควรใช้ดุลพินิจในการคิด การการตัดตัดสินใจทำในเรื่องที่ประชาชนเดือดร้อนขอความช่วยเหลือมาอย่างเร่งด่วน

1.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ควรให้บริการประชาชนด้วยเต็มใจ เสมอภาคและเป็นธรรมและมีความอ่อนน้อมถ่อมตน มากยิ่งขึ้น

1.4 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ควรเป็นผู้ที่มีความประพฤติที่ดีงามตามหลักธรรมของศาสนา สามารถพูดจาสื่อสารได้กับบุคคลในทุกระดับ มีวาทศิลป์ มีความซื่อสัตย์มากยิ่งขึ้น

1.5 ด้านจิตใจและอารมณ์ ควรมีอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีจิตสำนึกในความเป็นนักการเมืองและความพร้อมในการที่จะช่วยเหลือประชาชนมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่นำไปใช้ประโยชน์

พรรคการเมืองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอสูงเนิน ควรมีการกำหนด "สมรรถนะหลัก" (Core Competency) ที่ชัดเจนในการคัดเลือกผู้สมัคร โดยให้น้ำหนักกับทักษะการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และการบริหารจัดการสมัยใหม่

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 การศึกษาบทบาทของ Social Media ที่ส่งผลต่อการก่อร่างทัศนคติ (Attitude Formation) ของประชาชนต่อคุณลักษณะนักการเมือง ซึ่งอาจอธิบายได้ว่าเหตุใดระดับการศึกษาที่ต่างกันจึงมีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกันในงานวิจัยนี้

3.2 ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ควรมีการศึกษาเชิงลึกด้วยวิธีการสัมภาษณ์เจาะจง (In-depth Interview) หรือการ สนทนากลุ่ม (Focus Group) กับประชาชน เพื่อค้นหาคำนิยามของคำว่า "วิสัยทัศน์" หรือ "ความรู้ความสามารถ" ในมุมมองของประชาชนที่ละเอียดและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

3.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่ที่มีบริบทต่างกัน เช่น พื้นที่เกษตรกรรม (สูงเนิน) เทียบกับพื้นที่เขตอุตสาหกรรมหรือเขตเมืองขนาดใหญ่ เพื่อดูว่าบริบทเชิงพื้นที่มีผลต่อทัศนคติที่มีต่อคุณลักษณะนักการเมืองหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ แก้วแจ่ม, วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์, และ ธัชชา พุ่มศิริ. (2565). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองไทยในยุคดิจิทัลตามทัศนะของประชาชน. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 5*(2), 45-60.

โกวิทย์ พวงงาม. (2561). *การปกครองท้องถิ่นไทย: หลักการและมิติกฎหมาย.* กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์วิญญูชน.

ธนพล สุขสันต์. (2566). สมรรถนะของนักบริหารท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 18*(1), 112-128.

ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2550). *คนเมืองกับทางเลือกทางการเมืองไทย: ประสบการณ์จากภาคเหนือ*. คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปิยะนันท์ ปานประเสริฐ. (2565). จริยธรรมทางการเมือง: เกณฑ์การตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมือง. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยา, 11*(3), 89-105.

ปิยากร หวังมหาพร. (2562). การมีส่วนร่วมทางการเมืองและทัศนคติของประชาชนต่อผู้แทนในพื้นที่เศรษฐกิจใหม่. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์, 17*(1), 45-68.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2553). *การบริหารจัดการและบริหารสาธารณะ: นิยาม ตัวบ่งชี้ และแนวทางการประยุกต์ใช้*. นิติธรรม.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2560). *การบริหารราชการไทย: อดีต ปัจจุบัน และอนาคต*. สำนักพิมพ์เอ็กซเปอร์เน็ท.

ศุภชัย ใจสมุทร, และ ศิริพงศ์ คุ้มพวงแก้ว. (2567). การสร้างเครือข่ายและความสัมพันธ์ทางการเมืองในระดับท้องถิ่น: กรณีศึกษาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารการเมืองและการปกครอง, 14*(1), 201-218.

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. (2562). *การเมืองการปกครองไทย (พ.ศ. 2475-ปัจจุบัน)*. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์เสมาธรรม.

สำนักงานสถิติจังหวัดนครราชสีมา. (2566). *รายงานสถิติจังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2566*. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

Bass, B. M. (1985). *Leadership and Performance Beyond Expectations*. Free Press.

Bennis, W. G., & Nanus, B. (1985). *Leaders: The strategies for taking charge*. Harper & Row.

Easton, D. (1965). A Framework for Political Analysis. Prentice-Hall.

Frederickson, H. G. (1997). *The spirit of public administration*. Jossey-Bass.

Goleman, D. (1998). *Working with emotional intelligence*. Bantam Books.

Katz, R. L. (1955). Skills of an effective administrator. *Harvard Business Review, 33*(1), 33-42.

Smith, A., & Johnson, B. (2024). *Emotional intelligence and crisis management in local governance*. Journal of Public Leadership, *22*(4), 312-329.

Yamane, T. (1973). *Statistic: An introductory analysis.* (3rd ed.). New York: Harper and Row.

วารสารเมธีวิจัย Savant Journal of Social Sciences
ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 มีนาคม – เมษายน 2569
Volume 3 Number 2 March - April 2026

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราแม่กก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกทักษะ

Developing learning achievement in Thai language subject of the Mae Kok section of grade 2 students using skill exercises.

[1]ทองเพชร บุญเต็ม [2]นิลรัตน์ โภคินพัชรพงษ์ และ [3]ภทพร พลธรรม และ [4]สำรวย เจริญสุข
[1]Thongpet Boontem [2]Nilrat Phokinpatcharapong [3]Pataporn Poltham and [4] Sumruay Jaroensuk

[1,2,3] สาขาวิชาการศึกษา วิชาเอกการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
[4] โรงเรียนอนุบาลชัยภูมิ อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ
[1,2,3] Education and Human Development, Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand
[4] Anuban Chaiyaphum School, Chaiyaphum
[1] E-mail: tumthong09@gmail.com [2] E-mail: noinin41@gmail.com [3] E-mail: pataporn.p26@gmail.com
[4] E-mail: Sumruay@abc.ac.th

Received 27/01/2026 | Revised 29/03/2026 | Accepted 30/03/2026

บทความวิจัย (Research Article)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง มาตราแม่กก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราแม่กก ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนอนุบาลชัยภูมิ อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 36 คน ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โดยมาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) รูปแบบการวิจัย คือ การวิจัยเชิงทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยมี 3 ชนิด คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง มาตราแม่กก จำนวน 10 แผน เป็นเวลา 10 ชั่วโมง โดยไม่รวมการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราแม่กก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 3) แบบฝึกทักษะ เรื่อง มาตราแม่กก 10 แบบฝึกทักษะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และการทดสอบค่าที (t-test Dependent Sample) ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง มาตราแม่กก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 88.11/80.56 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราแม่กก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกทักษะ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การเรียนรู้ภาษาไทย; แบบฝึกทักษะ; การศึกษาระดับประถมศึกษา; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop the learning management using the Mae Kok Section for Grade 2 to be effective according to the 75/75 criterion. The sample group was Grade 2/1 students, Chaiyaphum Kindergarten, Mueang Chaiyaphum District, Chaiyaphum Province. A total of 36 students are studying in the first semester of the 2025 academic year based on cluster random sampling. There are 3 types of tools used in the research: 1) 10 learning management plans on the Mae Kok section for 10 hours, excluding pre-class and post-class tests, 2) Thai language achievement tests. 3) Skill Exercises for Grade 2 students are 3 multiple-choice exercises with 30 questions, 3) Skill Exercises on Section 10 Skill Exercises, data analysis using mean, standard deviation, percentage, and t-test Dependent Sample. The results showed that:

1. Learning management using the skill exercises on the Mae Kok section for grade 2 was 88.11/80.56 higher than the set threshold.

2. Achievement of Thai Language Subject on Mae Kok Section of Grade 2 Students Using Skill Exercises After studying, it was statistically significantly higher than before the study at the level of .05

Keywords: Thai Language Learning; Skill Exercises; Elementary Education; Learning Achievement

บทนำ

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย ภาษาไทยยังใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด การวิเคราะห์ วิจารณ์และสร้างสรรค์ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และจำเป็นอย่างยิ่งที่คนไทยทุกคนควรให้ความสำคัญและฝึกฝนให้มีทักษะทางภาษาไทย สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างถูกต้อง (กระทรวงศึกษาธิการ 2551: 37) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีมีปัญญาและรักความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวจะต้องให้นักเรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ อย่างสมดุลกันเป็นไปตามสามารถของนักเรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งการดู การฟัง การพูดและการอ่าน โดยบทบาทของครูเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้เสริมประสบการณ์การเรียนรู้แก่นักเรียน เลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับนักเรียน คิดค้น เทคนิคกลวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้หลายรูปแบบโดยคำนึงถึงสภาพและลักษณะของนักเรียน เน้นให้นักเรียนฝึกปฏิบัติและเรียนรู้อย่างมีความสุขเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวจะต้องให้นักเรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ อย่างสมดุลกันเป็นไปตามธรรมชาติและความสามารถของนักเรียน ไพวรรณ ชาติผา และคณะ

(2558: 135) ซึ่งทักษะการอ่านและการเขียนเป็นทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 และเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิต เพราะในการดำรงชีวิตประจำวัน การอ่านและการเขียนเป็นการสื่อความหมายถึงกันได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการอ่าน และการเขียน กล่าวคือต้องอ่านเขียนได้ถูกต้อง รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือทางการศึกษาชนิดหนึ่งที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ เกศินี มีคุณ (2547: 27) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะเป็นสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง ได้ฝึกทักษะเพิ่มเติมและทบทวนเนื้อหาหลังจากที่ได้เรียนบทเรียน และจิตรา สมพล (2547: 12) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะไว้ว่า แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือที่จำเป็นช่วยให้นักเรียน สามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ไม่เบื่อ ช่วยให้ครูและนักเรียนทราบความก้าวหน้า หรือข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นกับนักเรียน แบบฝึกทักษะจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lowrey (1978, pp. 817-A) ที่ได้ศึกษาการใช้แบบฝึกทักษะกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 87 คน พบว่าแบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนักเรียนที่ได้รับการฝึกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างเห็นได้ชัด และสามารถทำคะแนนเฉลี่ยได้สูงถึงร้อยละ 98.80 นอกจากนี้ Lowrey ยังย้ำว่าแบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือที่ช่วยตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดี

จากการที่ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ร่วมกับการวิเคราะห์ร่องรอยการเรียนรู้จากชิ้นงาน (Work Product Analysis) ในระหว่างกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้บันทึกพฤติกรรมการตอบสนองของนักเรียน เมื่อต้องฝึกทักษะการอ่านและเขียนคำในมาตราแม่กก พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในมาตราตัวสะกด โดยเฉพาะมาตราแม่กก เพราะมาตราแม่กกมีตัวสะกดหลายตัว ได้แก่ ก ข ค ฆ ทำให้นักเรียนเกิดความสับสนในการอ่านและการเขียน เพราะบางคำมีการสะกดไม่ตรงตามมาตรา

จากปัญหาดังกล่าว อันเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะน้อย ขาดสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย จึงควรที่จะนำแบบฝึกทักษะมาประกอบการเรียนการสอน และทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง มาตราแม่กก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถฝึกทักษะได้ตามต้องการ ซึ่งจะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง มาตราแม่กก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราแม่กก ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะ

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราแม่กก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกทักษะ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

การทบทวนวรรณกรรม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กำหนดให้ภาษาไทยเป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และความเป็นพลเมืองที่สมบูรณ์ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ภาษาไทยมีความสำคัญในฐานะเป็นเอกลักษณ์ของชาติและเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้ และการดำรงชีวิตในสังคม การเรียนรู้ภาษาไทยมุ่งพัฒนาทักษะ 5 ด้าน ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษา และวรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม และมีวิจารณญาณ เมื่อผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ควรมีความสามารถด้านการอ่าน เขียน ฟัง พูด ใช้ภาษาไทยได้เหมาะสม และเห็นคุณค่าในวรรณคดีและวรรณกรรมไทย โดยหลักสูตรกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ 5 สาระ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการ (2551)

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในการนำหลักสูตรไปสู่การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ช่วยให้ครูสามารถวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ล่วงหน้าได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับมาตรฐานและบริบทของผู้เรียน ทำให้การจัดการเรียนการสอนมีทิศทาง เหมาะสมกับการใช้สื่อ การจัดกิจกรรม และการวัดผลประเมินผล อีกทั้งยังช่วยสร้างความมั่นใจในการสอน และสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) และกรมวิชาการ (2545)

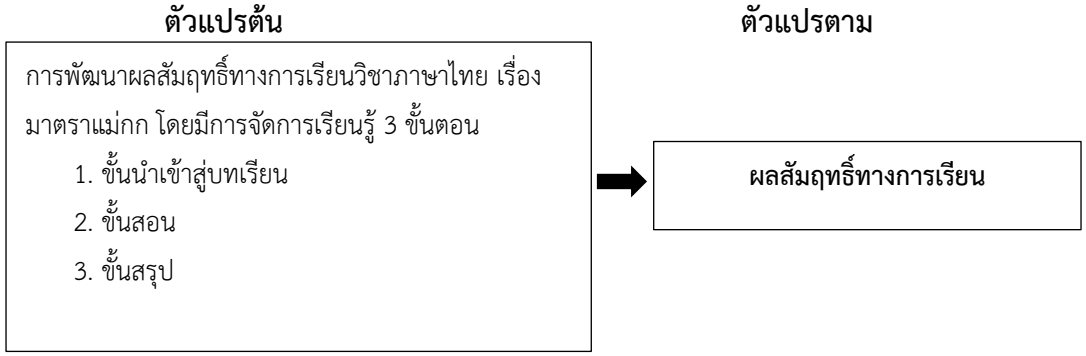
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติของผู้เรียนที่เกิดจากกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสะท้อนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และสามารถวัดและประเมินได้จากการทดสอบหรือวิธีการอื่นทั้งระหว่างและหลังการเรียนการสอน อันเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของผู้เรียนและประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน เอกภพ พรหมสุทธิรักษ์ (2560) และสุมัทนา ดุลนีย์ (2563) ดังนั้น การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นกระบวนการสำคัญในการตรวจสอบระดับความรู้และความสามารถของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ โดยสามารถวัดได้ทั้งด้านการปฏิบัติและด้านเนื้อหาความรู้ ซึ่งนิยมใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเครื่องมือหลัก ไพศาล หวังพานิช (2536) เพื่อให้การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความถูกต้องและเชื่อถือได้ การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอิงเกณฑ์จึงต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การวิเคราะห์จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา การทดลองใช้ และการปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง บุญชม ศรีสะอาด (2545)

แบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนฝึกฝนและทบทวนความรู้ ทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและคงทน พัฒนาทักษะและกระบวนการคิด โดยควรออกแบบให้เหมาะสมกับวัย มีคำสั่งชัดเจน กิจกรรมเรียงจากง่ายไปยาก ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเป็นเครื่องมือในการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน ไพทูลย์ มูลดี (2546), สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550)

ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ระดับคุณภาพของสื่อหรือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยพิจารณาจากผลการทดลองใช้จริงทั้งในด้านกระบวนการและผลลัพธ์การเรียนรู้ ซึ่งนิยมประเมินด้วยค่า E_1/E_2 โดย E_1 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้ระหว่างเรียน และ E_2 แสดงประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์หลังเรียน ทั้งนี้ หากค่าที่ได้เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เช่น 80/80 หรือ 75/75 ถือว่าสื่อหรือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ นิคม ชมพูหลง (2545), สมนึก ภัททิยธนี (2551) และเผชิญ กิจระการ(2544)

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราแม่กก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกทักษะ จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลชัยภูมิ อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 รวมทั้งสิ้น 276 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนอนุบาลชัยภูมิ อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 36 คน ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โดยมาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราแม่กก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกทักษะ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง มาตราแม่กก จำนวน 10 แผน เป็นเวลา 10 ชั่วโมง โดยไม่รวมการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราแม่กก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3.3 แบบฝึกทักษะ เรื่อง เรื่อง มาตราแม่กก 10 แบบฝึกทักษะ

4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้

1.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นในการสร้างความเข้าใจ หลักการ แนวคิดแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรม โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของกระทรวงศึกษาธิการ และหนังสือเรียนที่โรงเรียนใช้

1.2 วิเคราะห์ความสำคัญของมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่องมาตราแม่กก

1.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับแบบฝึกทักษะ เรื่องมาตราแม่กก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งมีรายละเอียดส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
2. สาระสำคัญ
3. จุดประสงค์การเรียนรู้
4. สาระการเรียนรู้
5. สมรรถนะสำคัญ
6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
7. กระบวนการจัดการเรียนรู้
   - 7.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
   - 7.2 ขั้นสอน
   - 7.3 ขั้นสรุป
8. สื่อการเรียนรู้
9. ภาระงาน
10. การวัดและการประเมินผล
11. ข้อเสนอแนะ
12. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับแบบฝึกทักษะ เรื่อง มาตราแม่กก ชั้นประถมศึกษาที่ 2 ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและครูพี่เลี้ยง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ สื่อ การวัดและประเมินผล

1.5 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับแบบฝึกทักษะเรื่อง มาตราแม่กก ที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและครูพี่เลี้ยงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ความเหมาะสมของเนื้อหา หลักการทฤษฎี ความสอดคล้องระหว่าง

กิจกรรมการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล กิจกรรมเสนอแนะ รวมทั้งรูปแบบของแผน และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

1.6 นำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ โดยผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยที่ยอมรับได้คือมีค่าตั้งแต่ 3.51 ซึ่งมีรายละเอียดความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 10 แผน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 หมายถึง มีคุณภาพความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนได้

1.7 ปรับปรุงแก้ไขนำแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับแบบฝึกทักษะ เรื่อง มาตราแม่กก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้มีความถูกต้อง แล้วนำไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/4 โรงเรียนสุนทรวัฒนา จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับแบบฝึกทักษะเรื่อง มาตราแม่กก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1 ศึกษารายละเอียดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยประถมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลชัยภูมิ ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด คู่มือครู คู่มือการวัดและการประเมินผล แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อสอบแยกตามเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ และนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มาตราแม่กก แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก กำหนดให้ค่าคะแนน คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิด 0 คะแนน จำนวน 45 ข้อ นำมาใช้ในแบบทดสอบฉบับจริงจำนวน 30 ข้อ โดยสร้างข้อสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาย่อยและจุดประสงค์การเรียนรู้

2.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มาตราแม่กก ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบหาความเหมาะสมในด้านความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้กิจกรรม สื่อแหล่งเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล

2.4 ทำการปรับปรุงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มาตราแม่กก ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง มาตราแม่กก ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษา เสนอแนะเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมที่ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ประเมินคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม ชัดเจนของคำถาม

2.6 นำแบบทดสอบที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วมาคัดตามความ คิดเห็นที่สอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ ได้แบบทดสอบจำนวน 45 ข้อ ที่มีดัชนีความสอดล้องตั้งแต่ 0.67 - 1.00 และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำมาจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนอนุบาลชัยภูมิ จำนวน 36 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่เคยผ่านการเรียนเนื้อหานี้มาแล้ว จากนั้นนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาหาคุณภาพ

2.8 วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มาตราแม่กก เพื่อหาค่าความยาก (p) และ ค่าอำนาจจำแนก (r) บุญชม ศรีสะอาด (2556, น.106) คัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่าย (p) ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ถึง 1.00 โดยในการวิจัยครั้งนี้ มีค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนก ดังนี้

2.8.1 ค่าความยากง่าย มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.28–0.67

2.8.2 ค่าอำนาจจำแนก มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.22–0.67

2.9 นำแบบทดสอบวัดวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง มาตราแม่กกที่เข้าเกณฑ์จำนวน 30 ข้อ จาก 45 ข้อ มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของโดยสูตรของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) บุญชม ศรีสะอาด (2556, น. 112) ผลการวิเคราะห์พบว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง มาตราแม่กก มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72

2.10 จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ แบบทดสอบที่ได้ใช้เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อใช้ทดสอบหลังเรียน สำหรับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนอนุบาลชัยภูมิ จำนวน 36 คน ต่อไป

3. แบบฝึกทักษะ

3.1 ศึกษารายละเอียดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลชัยภูมิ และเอกสารประกอบหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

3.2 ศึกษาทฤษฎี หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.3 คัดเลือกเนื้อหาในการจัดทำแบบฝึกทักษะ เรื่อง มาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้วิจัยได้คัดเลือกเนื้อหาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

3.4 ศึกษาคู่มือครูหนังสือเรียน และหนังสือเรียนตำราอื่น ๆ เพิ่มเติม บรรจุเนื้อหาสาระตามคำอธิบายรายวิชา แล้วสร้างหน่วยการเรียนรู้

3.5 วิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ออกแบบการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

3.6 จัดทำแบบฝึกทักษะเรื่องมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 ชุด

3.7 นำแบบฝึกทักษะร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมพิจารณาคุณภาพ โดยเกณฑ์คุณภาพที่ยอมรับได้ที่ระดับมาก คือ 3.51 ขึ้นไป ผลการตรวจสอบแบบฝึกทักษะร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง มาตราแม่กก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปรากฏว่า แบบฝึกทักษะร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง มาตราแม่กก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 หมายถึง มี

คุณภาพความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี และมีข้อบกพร่องบางแห่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.8 นำแบบฝึกทักษะร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องมาตราแม่กก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ผ่านผู้เชี่ยวชาญประเมินและปรับปรุงแก้ไขแล้วไป ทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 2/2 ของโรงเรียนอนุบาลชัยภูมิ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 35 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมและด้านเวลา และปัญหาต่าง ๆ อีกครั้งหนึ่ง พบว่า แบบฝึกทักษะที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ

3.9 นำแบบฝึกทักษะร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องมาตราแม่กก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขและมีความถูกต้องแล้วพิมพ์เป็นต้นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปทดลองสอนจริงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง มาตราแม่กก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 ได้ผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง มาตราแม่กก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

รายการ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	50	44.06	2.99	88.11
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	30	24.17	3.61	80.56
ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะ(E_1)/ (E_2) = 88.11/80.56				

จากตารางที่ 1 พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง มาตราแม่กก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 88.11/80.56 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 75/75

วัตถุประสงค์ที่ 2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราแม่กก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียน ได้ผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราแม่กก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียน

รายการ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	P	t	Sig.
ก่อนเรียน	36	30	15.25	3.25	50.83	16.997	.000*
หลังเรียน	36	30	24.17	3.61	80.56		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง มาตราแม่กก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกทักษะ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง มาตราแม่กก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 88.11/80.56 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่าแบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน เหมาะสมแก่การนำไปฝึกทักษะทางภาษาไทย ทั้งนี้เนื่องจากแบบฝึกทักษะเริ่มจากง่ายไปยาก มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก มีคำชี้แจงง่ายและชัดเจน และครูสามารถนำไปปรับใช้ในการเรียนได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550: 53) ได้กล่าวถึงแบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน โดยช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และความเข้าใจในเนื้อหาได้รวดเร็ว ชัดเจน และกว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะ ความชำนาญ และกระบวนการคิดของผู้เรียนจากการทบทวนและฝึกฝนเนื้อหาที่ได้เรียนรู้มาแล้ว ส่งผลให้การสอนของครูและการเรียนของนักเรียนประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ แบบฝึกทักษะยังช่วยลดภาระการสอนของครู และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถติดตามและมองเห็นความก้าวหน้าจากผลการเรียนรู้ของตนเองได้ ประเด็นดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Gay & Gallagher (2001: 51-56) ที่ระบุว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการทดสอบย่อยหรือการฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอในระหว่างเรียน (Formative Assessment) ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการฝึกเพียงอย่างเดียวโดยไม่มีการประเมินผลระหว่างทาง ซึ่งในแบบฝึกทักษะชุดนี้ ผู้วิจัยได้สอดแทรกกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้ประเมินความรู้ตนเองเป็นระยะ ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและเกิดความแม่นยำในมาตราตัวสะกดมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ นรเศรษฐ์ สุวรรณอำไพ (2559: 61-63) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้แบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้แบบฝึกกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 91.13/95.5 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราแม่กก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกทักษะ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน แสดงว่าให้เห็นว่าแบบฝึกทักษะภาษาไทยที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนสามารถช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากกิจกรรมในแบบฝึกทักษะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ และทบทวนความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเรียนทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับแนวคิดของเอกภพ พรหมสุทธิรักษ์ (2560: 40) และสุมัทนา ดุลนีย์ (2563: 66) ที่กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติ หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ซึ่งสามารถวัดและประเมินผลได้จากการทดสอบหรือวิธีการอื่น ทั้งในระหว่างและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และยังสะท้อนถึงคุณภาพของผู้เรียนและประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร บุดดีอ้วน (2564: 71-72) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนา

แบบฝึกเสริมทักษะเรื่อง มาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนประโยคของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองบัวงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะเรื่อง มาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ McPeake (2001: 1799-A) ที่พบว่าการใช้แบบฝึกอย่างเป็นระบบมีส่วนช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านและการสะกดคำของนักเรียนทุกกลุ่มให้สูงขึ้นอย่างชัดเจน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราแม่กก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกทักษะ ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่สำคัญ ดังนี้

1. การขจัดความสับสนเชิงสัญลักษณ์ด้วย "การฝึกปฏิบัติซ้ำอย่างเป็นระบบ"

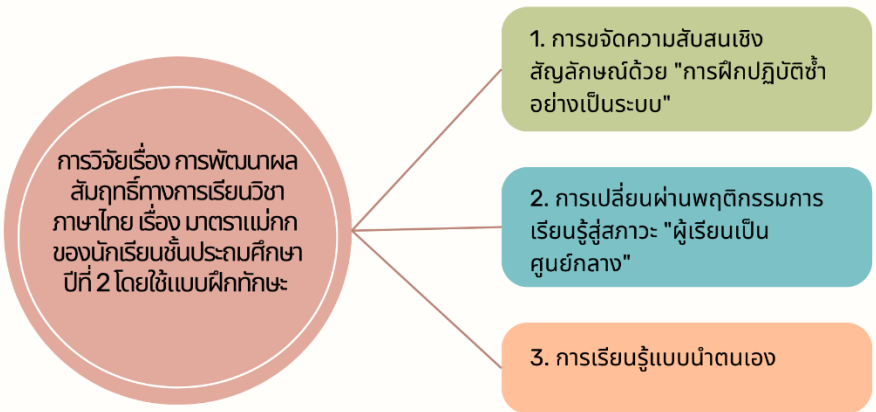
แบบฝึกทักษะที่ออกแบบมาเฉพาะเจาะจงสามารถทำหน้าที่เป็นเครื่องมือลดความสับสนในการใช้ตัวสะกดหลายตัวของมาตราแม่กก (ก ข ค ฆ) ได้อย่างเป็นรูปธรรม องค์ความรู้นี้ชี้ให้เห็นว่าการเปลี่ยนจากความจำระยะสั้นสู่ความเข้าใจที่ถูกต้องถาวรในเด็กระดับประถมศึกษาตอนต้น จำเป็นต้องใช้สื่อที่เน้นการฝึกปฏิบัติซ้ำอย่างต่อเนื่อง (Repetitive Practice) เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตรา

2. การเปลี่ยนผ่านพฤติกรรมการเรียนรู้สู่สภาวะ "ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง"

แบบฝึกทักษะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตามความสามารถรายบุคคล (Individual Differences) ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามจังหวะของตนเอง (Self-paced learning) ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมครบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัย

3. การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed Learning)

แบบฝึกทักษะช่วยทลายข้อจำกัดเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยทำหน้าที่เป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจและเรียนรู้ได้ตามจังหวะของตนเอง องค์ความรู้นี้เปลี่ยนสถานะของผู้เรียนจาก "ผู้รับข้อมูล" เป็น "ผู้สร้างองค์ความรู้" (Constructivism) ผ่านการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

ภาพที่ 2 แสดงองค์ความรู้ใหม่

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีการทบทวนความรู้ได้ง่าย ครูจึงควรออกแบบและวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมครอบคลุมเนื้อหาวิชา และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยปรับรูปแบบของแบบฝึกทักษะ เนื้อหาและขั้นตอน เพื่อให้เหมาะสมกับวัยและมีกิจกรรมที่หลากหลาย

2. ควรให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนและคำนึงถึงการเรียนรู้โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนตัดสินใจด้วยตนเอง ครูมีบทบาทในการสร้างบรรยากาศและอำนวยความสะดวก

3. ควรมีการกำหนดนโยบายให้การทำวิจัยในชั้นเรียน (Action Research) ที่เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อค้นหาแนวทางใหม่ๆ ในการขจัดความสับสนเชิงสัญลักษณ์ในกลุ่มสาระภาษาไทย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะกับรูปแบบการเรียนรู้อื่น ๆ หรือการสอนปกติ เพื่อยืนยันประสิทธิภาพของนวัตกรรมในบริบทที่กว้างขึ้น

2. ควรมีการพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทยในเรื่องอื่น ๆ มากขึ้น เช่น การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หรือการวิเคราะห์วรรณคดี เพื่อพัฒนาทักษะภาษาไทยอย่างรอบด้าน

3. ควรมีการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้นวัตกรรม (PLC) ให้ครูนำผลงานวิจัยที่ประสบความสำเร็จ เช่น แบบฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน (E_1/E_2) มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อขยายผลการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนในศตวรรษที่ 21 ให้ครอบคลุมทุกโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2545). *แนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

เกศินี มีคุณ. (2547). *การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิตรา สมพล. (2547). *การใช้แบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน*. ไทยวัฒนาพานิช.

จิราพร บุดดีอ้วน. (2564). *การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะเรื่องมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนประโยคของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

นรเศรษฐ์ สุวรรณอำไพ. (2559). *การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้แบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

นิคม ชมพูหลง. (2545). *การพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. สุวีริยาสาส์น.

_____. (. (2556). *การวัดและประเมินผลทางการศึกษา*. สุวีริยาสาส์น.

เผชิญ กิจระการ. (2544). *การพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพทูลย์ มูลดี. (2546). *แบบฝึกทักษะ: การออกแบบและการใช้*. โอเดียนสโตร์.

ไพวรรณ ชาติผา และคณะ. (2558). *การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพศาล หวังพานิช. (2536). *การวัดผลการศึกษา*. ไทยวัฒนาพานิช.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมนึก ภัททิยธนี. (2551). *การวัดผลการศึกษา*. ประสานการพิมพ์.

สุมัทนา ดุลนีย์. (2563). *การประเมินผลการเรียนรู้*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2550). *กลยุทธ์การสอนคิด*. ภาพพิมพ์.

เอกภพ พรหมสุทธิรักษ์. (2560). *จิตวิทยาการศึกษา*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Gay, G., & Gallagher, P. A. (2001). Formative assessment and academic achievement. *Journal of Educational Research*, *94* (1), 51-56.

Lowrey, R. M. (1978). The effects of different types of practice on the reading achievement of primary students. *Dissertation Abstracts International*, *38*(12), 817-A.

McPeake, J. G. (2001). The effects of systematic skill exercises on reading and spelling. *Dissertation Abstracts International*, *61*(5), 1799-A.

วารสารเมธีวิจัย Savant Journal of Social Sciences
ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 มีนาคม – เมษายน 2569
Volume 3 Number 2 March - April 2026

การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่อง การเขียนสะกดคำในสระเสียงยาว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน

Developing Writing and Spelling Skills in Long Vowels of the First-Grade Students through Brain-Based Learning Management.

[1]ปวีณา หมื่นขันธ์ [2]นิลรัตน์ โภคินพัชรพงษ์ [3]สกาวเดือน ไชยสาและ [4]จรัสศรี ศิริอุดมสิน

[1]Paweena Muenkan [2]Nilrat Phokinpatcharapomg [3]Sakawduan Chaisa and [4]Charassri Siriudomsin

[1,2,3] คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
[4] โรงเรียนเทศบาล 4 (อมร สะเพียรชัย อุทิศ) อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

[1,2,3] Education and Human Development, Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand
[4] T4 sapeanchai School, Chaiyaphum
[1] E-mail: porpaweena0308@gmail.com [2] E-mail: noinin41@gmail.com [3]E-mail: Sakawduen002511@gmail.com
[4] E-mail: 0813935632@gmail.com

Received 27/01/2026 | Revised 01/04/2026 | Accepted 03/04/2026

บทความวิจัย (Research Article)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เรื่อง การเขียนสะกดคำในสระเสียงยาว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เปรียบเทียบทักษะการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 4 (อมร สะเพียรชัย อุทิศ) อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 26 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนสะกดคำสระเสียงยาว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 12 แผน รวมเวลา 12 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนคำ เป็นแบบทดสอบปฏิบัติเขียนตามคำบอก จำนวน 20 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติ, ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีประสิทธิผล ผลการวิจัยพบว่า

1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เรื่อง การเขียนสะกดคำในสระเสียงยาว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.50/82.31 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้

2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีทักษะการเขียนสะกดคำสระเสียงยาว หลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6377 แสดงว่ามีพัฒนาการเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 63.77

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ; สระเสียงยาว; การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน

Abstract

The objectives of this research were to: 1) develop a brain-based lesson plan on writing and spelling long vowels for the first-grade students to meet the 75/75 efficiency criteria, and 2) compare the writing and spelling skills of the first-grade students before and after implementing brain-based learning management. The target group consisted of 26 first-grade students from Municipal School 4 (Amorn Sapeanchai Uthit), Mueang Chaiyaphum District, Chaiyaphum Province, who were in the first semester of the 2025 academic year and were selected through purposive sampling. The research instruments used were of two types: 1) 12 lesson plans on writing and spelling long vowels for the first-grade students, totaling 12 hours; and 2) a word writing skills test, which was a dictation test with 20 items. Data analysis was performed using percentages, means, standard deviations, and Effectiveness Index (E.I). The research findings showed that:

1) The brain-based lesson plans on writing and spelling long vowels for the first-grade students had an efficiency of 82.50/82.31, which was higher than the set criteria of 75/75.

2) The first-grade students had higher writing and spelling long vowel skills after learning through brain-based learning management compared to before. The effectiveness index was 0.6377, indicating increased development equivalent to 63.77%.

Keywords: Brain-based learning management; Writing and spelling skills; Long vowel

บทนำ

ภาษาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติ ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ ที่แสดงถึงความเป็นไทยและเป็นมรดกอันล้ำค่าของคนไทย เป็นเครื่องมือที่คนไทยทุกคนต้องใช้ติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน (วรรณี โสมประยูร 2554: 16) โดยอาศัยทักษะ ฟัง พูด อ่าน และ เขียนภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างสติปัญญาและความรู้สึกนึกคิดรวมถึงพัฒนาอาชีพและพัฒนาบุคลิกภาพรวมอื่น ๆ อีกมากมายให้กับตนเองและสังคม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ ทั้งหมด 5 สาระ ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษาไทยและวรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะต่าง ๆ ในการติดต่อสื่อสารกันมากขึ้น ซึ่งทักษะการเขียนมีความจำเป็นและสำคัญ เพราะการเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจของตนเองออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อสื่อความหมาย ให้ผู้อ่านเข้าใจและสามารถเก็บไว้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้ การเขียนจึงเป็นเครื่องมือสื่อความรู้ ข้อเท็จจริง ความเข้าใจ จินตนาการ อารมณ์ ความคิดเห็น ระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารและสามารถจารึกไว้เป็นตัวอักษรที่เก็บไว้ได้ยืนนาน (เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต, 2534)

ทักษะการเขียนถือเป็นทักษะพื้นฐานที่มีความสำคัญและมีความซับซ้อนกว่าทักษะอื่น ๆ เนื่องจากผู้เขียนจำเป็นต้องมีพื้นฐานด้านการฟัง การพูด และการอ่านที่ดี จึงจะสามารถพัฒนาความสามารถทางการเขียนให้มีประสิทธิภาพได้ ทั้งนี้ การเขียนเป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีความคงทนและเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ดังที่ จิรวัฒน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ (2555: 288) ได้ระบุว่าการเขียนเป็นเครื่องมือสร้างความสัมพันธ์ในสังคม เป็นการถ่ายทอดมรดกทางสติปัญญา และเป็นเครื่องชี้วัดอารยธรรมและเอกลักษณ์ของชาติผ่านภาษาเขียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กำชัย ทองหล่อ (2533: 160) ที่เน้นย้ำว่าตัวอักษรเป็นสัญลักษณ์แทนคำพูด การเขียนสะกดคำจึงเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการสื่อสาร หากเขียนผิดความหมายจะเปลี่ยนไปหรือสื่อสารไม่ได้เลย ซึ่งจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ นอกเหนือจากวิชาภาษาไทย นอกจากนี้ วรรณี โสมประยูร (2542: 156) ยังชี้ให้เห็นว่าการสะกดคำได้ถูกต้องและรวดเร็วเป็นพื้นฐานที่จำเป็นในการเขียนประโยคและเรื่องราว เพื่อให้สามารถรวบรวมความคิดได้อย่างต่อเนื่องและสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ชัดเจน ในทางตรงกันข้าม ประเทือง คล้ายสุบรรณ (2537: 1) ได้กล่าวถึงผลเสียของการใช้ภาษาเขียนที่ไม่ถูกต้องว่าอาจทำให้การสื่อสารล้มเหลว เสียใจความ และสะท้อนถึงความอ่อนด้อยทางปัญญาของผู้เขียน ดังนั้น นักเรียนจึงควรได้รับการฝึกฝนให้เขียนสะกดคำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความถูกต้อง แม่นยำ และมีความมั่นใจในการนำทักษะการเขียนไปต่อยอดในการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียนประถมศึกษาต้องเน้นการวางพื้นฐาน ปลูกฝังเจตคติที่ดี และจัดลำดับขั้นตอนการสอนให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะ ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมไปจนถึงการเรียบเรียงเนื้อความ โดยอาศัยกิจกรรมและสื่อที่มีประสิทธิภาพ (ธวัช วันชูชาติ, 2542: 133) การแก้ปัญหาการเขียนสะกดคำสามารถทำได้หลายวิธี แต่แนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning: BBL) เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพสูง เนื่องจากมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับธรรมชาติพัฒนาการ และวิถีการเรียนรู้ของสมองมากกว่าการยึดติดกับอายุหรือชั้นเรียนเพียงอย่างเดียว ดังที่วิทวัฒน์ ขัตติยะมาน และอมลวรรณ วีระธรรมโม (2550: 55) โดยเชื่อว่ามนุษย์จะเกิดศักยภาพในการเรียนรู้สูงสุดเมื่อได้รับการกระตุ้นสมองทั้งสองซีกอย่างเต็มประสิทธิภาพผ่านการเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นและใฝ่รู้ ดังที่ ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2545: 3) หลักการสำคัญของ BBL คือการสร้างอารมณ์ที่พร้อมจะเรียนและฝึกปฏิบัติเพื่อสร้างทักษะและองค์ความรู้ตามความต้องการของผู้เรียน โกวิท ประวาลพฤกษ์ (2549: 11) โดยอาศัยคุณลักษณะพิเศษของสมองที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและสามารถทำงานหลายอย่างได้ในเวลาเดียวกันผ่าน การจัดระบบข้อมูลที่มีแบบแผน หากผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่ท้าทายจะช่วยให้เกิดการจดจำและเข้าใจในสิ่งที่เรียนได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น สอดคล้องกับสถาบันวิทยาการเรียนรู้ (2549: 3) ที่ระบุว่าการออกแบบกระบวนการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานของสมอง จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเก็บข้อมูลไว้ในความทรงจำระยะยาว พร้อมนำไปปรับใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพที่แท้จริงของแต่ละบุคคลโดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ และสอดคล้องกับศศิธร เวียงวะลัย (2556: 115-116) กล่าวว่า ในการสอนแต่ละครั้งจะต้องคำนึงถึงความคิดพื้นฐานตามหลักการของสมองกับการเรียนรู้ คือ อารมณ์เป็นส่วนสำคัญในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน การเรียนรู้ต้องใช้ทุกส่วนทั้งการคิด ความรู้สึก และการลงมือปฏิบัติจริงไปพร้อม ๆ กัน จึงเป็นการเรียนรู้ที่ดีที่สุด มีกระบวนการและลีลาการเรียนนำไปสู่การสร้างแบบแผนอย่างมีความหมาย

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจนำการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐานมาใช้เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โรงเรียนเทศบาล 4 (อมร สะเพียรชัย อุทิศ) เพื่อช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนสะกดคำทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน มีความสุขในการเรียนวิชาภาษาไทย และสามารถเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เรื่อง การเขียนสะกดคำในสระเสียงยาว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน

การทบทวนวรรณกรรม

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ออกเป็น 5 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นสาระที่มุ่งพัฒนาทักษะพื้นฐานทางภาษาไทยที่จำเป็นอย่างมากสำหรับผู้เรียน โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกคนนั้นได้มีพัฒนาการในด้านการใช้ภาษาให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ การเขียนสะกดคำเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยกระทรวงศึกษาธิการได้จัดไว้ในสาระ ที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (BBL) ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจที่ว่า สมองมนุษย์เป็นระบบที่มีความซับซ้อนและมีการทำงานประสานกันอย่างเป็นพลวัตตลอดเวลา สุนทร โคตรบรรเทา (2548: 1-2) และนาตยา ปิลันธนานนท์ และคณะ (2542: 128) ได้อธิบายหลักการสำคัญว่า สมองมนุษย์มีความสามารถในการประมวลผลข้อมูลแบบคู่ขนาน คือสามารถจัดการความคิด อารมณ์ และจินตนาการได้พร้อมกันในขณะเดียว อีกทั้งสมองซีกซ้ายที่เน้นตรรกะและการวิเคราะห์ กับสมองซีกขวาที่เน้นศิลปะและมิติสัมพันธ์ ยังทำงานเสริมซึ่งกันและกันแบบทวิภาคี (Bilateral) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ที่สุด นอกจากนี้ สมองของแต่ละบุคคลยังมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีลีลาการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน การจัดการเรียนรู้จึงต้องมีความหลากหลายเพื่อตอบสนองต่อศักยภาพที่แตกต่างกันของมนุษย์แต่ละคน ศศิธร เวียงวะลัย (2556: 115-116) และพรพิไล เลิศวิชา (2550: 119) เน้นย้ำว่า "อารมณ์" เป็นตัวจัดการสำคัญของการเรียนรู้ โดยบรรยากาศที่เหมาะสมควรส่งเสริมให้เกิด การตื่นตัวแบบผ่อนคลาย (Relaxed Alertness) คือผู้เรียนรู้สึกท้าทายแต่ไม่ถูกกดดัน หากผู้เรียนรู้สึกกลัวจะเกิดภาวะสมองถดถอย (Downshifting) ซึ่งจะขัดขวางการเรียนรู้สิ่งใหม่ ดังนั้น การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและมีความสุขจึงส่งผลให้สมองเกิดความกระตือรือร้นและจดจ่อ (Orchestrated Immersion) โดยใช้การเชื่อมโยงข้อมูลกับปรากฏการณ์จริงและการลงมือปฏิบัติ (Active Learning) เพื่อเปลี่ยนข้อมูลจากการท่องจำระยะสั้น (Rote Memory) ให้กลายเป็นความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในระบบความจำจากประสบการณ์ (Spatial/Locale Memory) ซึ่งเป็นระบบความจำตามธรรมชาติที่มีความคงทนและสามารถดึงมาใช้ได้ทันที สำหรับการประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคิด BBL ได้บูรณาการผ่านองค์ประกอบ 5 ด้านสำคัญ ศศิธร เวียงวะลัย (2556: 116-119) เริ่มจากการเรียนรู้อย่างมีความสุขที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกแนวทางตามความถนัด ต่อด้วย

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ใช้กิจกรรมกลุ่มและเกมเป็นตัวกระตุ้น เพื่อพัฒนากระบวนการคิดในระดับที่สูงขึ้น ทั้งการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ ควบคู่ไปกับการพัฒนาสุนทรียภาพผ่านศิลปะและดนตรี เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างความท้าทายและการผ่อนคลายทางอารมณ์ สุดท้ายคือการพัฒนาลักษณะนิสัยผ่านการฝึกกาย วาจา ใจ โดยใช้อุทาหรณ์และการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เรียนสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

การเขียนสะกดคำเป็นทักษะพื้นฐานที่เป็นหัวใจสำคัญของการสื่อสารในภาษาเขียน นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำในทิศทางเดียวกันว่า คือความสามารถในการนำพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด และตัวการันต์ มาประสมและเรียงลำดับให้ถูกต้องตามพจนานุกรมและหลักภาษา เพื่อถ่ายทอดเสียงพูด ความคิด และความรู้สึกออกมาเป็นตัวอักษรให้ผู้อื่นเข้าใจได้ (Good (1973: 383), อรทัย นุตรดิษฐ์ (2540: 10) ปทุม หนูมา (2542: 11) โดย Hanna (2003: 15) และ วรรณี โสมประยูร (2544: 156)) เน้นย้ำว่าการสะกดคำคือเครื่องมือในการถ่ายทอดจินตนาการและความต้องการของผู้เขียนไปยังผู้อ่าน หากนักเรียนสามารถสังเกตรูปคำและเข้าใจความหมายของคำไปพร้อมกัน จะช่วยให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผลอย่างแท้จริง กรมวิชาการ (2546: 35)

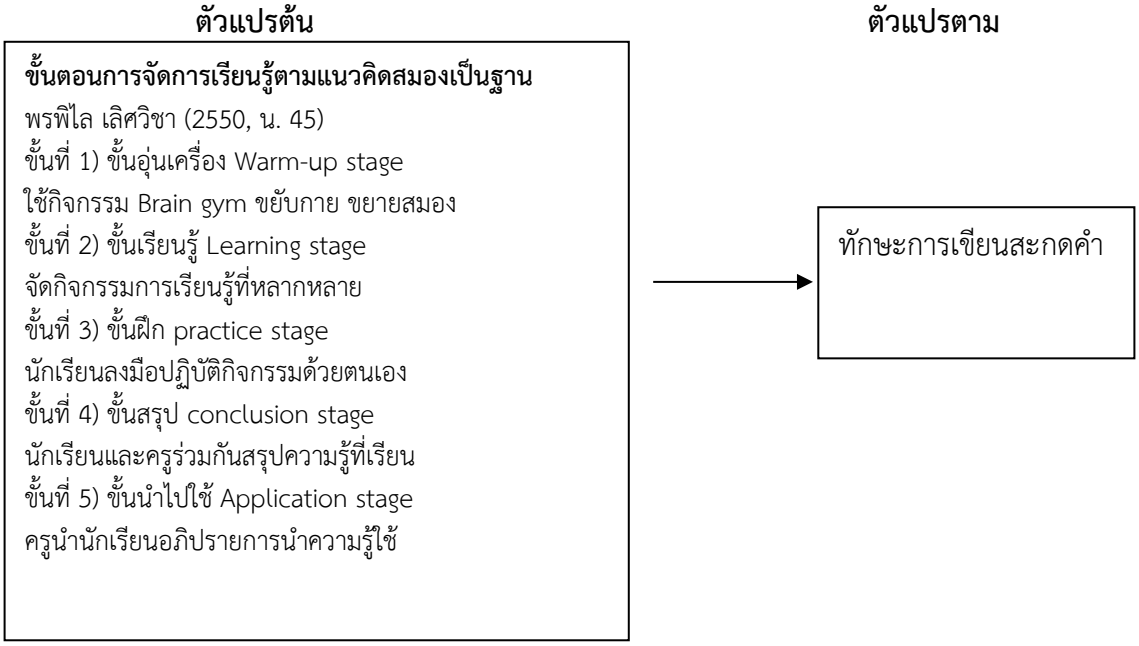
ความสำคัญของการเขียนสะกดคำไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่การเขียนตัวอักษร แต่เป็นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตประจำวัน บันลือ พฤกษะวัน (2527: 65) และ กำชัย ทองหล่อ (2543: 160) ระบุว่าหากเขียนสะกดคำผิด ความหมายของสารจะเปลี่ยนไปหรืออาจไม่มีความหมายเลย ซึ่งส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือและความศรัทธาที่ผู้อ่านมีต่อผู้เขียน นอกจากนี้ วรรณี โสมประยูร (2544: 156) ยังชี้ให้เห็นว่าการเขียนสะกดคำที่ถูกต้องตั้งแต่วัยเริ่มเรียน จะช่วยให้นักเรียนสามารถต่อยอดไปสู่การแต่งประโยคและเรียบเรียงเรื่องราวที่ซับซ้อนได้ ครูผู้สอนจึงต้องให้ความสำคัญและฝึกฝนนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันอุปสรรคในการสื่อสารและความล้มเหลวในการเรียนรู้

สำหรับการจัดการเรียนการสอนเขียนสะกดคำให้มีประสิทธิภาพนั้น นักการศึกษาได้เสนอแนวทางที่หลากหลายโดยเน้นที่ความใกล้ตัวและความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก สนิท ตั้งทวี (2528: 32-33) และทัศนีย์ ศุภเมธี (2542: 38-39) เสนอให้ใช้กิจกรรมที่กระตุ้นการมีส่วนร่วม เช่น การคัดลอกบทความที่น่าสนใจ การแข่งขันสะกดคำบนกระดาน หรือการทำบัญชีคำยากร่วมกัน เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ขณะที่ รองรัตน์ อิศรภักดี และคณะ (2541: 102) เน้นย้ำถึงขั้นตอนการสอนที่ต้องให้ผู้เรียนได้ยินเสียงคำชัดเจนก่อนจะลงมือเขียนอย่างระมัดระวัง และควรมีการทบทวนคำเก่าทุกครั้งเมื่อเริ่มสอนคำใหม่

สรุปได้ว่า การสอนเขียนสะกดคำคือการวางรากฐานการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนจึงต้องคำนึงถึงความพร้อมและเจตคติของนักเรียน โดยเริ่มจากคำในชีวิตประจำวันที่เข้าใจง่าย พลิกแพลงกลวิธีและใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจ พร้อมทั้งบันทึกพัฒนาการอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้นักเรียนก้าวข้ามข้อบกพร่องและสามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ได้อย่างมั่นคง

กรอบแนวคิดการวิจัย

พัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่อง การเขียนสะกดคำสระเสียงยาว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยก่อนทดลอง (Pre - Experimental Design) แบบมีกลุ่มทดลองหนึ่งกลุ่ม มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (The One Group Pretest Posttest Design) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 4 (อมร สะเพียรชัย อุทิศ) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 26 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เรื่อง การเขียนสะกดคำสระเสียงยาว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 12 แผน รวมเวลา 12 ชั่วโมง

2.2 แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนคำ เป็นแบบทดสอบปฏิบัติเขียนตามคำบอก จำนวน 20 ข้อ **3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัย**

1 แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เรื่อง การเขียนสะกดคำสระเสียงยาว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.1 ผู้วิจัยดำเนินศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ศึกษาคู่มือครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา ศึกษาเรื่องการเขียนสะกดคำในสระเสียงยาวต่าง ๆ จากหนังสือเรียนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาหลักการแนวคิดและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน แผนการจัดการเรียนรู้ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.3 วิเคราะห์ความสำคัญของมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง การเขียนสะกดคำสระเสียงยาว จำนวน 12 แผน

1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เรื่อง การเขียนสะกดคำสระเสียงยาว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยกิจกรรมการเรียนรู้ ตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาต่อยอดมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ มาปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทของผู้เรียน 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1) ขั้นอุ่นเครื่อง Warm-up stage ใช้กิจกรรม Brain gym ขยับกาย ขยายสมอง
ขั้นที่ 2) ขั้นเรียนรู้ Learning stage จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเช่น การเรียงคำปะติด
ขั้นที่ 3) ขั้นฝึก practice stage นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง
ขั้นที่ 4) ขั้นสรุป conclusion stage นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้
ขั้นที่ 5) ขั้นนำไปใช้ Application stage ครูนำนักเรียนอภิปรายการนำความรู้ไปใช้

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เรื่อง การเขียนสะกดคำสระเสียงยาว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาครุนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม สื่อ การวัดและประเมินผล

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ปรับปรุงโดยการเพิ่มวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน และการทดลองในแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาครุนิพนธ์และครูพี่เลี้ยง แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ขั้นตอนการจัดกิจกรรมความเหมาะสมของเนื้อหา หลักการและทฤษฎี ความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล กิจกรรมเสนอแนะ รวมทั้งรูปแบบของแผน และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

1.7 นำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ โดยผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยที่ยอมรับได้คือมีค่าตั้งแต่ 3.51 ซึ่งมีรายละเอียดความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เรื่อง การเขียนสะกดคำสระเสียงยาว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 12 แผน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 หมายถึง มีคุณภาพความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนได้

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เรื่อง การเขียนสะกดคำสระเสียงยาว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนเทศบาล 1 จำนวน 30 คน ซึ่งมีบริบทเหมือนกันกับกลุ่มเป้าหมาย

1.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เรื่อง การเขียนสะกดคำสระเสียงยาว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผ่านการตรวจคุณภาพสมบูรณ์แล้วไปจัดทำพิมพ์เป็นฉบับจริงเพื่อนำไปทดลองจริงกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนเทศบาล 4 จำนวน 26 คน ต่อไป

2. การสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 ข้อ

2.1 ศึกษารายละเอียดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 4 (อมร สะเพียรชัย อุทิศ) ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด คู่มือครู คู่มือการวัดและการประเมินผล

2.2 ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดทักษะการเขียนสะกดคำ โดยเลือกคำที่มีความยาก
ง่ายเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของนักเรียน มีความเหมาะสมกับช่วงความสนใจของผู้เรียน

2.3 สร้างแบบทดสอบวัดทักษะด้านการเขียนสะกดคำ จำนวน 1 ฉบับ โดยใช้ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ และหลังการจัดการเรียนรู้ โดยแบบทดสอบวัดทักษะด้านการเขียนสะกดคำเป็นแบบสอบปฏิบัติเขียนตามคำบอก ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบ จำนวน 30 ข้อ ต้องการใช้จริง 20 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์ของระดับคะแนน (คู่มือการคัดกรอง "ความสามารถในการอ่านและการเขียน" ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6, 2567: 10)

2.4 นำแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่อง การเขียนสะกดคำสระเสียงยาวชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาครุนิพนธ์และครูพี่เลี้ยงเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมชัดเจนของคำศัพท์ แล้วปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาครุนิพนธ์และครูพี่เลี้ยง

2.5 นำแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวเดิมตรวจสอบ เพื่อพิจารณาว่าแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำสอดคล้องตามตัวชี้ วัดความถูกต้องและความเหมาะสมชัดเจนของคำศัพท์

2.6 นำแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำ ที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วมาคัดตามความคิดเห็นที่สอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ ได้แบบทดสอบจำนวน 20 ข้อ ที่มีดัชนีความสอดล้องตั้งแต่ 0.50 - 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำมาจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำ

2.7 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับ นักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่ม เป้าหมายชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนเทศบาล 4 จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่เคยผ่านการเรียนเนื้อหานี้มาแล้ว โดยการสอบปฏิบัติเขียนตามคำบอก เขียนถูก 1 คะแนน เขียนผิดหรือไม่เขียน/ข้าม 0 คะแนน จากนั้นนำแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำมาหาคุณภาพ

2.8 วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำเป็นราชาคำศัพท์เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และ ค่าอำนาจจำแนก (q) (บุญชม ศรีสะอาด. 2556, น. 106) คัดเลือกคำศัพท์ที่มีค่าความยากง่าย (p) ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 และ ค่าอำนาจจำแนก (q) ตั้งแต่ 0.20 ถึง 1.00 โดยในการวิจัยครั้งนี้แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำ มีค่าความยากง่าย และ ค่าอำนาจจำแนก ดังนี้

2.8.1 ค่าความยากง่าย (p) มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.31 – 0.81

2.8.2 ค่าอำนาจจำแนก (q) มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.38 – 1.00

2.9 นำแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำมาคัดเลือกคำศัพท์ที่เข้าเกณฑ์ 20 คำ/ข้อ วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนคำโดยสูตรของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) (บุญชม ศรีสะอาด. 2556: 112) ผลการวิเคราะห์พบว่าแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

2.10 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำ ที่ปรับปรุงเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปทดสอบสำหรับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนเทศบาล 4 (อมร สะเพียรชัย อุทิศ) จำนวน 26 คน ต่อไป

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เรื่อง การเขียนสะกดคำในสระเสียงยาว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 ได้ผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รายการ	คะแนนเต็ม	จำนวนนักเรียน	μ	σ	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	120	26	99.00	12.76	82.50
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	20	26	16.46	1.75	82.31
ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (E_1/E_2)	82.50/82.31				

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่1 มีค่าประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 82.50/82.31 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ที่ 2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน ได้ผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบทักษะการเขียนคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัด การเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน

คะแนน	N	คะแนนเต็ม	μ	σ	ร้อยละ	ดัชนีประสิทธิผล
ก่อนเรียน	26	20	10.23	3.22	51.15	0.6377
หลังเรียน	26	20	16.46	1.75	82.31	

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนทักษะการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนการจัดการเรียนรู้ มีคะแนน เฉลี่ยเท่ากับ 10.23 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.22 คิดเป็นร้อยละ 51.15 และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.46 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.75 คิดเป็นร้อยละ 82.31 โดยมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6377 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนทักษะการเขียนสะกดคำพัฒนาการเพิ่มขึ้นหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน คิดเป็นร้อยละ 63.77

อภิปรายผลการวิจัย

1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เรื่อง การเขียนสะกดคำในสระเสียงยาว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.50/82.31 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้พัฒนาแผนการสอนอย่างเป็นระบบตามหลักสูตรแกนกลางฯ 2551 โดยเน้นกระบวนการที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง การจัดกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ความอิสระในการเรียนรู้ ซึ่งช่วยกระตุ้นการพัฒนาสมองทั้งสองซีกอย่างเต็มศักยภาพ ผสมผสานกับการจัดสภาพแวดล้อมและสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้งและสามารถจัดเก็บข้อมูลไว้ในความทรงจำระยะยาวได้จริง ส่งผลให้ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานและช่วยยกระดับทักษะการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้น ป.1 ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดศศิธร เวียงวะลัย (2556: 115-116) กล่าวว่า ในการสอนแต่ละครั้งจะต้องคำนึงถึงความคิดพื้นฐานตามหลักการของสมองกับการเรียนรู้ คือ อารมณ์เป็นส่วนสำคัญในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน การเรียนรู้ต้องใช้ทุกส่วนทั้งการคิด ความรู้สึก และการลงมือปฏิบัติจริงไปพร้อม ๆ กัน จึงเป็นการเรียนรู้ที่ดีที่สุด มีกระบวนการและลีลาการเรียนนำไปสู่การสร้างแบบแผนอย่างมีความหมาย สอดคล้องกับวิจัยของ กุสุมา คำผาง (2559: 110-111) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนเขียนสะกดคำโดยใช้สมองเป็นฐานมีคะแนนทักษะการเขียนสะกดคำหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนเขียนสะกดคำโดยใช้สมองเป็นฐานมีทักษะการเขียนสะกดคำไม่แตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนเขียนสะกดคำแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมต่อการเรียนที่ไม่ผ่อนคลาย อยู่ในระเบียบตลอดเวลา ส่งผลให้ไม่มีความมั่นใจในการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น แต่นักเรียนกลุ่มทดลองมีความผ่อนคลาย ทำให้มีความมั่นใจในการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น อีกทั้งยังมีทักษะการฟังผู้อื่นที่ดี สามารถช่วยกันหาวิธีแก้ปัญหาได้มีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดี คือ มีความสุขและความสนุกสนาน ตลอดจนมีความสามารถในการเรียนรู้ คือ ความเข้าใจและความจำในบทเรียนที่ดีขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี สิทธา (2561: 66) ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้แผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านและเขียนคำพื้นฐานภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐาน จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเวลา 12 ชั่วโมง สามารถพัฒนาการอ่านและเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยของนักเรียนได้ 2) นักเรียนมีทักษะการอ่านและเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยหลังจากที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐานมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 92.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 60

2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีทักษะการเขียนสะกดคำ หลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6377 แสดงว่าพัฒนาการเพิ่มขึ้นหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน คิดเป็นร้อยละ 63.77 ทั้งนี้เนื่องจากขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (BBL) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญและมีอิสระในการเรียนรู้ ผ่านการจัดกิจกรรมและสื่อที่กระตุ้นการทำงานของสมองทั้งสองซีก ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้สู่ความทรงจำระยะยาวได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วรรณี โสมประยูร (2553: 163) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำเป็นพื้นฐานสำคัญของการสื่อสาร ซึ่งจะสอนได้ผลดีหากเริ่มจากการสอนเป็นคำและประโยคควบคู่กับการแจกลูกและผันอักษร เพื่อให้ผู้เรียนได้ฟัง เปล่งเสียง และมองเห็นภาพตัวอักษรไปพร้อมกัน สอดคล้องกับวิจัยของ จิรัชญา อุ่นอกพันธ์ (2559: 163-166) ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษและความสุขในการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.13/76.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75 2) ผลการศึกษาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษและความสุขในการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ผล ดังนี้ 2.1) ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียน หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษและความสุขในการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2.2) ความสุขในการเรียนของนักเรียน พบว่า หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถใน การสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก (M= 3.97, SD= 0.49) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นารี สันตินามชัย (2560: 65) ได้ผลการวิจัย พบว่า 1) ได้แผนการจัดการเรียนรู้ การอ่าน การเขียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐาน จำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเวลา 20 ชั่วโมง ซึ่งสามารถพัฒนาทักษะในการอ่าน การเขียนภาษาไทยได้ และ 2) นักเรียนมีทักษะในการอ่าน การเขียนภาษาไทย หลังจากเรียนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐาน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 79.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 65

องค์ความรู้ใหม่จากการพัฒนาทักษะการเขียนด้วยแนวคิด BBL

นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนสู่ความจำระยะยาว

องค์ความรู้หลักที่บทความนี้พิสูจน์ให้เห็นคือประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนที่เน้นการทำงานของสมองเป็นสำคัญ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นอุ่นเครื่อง (Warm-up) ที่ใช้กิจกรรม Brain Gym เพื่อกระตุ้นให้สมองพร้อมรับข้อมูล ต่อด้วยขั้นเรียนรู้ (Learning) ที่ใช้กิจกรรมหลากหลายตามความถนัดของผู้เรียน ขั้นฝึก (Practice) ที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริง ขั้นสรุป (Conclusion) เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ และขั้นนำไปใช้ (Application) เพื่อเชื่อมโยงทักษะสู่ชีวิตจริง กระบวนการนี้ช่วยเปลี่ยนการเรียนรู้แบบเดิมที่เป็นการท่องจำระยะสั้น (Rote Memory) ให้กลายเป็นการเรียนรู้ที่ฝังลึกอยู่ในระบบความจำจากประสบการณ์ (Spatial/Locale Memory) ซึ่งมีความคงทนและสามารถดึงออกมาใช้ได้ทันที

การส่งเสริมผลการเรียนผ่านสภาวะจิตวิทยาการเรียนรู้

อิทธิพลของ "สภาวะอารมณ์" ที่มีต่อ "กระบวนการเรียนรู้" โดยเน้นย้ำถึงสภาวะที่เรียกว่า "การตื่นตัวแบบผ่อนคลาย" (Relaxed Alertness) ซึ่งเป็นสภาวะที่ผู้เรียนรู้สึกถึงความท้าทายภายใต้บรรยากาศ

ที่ปลอดภัยและปราศจากความกดดัน สภาวะนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการป้องกัน "ภาวะสมองถดถอย" (Downshifting) ที่มักเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนเผชิญกับความกลัวหรือความวิตกกังวล ผลการวิจัยยืนยันว่าเมื่อสมองได้รับการกระตุ้นทั้งสองซีกอย่างมีดุลยภาพภายใต้บรรยากาศแห่งความสุข จะส่งผลให้ศักยภาพในการเขียนสะกดคำเพิ่มสูงขึ้นกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

กลยุทธ์การพัฒนาเพื่อสร้างแรงจูงใจของผู้เรียน

นอกเหนือจากขั้นตอนการสอน บทความได้นำเสนอองค์ความรู้ใหม่ในการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการรับรู้ทางจักษุประสาทและโสตประสาท (Visual and Auditory Perception) ข้อเสนอแนะเชิงนวัตกรรมระบุถึงการใช้สื่อประสม (Multimedia) และเทคโนโลยีความจริงเสริม (Augmented Reality: AR) เพื่อสร้างแรงจูงใจและดึงดูดความสนใจของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่จากการพัฒนาทักษะการเขียนด้วยแนวคิด BBL

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับ การบริหารจัดการเวลา ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสม โดยคำนึงถึงพัฒนาการและช่วงวัยของผู้เรียนที่จำเป็นต้องได้รับการอธิบายและชี้แจงอย่างชัดเจน ควรระมัดระวังไม่ให้ขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งใช้เวลามากเกินความจำเป็น เพื่อให้การจัดกิจกรรมเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

2. ครูผู้สอนควรพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ประกอบกิจกรรมตามแนวคิดสมองเป็นฐานให้มีความทันสมัยและดึงดูดความสนใจมากขึ้น เช่น การใช้สื่อมัลติมีเดีย (Multimedia), แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา หรือสื่อเสมือนจริง (Augmented Reality) เพื่อกระตุ้นสมองส่วนรับรู้ภาพและเสียงให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือทักษะการเขียนสะกดคำระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning) กับวิธีการสอนรูปแบบอื่น ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning), การจัดการเรียนรู้แบบเกม (Game-Based Learning) หรือการสอนแบบปกติ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างและค้นหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดสำหรับผู้เรียนในแต่ละบริบท

2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ประกอบกิจกรรมตามแนวคิดสมองเป็นฐานให้มีความทันสมัยและดึงดูดความสนใจมากขึ้น เช่น การใช้สื่อมัลติมีเดีย (Multimedia), แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา หรือสื่อเสมือนจริง (Augmented Reality) เพื่อกระตุ้นสมองส่วนรับรู้ภาพและเสียงให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ควรเสนอให้มีการศึกษาผลในระยะยาว (Delayed Post-test) เพื่อวัด "ความคงทนในการเรียนรู้" (Retention) ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของแนวคิด BBL

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2546). การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. โรงพิมพ์องค์การรับสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กำชัย ทองหล่อ. (2533). *หลักภาษาไทย.* อมรการพิมพ์.

_____. (2543). *หลักภาษาไทย.* (ม.ป.พ.) .

กุสุมา คำผาง. (2559). *ผลของการจัดการเรียนการสอนเขียนสะกดคำภาษาไทยโดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อทักษะการเขียนสะกดคำของนักเรียนในระดับประถมศึกษา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

โกวิท ประวาลพฤกษ์. (2549). *Brain-Based Learning การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง.* สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.

จิรวัฒน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ. (2555). *การเขียนเชิงสร้างสรรค์.* (ม.ป.พ.).

จิรัชญา อุ่นอกพันธ์. (2559). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษและความสุขในการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยนเรศวร].

ทัศนี ศุภเมธี. (2542). *การสอนภาษาไทย.* สถาบันราชภัฏธนบุรี.

ธวัช วันชูชาติ. (2542). *การสอนภาษาไทย.* (ม.ป.พ.).

นาตยา ปิลันธนานนท์, มธุรส จงชัยกิจ, และ ศิริรัตน์ นีละคุปต์. (2542). *การศึกษาตามมาตรฐาน: แนวคิดสู่การปฏิบัติ.* จุนพับลิชชิ่ง.

นารี สันตินามชัย. (2560). *การพัฒนาทักษะการอ่าน และการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐาน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่].

บันลือ พฤกษะวัน. (2527). *การสอนภาษาไทย.* (ม.ป.พ.).

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น.* (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุวีริยาสาส์น.

ประเทือง คล้ายสุบรรณ. (2537). *อ่านเขียนคำไทย.* โอเดียนสโตร์.

ปทุม หนูมา. (2542). *การเปรียบเทียบความสามารถในการสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.* (ม.ป.พ.).

พรพิไล เลิศวิชา. (2550). *สมองเรียนรู้อย่างไร.* ศาลาแดง.

_____. (2552). *การสอนภาษาไทยตามแนวคิด Brain Based Learning.* โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

พัชรี สิทธา. (2561). *การพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐาน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่].

รองรัตน์ อิศรภักดี และ เทือก กุสุมา ณ อยุธยา. (2541). *ตำราวิชาครุมัธยมของคุรุสภาภาษาไทยตอน 1 วิธีการสอนภาษาไทยชั้นมัธยม.* คุรุสภา.

วรรณี โสมประยูร. (2542). *การสอนภาษาไทย.* (ม.ป.พ.).

_____. (2544). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา.* ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (2553). *การสอนภาษาไทย.* แพดอินเตอร์.

_____. (2554). *เทคนิคการสอนภาษาไทย.* (ม.ป.พ.).

วิทวัฒน์ ขัตติยะมาน และ อมลวรรณ วีระธรรมโม. (2550). *การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสมองสำหรับครูมืออาชีพ (Brain-Based Learning for professional teacher).* ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ศศิธร เวียงวะลัย. (2556). *การจัดการเรียนรู้.* โอเดียนสโตร์.

ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2545). *สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมอง.* (ม.ป.พ.).

สถาบันวิทยาการเรียนรู้. (2549). *Brain-Based Learning.* สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้.

สนิท ตั้งทวี. (2528). *ความรู้และทักษะทางภาษา.* โอเดียนสโตร์.

สุนทร โคตรบรรเทา. (2548). *หลักการเรียนรู้โดยเน้นสมองเป็นฐาน (Principles of Brain-Based Learning).* สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. (2534). *เทคโนโลยีทางการสื่อสาร.* (ม.ป.พ.).

อรทัย นุตรดิษฐ์. (2540). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การสะกดคำ.* (ม.ป.พ.).

อัมพร วสันต์. (2561). *การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี ที่ 4* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย].

Good, C. V. (Ed.). (1973). *Dictionary of education.* McGraw-Hill.

Hanna, P. R. (2003). *Spelling: Structure and strategies.* Houghton Mifflin.

วารสารเมธีวิจัย Savant Journal of Social Sciences
ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 มีนาคม – เมษายน 2569
Volume 3 Number 2 March - April 2026

สถานการณ์และแนวทางส่งเสริมการรับรู้สิทธิของเด็กและเยาวชน
The situation and approaches to promote perception of children's and youth's rights

[1]สรวิชญ์ แฝงฤทธิ์ และ [2]นิภาพรรณ เจนสันติกุล*
[1]Sorawit Faenglit and [2]Nipapan Jensantikul*

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Faculty of Humanities and Social Science, Khon Kaen University
[1]Email: sorawit.f@kkumail.com, [2]Email: nipajen@kku.ac.th*

Received 31/01/2026 | Revised 03/04/2026 | Accepted 03/04/2026

บทความวิชาการ (Academic Article)

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอสถานการณ์การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิของเด็กและเยาวชนใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจสิทธิ ด้านการเข้าถึงข้อมูลสิทธิเด็กและเยาวชน ด้านแหล่งข้อมูลและช่องทางการรับรู้ และด้านบทบาทของหน่วยงานรัฐ และเพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการรับรู้ให้กับเด็กและเยาวชน ผลการวิเคราะห์ พบว่า 1) ด้านความรู้ความเข้าใจสิทธิ เด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและมีรับรู้ผ่านสื่อออนไลน์เป็นส่วนใหญ่ 2) ด้านการเข้าถึงข้อมูลสิทธิเด็กและเยาวชน พบว่า ผู้ปกครองควรมีมาตรการดูแลที่เหมาะสม และรัฐบาลควรมีบทบาทในการกำกับดูแลแพลตฟอร์มในการนำเสนอเนื้อหาที่ปลอดภัยสำหรับเด็ก 3) ด้านแหล่งข้อมูลและช่องทางการรับรู้ ในยุคดิจิทัลข้อมูลข่าวสารที่เด็กและเยาวชนได้รับผ่านจากสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ประเภทต่าง ๆ มีอิทธิพลอย่างมากต่อเด็กและเยาวชน และ 4) ด้านบทบาทของหน่วยงานรัฐ ภาพลักษณ์และบทบาทของหน่วยงานรัฐในปัจจุบันยังมีความไม่ชัดเจนในสายตาเด็กและเยาวชน สำหรับแนวทางส่งเสริมการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิของเด็กและเยาวชนมีทั้งแผนระยะสั้นและยะยาว และมุ่งเน้นให้ชุมชนเป็นกลไกหลักในการสร้างพื้นที่และระบบนิเวศที่ปลอดภัยและสร้างการรับรู้สิทธิเด็กและเยาวชน มีการบังคับใช้กฎหมายและมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน

คำสำคัญ: สิทธิเด็กและเยาวชน; การรับรู้; การละเมิด; สื่อออนไลน์

Abstract

This academic article aims to present the status of children and youth's rights awareness in four areas: knowledge and understanding of rights, access to information on children and youth rights, information sources and channels, and the role of government

agencies. The aim is to propose approaches to raising awareness among children and youth. The analysis revealed that 1) regarding knowledge and understanding of rights, children and youth generally possess a good understanding of their rights, primarily through online media. 2) Concerning access to information on children's and youth's rights, parents should implement appropriate oversight measures, and the government should play a role in regulating platforms to ensure the presentation of safe content for children. 3) In terms of information sources and channels of awareness, the information children and youth receive through various media such as radio, television, print media, and various online media has a significant influence on them. 4) Regarding the role of government agencies, the current image and role of government agencies remain unclear in the eyes of children and youth. Approaches to promote perception about children's and youth's rights include both short-term and long-term plans, focusing on empowering communities as the primary mechanism for creating safe spaces and ecosystems and raising awareness of children's and youth's rights. This involves law enforcement and clear guidelines.

Keywords: Rights of children and youth; Perception; Violation; Online media

บทนำ

เด็กและเยาวชนถือเป็นกลุ่มประชากรที่มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศในอนาคต การดูแลคุ้มครอง และส่งเสริมสิทธิของเด็กและเยาวชนจึงเป็นภารกิจที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในทุกภาคส่วนของสังคม (คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ, ม.ป.ป.) การรับรองสิทธิของเด็กไม่เพียงแต่เป็นการสร้างความยุติธรรมในระดับบุคคลเท่านั้น แต่ยังเป็นพื้นฐานของการสร้างสังคมที่เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และมีความเสมอภาค เด็กทุกคนไม่ว่าจะมีพื้นฐานทาง เศรษฐกิจ สังคม เชื้อชาติ เพศ หรือศาสนาอย่างไร ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเลี้ยงดู การศึกษา การปกป้อง คุ้มครองจากความรุนแรง และการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเท่าเทียม ประเทศไทยในฐานะรัฐภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child: CRC) มีพันธกรณีในการดำเนินการคุ้มครองสิทธิของเด็กตามหลักสากล (กระทรวงการต่างประเทศ, 2561) ซึ่งครอบคลุมสิทธิขั้นพื้นฐาน 4 ด้านหลัก ได้แก่ (1) สิทธิในการมีชีวิตและการพัฒนา (2) สิทธิในการได้รับการคุ้มครองจากการละเมิด (3) สิทธิในการแสดงออกและมีส่วนร่วม และ (4) สิทธิในการไม่ถูกเลือกปฏิบัติ ทั้งนี้ ภาครัฐได้กำหนดนโยบายและกลไกหลายประการในการดำเนินการตาม พันธกรณีดังกล่าว เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็ก การบูรณาการสิทธิมนุษยชนไว้ ในหลักสูตรการศึกษา และการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนระดับชาติ แม้ว่าจะมีนโยบายและกลไกในระดับชาติที่ชัดเจน ทว่าในระดับภูมิภาค โดยเฉพาะพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีประชากรจำนวนมาก มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ มีระดับเศรษฐกิจที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ และมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรและการเข้าถึงบริการสาธารณะหลายประการ กลับพบว่า เด็กและเยาวชนในพื้นที่ยังคงเผชิญกับปัญหาการละเมิดสิทธิอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการใช้แรงงานเด็ก การถูกทอดทิ้งจากครอบครัวที่ออกไปทำงานนอกภูมิภาค การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น การเข้าถึงการศึกษาที่ยังไม่ทั่วถึงโดยเฉพาะในกลุ่มชาติพันธุ์หรือพื้นที่ห่างไกล การถูกกระทำความรุนแรงใน

ครอบครัว โรงเรียน หรือในชุมชน รวมถึงการถูกเลือกปฏิบัติเพราะเพศ สถานะทางเศรษฐกิจ หรือภูมิหลังทางสังคม เช่น การทารุณกรรมเด็กในสถานสงเคราะห์ จังหวัดเชียงใหม่ (ประชาไท, 2568)

สำหรับประเทศไทย พบว่าเด็ก 56% หรือนับเป็นจำนวนมากกว่าครึ่งของประชากรเด็กอายุระหว่าง 1-18 ปี ถูกทำโทษด้วยการทำร้ายร่างกายและการล่วงละเมิดทางเพศ มีข้อมูลจากศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน เปิดเผยว่าในปี พ.ศ. 2556-2562 มีทั้งหมด 1,186 กรณี มี 482 กรณีที่บุคคลอื่นกระทำทารุณกับเด็ก ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนมากที่สุด บุคคลอื่นในที่นี้ยังรวมไปถึงเจ้าหน้าที่รัฐที่ใช้ความรุนแรงต่อเด็ก รองลงมาเป็นกรณีเด็กกระทำกับเด็กด้วยกัน 464 กรณี คนในครอบครัวทำกับเด็ก ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ของเด็กหรือแม้แต่ญาติผู้ใหญ่ที่ฝากเลี้ยง 135 กรณี สาเหตุหลัก ๆ ที่ทำให้เด็กถูกทารุณกรรม สาเหตุแรก ตัวพ่อแม่เด็ก เช่น พ่อแม่ที่มีอายุน้อยไม่พร้อมมีลูกทำให้มีปัญหาในครอบครัว สภาพจิตใจไม่ปกติ ทำให้ไม่รักและใส่ใจลูกเท่าที่ควร และสุดท้ายเมื่อมีปัญหาก็หันไปใช้กำลังกับลูก สาเหตุต่อมาคือเกิดจากตัวเด็กเองเช่น เด็กเลี้ยงยากหรือซนก็จะทำให้ผู้ปกครองไม่พอใจลงมือทำร้ายร่างกายเด็กและสาเหตุสุดท้าย เกิดจากสิ่งแวดล้อมที่บีบบังคับ เช่น ครอบครัวยากจน ขาดเสาหลักค้ำจุนครอบครัว ทำให้เกิดความเครียดและหันไประบายกับลูก และมี 105 กรณีที่ครูหรือบุคลากรการศึกษากระทำกับเด็ก (แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย, 2563)

ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าว หน่วยงานรัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีบทบาทเชิงรุกในการปกป้องสิทธิของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ซึ่งเป็นองค์กร อิสระตามรัฐธรรมนูญที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชนในประเทศไทยรวมถึงการตรวจสอบการละเมิดสิทธิ และให้ข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานของรัฐเพื่อให้เกิดการแก้ไข ปัญหาอย่างเป็นระบบสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังมีภารกิจในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านสิทธิมนุษยชนให้กับประชาชนตลอดจนส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมแห่งการเคารพสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย โดยเฉพาะในส่วนภูมิภาค สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดตั้งสำนักงานภาค เช่น สำนักงานสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้สามารถดำเนินภารกิจได้อย่างใกล้ชิดกับ ประชาชนในพื้นที่ รับรู้ปัญหาในระดับท้องถิ่น และทำงานร่วมกับหน่วยงานในระดับจังหวัด อำเภอ ตลอดจน ภาคประชาสังคม เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมีประสิทธิภาพและตรงกับสภาพปัญหาที่แท้จริง

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวเป็นที่มาของบทความวิชาการเรื่องสถานการณ์และแนวทางส่งเสริมการรับรู้สิทธิของเด็กและเยาวชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอสถานการณ์การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิของเด็กและเยาวชนใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจสิทธิ ด้านการเข้าถึงข้อมูลสิทธิเด็กและเยาวชน ด้านแหล่งข้อมูลและช่องทางการรับรู้ และด้านบทบาทของหน่วยงานรัฐ และเพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการรับรู้ให้กับเด็กและเยาวชนต่อไป

สถานการณ์การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิของเด็กและเยาวชน: บทวิเคราะห์จากวรรณกรรม

1. ด้านความรู้ความเข้าใจสิทธิ

อมรรัตน์ อริยะชัยประดิษฐ์ นิ่มหนู (2565) ได้ระบุว่า ในมุมมองทางทฤษฎีและกฎหมาย พบว่า คำว่า เด็ก หมายถึงบุคคลอายุไม่เกิน 15 ปีบริบูรณ์ ส่วนคำว่า เยาวชน หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 15 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ ตามนิยามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัววิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 และภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on The Rights of The Child) เด็กย่อมได้รับการคุ้มครองสิทธินับแต่ถือกำเนิด สิทธิเด็กจึงเป็นสิทธิติดตัว (Inherent rights)

ที่มีความเป็นสากล (Universal rights) และยังเป็นสิทธิโดยสมบูรณ์ที่ไม่อาจถูกละเมิดได้ (Absolute rights) ซึ่งสิทธิพื้นฐานของเด็กมี 4 ประการ ได้แก่ 1) สิทธิที่จะมีชีวิตรอด (Right to Survival) เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะมีชีวิตรอดอย่างปลอดภัยตั้งแต่แรกเกิด ไม่ว่าจะเกิดมาสมบูรณ์หรือมีภาวะบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ เด็กต้องได้รับการดูแลด้านสุขภาพ โภชนาการ และการดำรงชีวิตที่เหมาะสม เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ 2) สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง (Right to Protection) เด็กมีสิทธิที่จะได้รับการปกป้องจากการล่วงละเมิด การใช้ความรุนแรง การแสวงหาผลประโยชน์ผิดกฎหมาย เช่น การใช้แรงงานเด็ก การค้ามนุษย์ หรือการใช้สารเสพติด เด็กทุกคนควรเติบโตในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย 3) สิทธิในการพัฒนา (Right to Development) เด็กมีสิทธิในการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ทั้งด้านการศึกษา สุขภาพ การเล่น และพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ เพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ และ 4) สิทธิในการมีส่วนร่วม (Right to Participation) เด็กทุกคนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น การแสดงออก และการเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของพวกเขาเอง โดยควรได้รับข้อมูลที่เหมาะสมและโอกาสในการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม

นอกจากนี้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ยังกำหนดให้มีระบบการคุ้มครองเด็กแบ่งออกเป็น 3 ระบบคือ การสงเคราะห์เด็ก การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และการส่งเสริมความประพฤติเด็ก โดยรัฐเข้ามามีบทบาทในการกำหนดหน้าที่ของผู้ปกครองที่จะต้องให้การดูแลสั่งสอน และการปฏิบัติต่อเด็กเพื่อให้เด็กได้รับประโยชน์สูงสุดในการพัฒนา และได้รับหลักประกันว่าจะได้รับการดูแลสั่งสอนที่ได้มาตรฐานขั้นต่ำ (ศิริพร เกื้อกูลนุรักษ์, 2561) อย่างไรก็ตามเมื่อศึกษางานในประเทศไทยเกี่ยวกับการรับรู้สิทธิเด็กและเยาวชน พบว่า มีงานวิจัยจำนวนน้อยมากที่ทำการศึกษาเรื่องนี้ โดยในงานของ Auemaneekul (2013) เรื่อง Parents' Perceptions of Child Abuse and Child Discipline in Bangkok, Thailand ระบุว่าในประเทศไทยมีอุปสรรคสำคัญที่สุดในการแทรกแซงปัญหาการทารุณกรรมเด็ก คือ การขาดความตระหนักรู้ ทัศนคติ และความเชื่อเชิงบวกเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงเพื่ออบรมสั่งสอนเด็ก ประกอบกับการให้นิยามที่ไม่สอดคล้องกันที่ใช้ในสังคมไทยและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทำให้มีการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นน้อยกว่าความเป็นจริง และเป็นอุปสรรคต่อการอยู่รอดและพัฒนาการของเด็ก

และหากศึกษางานต่างประเทศจะพบว่าในงานของ Elangovan & Malik (2024) ได้อธิบายให้เห็นว่ากรอบกฎหมายว่าด้วยสิทธิเด็กของอินเดียมีความครอบคลุม โดยมีกฎหมายและนโยบายที่มุ่งคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ป้องกันการแสวงหาประโยชน์ และประกันพัฒนาการของเด็ก มาตรการทางกฎหมายที่สำคัญ ได้แก่ พระราชบัญญัติความยุติธรรมสำหรับเยาวชน (การดูแลและคุ้มครองเด็ก) พระราชบัญญัติการห้ามใช้แรงงานเด็ก (การห้ามและการควบคุม) พระราชบัญญัติสิทธิในการศึกษา และพระราชบัญญัติการคุ้มครองเด็กจากการล่วงละเมิดทางเพศ (POCSO) กฎหมายเหล่านี้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ เช่น อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก (UNCRC) ซึ่งอินเดียให้สัตยาบันในปี พ.ศ. 2535 แม้บทบัญญัติทางกฎหมายเหล่านี้จะมีลักษณะที่เข้มงวด แต่ความท้าทายในการบังคับใช้ยังคงลดทอนประสิทธิผลของบทบัญญัติ ทำให้เด็กหลายล้านคนเสี่ยงต่อการถูกแสวงหาประโยชน์ การถูกกีดกัน และการถูกละเมิด ช่องว่างระหว่างกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพได้รับอิทธิพลจากปัจจัยหลายประการ อาทิ ความยากจนและการเข้าถึงการศึกษาที่จำกัด เป็นแรงผลักดันให้เกิดการใช้แรงงานเด็กและการละเมิดอื่น ๆ บรรทัดฐานทางวัฒนธรรม เช่น การแต่งงานตั้งแต่อายุยังน้อย และความเชื่อดั้งเดิม นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการรับรู้กฎหมายคุ้มครองเด็กในภาคประชาชนและ

เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายเนื่องจากขาดความเข้าใจเกี่ยวกับบทบัญญัติเฉพาะและวิธีการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ (Elangovan & Malik, 2024)

2. ด้านการเข้าถึงข้อมูลสิทธิเด็กและเยาวชน

สื่อประชาสัมพันธ์หรือข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนจัดเป็นสิ่งที่ต้องระมัดระวัง เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 กำหนดไว้ว่าห้ามการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก และครอบคลุมถึงผู้ปกครองของเด็กไว้ใน มาตรา 27 “ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหรือเผยแพร่ทางสื่อมวลชนหรือสื่อสารสนเทศประเภทใด ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กหรือผู้ปกครอง โดยเจตนาที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียง เกียรติคุณ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดของเด็กหรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ” หากผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ทำให้ทุกหน่วยงานระวังในการนำเสนอข้อมูลและภาพของเด็ก จะต้องไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 โดยกฎหมายไทยให้ความสำคัญในการปกป้องสิทธิเด็ก โดยการปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่าโดยวิธีใดซึ่งหมายรวมถึงการรายงานข่าวเกี่ยวกับเด็กย่อมต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ โดยกฎหมายได้ให้ความคุ้มครองต่อเด็กที่เป็นผู้กระทำความผิดด้วย นอกจากนี้การนำเสนอข้อมูลทุกประเภทและภาพเกี่ยวกับตัวเด็กรวมถึงครอบครัวในอันที่จะเกิดความเสียหายทั้งทางร่างกาย จิตใจ ผลประโยชน์ของเด็ก รวมถึงภาพที่ตัดต่อปลอมแปลงและทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลและครอบครัวจะกระทำมิได้เช่นกัน (ปาจารีย์ ปุรินทวรกุล, 2563)

ทั้งนี้จากการวิจัยเรื่องระดับการรับรู้สิทธิมนุษยชน ด้านสิทธิเด็กและเยาวชน ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดขอนแก่น (สรวิชญ์ แฝงฤทธิ์, 2568) ได้ระบุว่า ด้านการเข้าถึงข้อมูลสิทธิเด็กและเยาวชน พบว่า มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.99) สะท้อนว่าเด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงข้อมูลสิทธิเด็กผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ ในขณะที่สื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิทธิเด็ก เช่น โปสเตอร์ คลิปวิดีโอ แผ่นพับจากหน่วยงานของรัฐพบว่ามีสัดส่วนที่น้อยกว่าสื่อออนไลน์ทั้งนี้เนื่องจากแพลตฟอร์มดิจิทัลมีเนื้อหาหลากหลาย ซึ่งทำให้เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย แต่ก็พบปัญหาอาทิ การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และการแสวงหาผลประโยชน์ทางดิจิทัลจากเด็กและเยาวชนซึ่งกฎหมาย พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มุ่งเน้นการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพเด็ก โดยมองว่าการกระทำผิดของเด็กมีสาเหตุมาจากวุฒิภาวะที่แตกต่างจากผู้ใหญ่ นอกจากนี้ ผู้ปกครองยังสามารถถูกดำเนินคดีหากละเลยการดูแลบุตร ดังนั้น ผู้ปกครองจึงต้องตั้งกฎระเบียบเกี่ยวกับการใช้งานดิจิทัลในครอบครัว เช่น การกำหนดเวลาการใช้งาน และใช้ฟีเจอร์ Safe Search และ Parental Controls เพื่อช่วยปกป้องเด็กในโลกดิจิทัล ในกรณีที่เกิดการละเมิด ผู้ปกครองควรมีมาตรการดูแลที่เหมาะสม และรัฐมีบทบาทในการกำกับดูแลแพลตฟอร์มในการนำเสนอเนื้อหาที่ปลอดภัยสำหรับเด็ก โดยไม่ออกกฎหมายที่บังคับเด็กโดยตรง เพื่อรักษาสมดุลระหว่างสิทธิในการเข้าถึงสื่อและการคุ้มครองเด็ก (ชฎาพร ฝ่ายบุญ และปรมาภรณ์ วีระพันธ์, 2567)

3. ด้านแหล่งข้อมูลและช่องทางการรับรู้

สถานการณ์ปัจจุบันเด็กและเยาวชนใช้สื่อออนไลน์เป็นแหล่งเรียนรู้หลัก อย่างไรก็ตาม ในงานของวรลักษณ์ จงเลิศมนตรี (2558) ได้มีการศึกษาเพื่อการเฝ้าระวังการเข้าถึงข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต โดยทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคุ้มครองเด็กจากสื่อที่ไม่พึงประสงค์ทางอินเทอร์เน็ตตามการรับรู้ของเจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน ผลการวิจัย พบว่า องค์กรพัฒนาเอกชนมีส่วนร่วมในการ

คุ้มครองเด็กจากสื่อที่ไม่พึงประสงค์ทางอินเทอร์เน็ตกับภาครัฐ ด้านการสงเคราะห์มากที่สุด และมีส่วนร่วมด้านโยบายน้อยที่สุดเจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชนมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายการคุ้มครองเด็กจากสื่อที่ไม่พึงประสงค์ทางอินเทอร์เน็ตระดับดี ที่พบว่าสื่อออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมทางสังคมของเยาวชน ผลแสดงให้เห็นว่าถึงแม้ในปัจจุบันจะมีช่องทางการรับรู้ที่สะดวก เช่น สื่อออนไลน์ แต่ก็มีผลกระทบที่ต้องเฝ้าระวังการรับรู้ผ่านช่องทางโซเชียลของกลุ่มเด็กและเยาวชนด้วย จะเห็นได้ว่าในยุคดิจิทัลข้อมูลข่าวสารที่เยาวชนได้รับผ่านจากสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ประเภทต่าง ๆ มีอิทธิพลอย่างมากต่อเยาวชน โดยสื่อนั้นอาจมีประโยชน์และโทษ ความรุนแรงในสังคมส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากอิทธิพลจากสื่อ การนำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมีอิทธิพลต่อความเชื่อ ค่านิยม ส่งผลต่อพฤติกรรมของเยาวชนในสังคม ทั้งความขัดแย้ง ความเครียด การเกลียดชัง จนเกิดความรุนแรงของเยาวชนในสังคม

4. ด้านบทบาทของหน่วยงานรัฐ

ภาพลักษณ์และบทบาทของหน่วยงานรัฐในปัจจุบัน พบว่า ยังมีความไม่ชัดเจนในสายตาเด็กและเยาวชน แม้จะมีการจัดกิจกรรมหรือการให้ความช่วยเหลือเมื่อสิทธิของเด็กและเยาวชนถูกละเมิด แต่ยังมีข้อจำกัดด้านการเข้าถึงและความต่อเนื่องของมาตรการ ซึ่งกลุ่มเด็กและเยาวชนถือว่าเป็นกลุ่มที่ความเปราะบางและอาจถูกคุกคามด้วยวิธีการต่าง ๆ จากสังคม โดยมีสาเหตุของความเปราะบางทางด้านจิตใจ เช่น ถูกทอดทิ้ง พลัดพราก ขาดการเลี้ยงดู ถูกเอารัดเอาเปรียบทางเพศ มีความรู้สึกโดดเดี่ยว ถูกกักขังใช้แรงงาน และเป็นเหยื่อความรุนแรงของครอบครัว เป็นต้น (นิภาพรรณ เจนสันติกุล, 2562) ทั้งนี้กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2560) ได้ระบุว่า งานด้านการคุ้มครองเด็กในประเทศไทยมักจะมุ่งเน้นการทำโครงการตามประเด็นของปัญหาเป็นส่วนใหญ่ แต่ในขณะนี้ เริ่มมีการให้ความสำคัญกับการมองภาพของระบบที่กำหนดการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานตามข้อบัญญัติของกฎหมาย รวมถึงการปฏิบัติงานตามหลักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันเพื่อคุ้มครองเด็กทั้งหลายซึ่งอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการถูกละเมิดละเลยทอดทิ้งแสวงประโยชน์และใช้ความรุนแรงความร่วมมือดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นทั้งในการทำงานที่ระดับยุทธศาสตร์และในงานสำหรับช่วยเหลือเด็กในภาวะเสี่ยงแต่ละคนการปฏิบัติงานคุ้มครองเด็ก (รายกรณี) แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการทำงานร่วมกันระหว่างพนักงานเจ้าหน้าที่ และ Case Manager กับผู้ประกอบวิชาชีพและบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นบทบาทของหน่วยงานจึงจำกัดไปตามภารกิจและงบประมาณ แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขึ้นเพื่อตรวจพบการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่ผลการดำเนินงานที่ผ่านมายังมีข้อจำกัด ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2567) ได้สะท้อนข้อมูลปัญหาที่เห็นได้ชัดเจนไว้ว่าบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กมีความซ้ำซ้อน เกิดการตั้งศูนย์จำนวนมากในระดับตำบล อำเภอ เช่น บทบาทของบ้านพักเด็กกับหน่วยงานในสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) และข้อระเบียบ กฎต่าง ๆ ในการสนับสนุนงบประมาณ อย่างไรก็ตามเงื่อนไขอุปสรรคเชิงโครงสร้างการทำงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องต้องอาศัยระยะเวลาและผู้ที่มีอำนาจกำหนดและปรับแก้ไขให้สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ปัจจุบัน

สำหรับอุปสรรคข้อจำกัดในเชิงของกฎหมาย พบว่า กฎหมายที่มีอยู่เน้นที่การช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคลในประเด็นเฉพาะ มากกว่าการสนับสนุนครอบครัวและชุมชนที่มีเป้าหมายในการรับรองและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับเด็ก การมีนโยบายระดับชาติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนหลายฉบับ ทำให้เกิดกลไกคณะกรรมการในระดับชาติและระดับจังหวัดหรือท้องถิ่นรองรับตาม

กลุ่มเป้าหมายและสภาพปัญหาเฉพาะ ซึ่งบางส่วนมีความซ้ำซ้อนทั้งงานเชิงป้องกันและแก้ไขปัญหาทำให้เกิดการสร้างภาระงานให้หน่วยดูแลประสานงานในระดับจังหวัดและท้องถิ่นโดยไม่จำเป็น (เธียรทอง ประสานพานิช, 2567)

แนวทางส่งเสริมการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิของเด็กและเยาวชน

จากการสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับสถานการณ์การรับรู้สิทธิเด็กและเยาวชนใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจสิทธิ ด้านการเข้าถึงข้อมูลสิทธิเด็กและเยาวชน ด้านแหล่งข้อมูลและช่องทางการรับรู้ และด้านบทบาทของหน่วยงานรัฐ นำมาสู่การกำหนดแนวทางส่งเสริมการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิของเด็กและเยาวชน โดยสามารถระบุระยะเวลาและบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ดังนี้

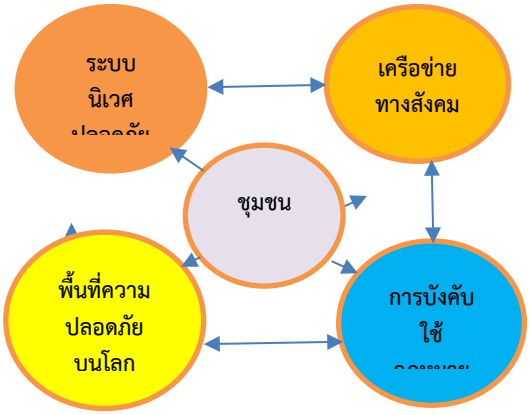
1. แผนการดำเนินงานในระยะสั้น ประกอบด้วย 1.1) สถาบันการศึกษา ชุมชนและหน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนการสร้าง “พื้นที่และเงื่อนไข”ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน โดยในที่นี้คือ “ระบบนิเวศเชิงบวกที่ไม่ใช่แค่การให้ “พื้นที่ปลอดภัย” แต่ยังเป็นพื้นที่ที่ทำให้เด็กและเยาวชนค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนทัศนคติ เกิดการตระหนักรู้ในตัวเอง และเรียนรู้ที่จะควบคุมตนเอง (สถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2568) ผ่านการรับรู้สิทธิเด็กและเยาวชน 1.2) หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรร่วมมือกันสร้าง “ศูนย์ข้อมูลสิทธิเด็ก” ในระดับจังหวัดเพื่อให้สามารถทำหน้าที่ใกล้ชิดกับประชาชนในแต่ละจังหวัดในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กจากการถูกละเมิดหรือความรุนแรง โดยเน้นการเฝ้าระวัง แจ้งเหตุ ช่วยเหลือเหยื่อเด็ก ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ให้ความรู้แก่สังคมเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเรื่องสิทธิเด็ก และผลักดันนโยบายคุ้มครองเด็กให้ปลอดภัยจากอันตรายทุกรูปแบบนอกเหนือจากการมีหน่วยงานหลักอยู่ที่พื้นที่กรุงเทพมหานครเพียงแห่งเดียวเพื่อเป็นช่องทางให้เด็ก เยาวชน และผู้ปกครองเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง โรงเรียน ครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานรัฐ (Barigayomwe & Lillian, 2025) เพื่อผลักดันการรับรู้สิทธิอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการใช้สื่อออนไลน์และโซเชียลมีเดีย ในการเผยแพร่เนื้อหา เช่น คลิปสั้น อินโฟกราฟิก หรือเกมการศึกษา เพื่อให้เข้าถึงเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่และการใช้เกมมิฟิเคชัน (Gamification) สร้างและถ่ายทอดความรู้ด้านสิทธิเด็กและเยาวชนเพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Youth-led initiatives) สอดคล้องกับ นววิช นวชีวินมัย (2566) ที่ระบุว่าสื่อที่มีประสิทธิภาพ มีการสื่อสารด้วยอินโฟกราฟิก สามารถดำเนินการรับชมสื่อผ่านการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีหน้าจอแสดงผลสามารถเล่นภาพเคลื่อนไหวและรับส่งข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ ฯลฯ นั้นถือว่าเป็นอุปกรณ์ที่สอดคล้องกับลักษณะของวัยรุ่นและสถานการณ์การใช้อินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์ดิจิทัลที่แพร่หลายมากขึ้นในยุคปัจจุบัน ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และการรับรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และจัดให้มีระบบสายด่วนหรือช่องทางร้องเรียน ที่เป็นมิตรกับเด็ก เพื่อส่งเสริมให้เด็กกล้าใช้สิทธิของตนเอง 1.3) การนำ Digital Sandbox มาใช้เพื่อสร้างพื้นที่ความปลอดภัยบนโลกออนไลน์สำหรับเด็กและเยาวชน โดยเป็นการตรวจสอบซอฟต์แวร์หรือไฟล์ที่เป็นภัยคุกคามด้านความปลอดภัยที่เป็นอันตรายและเป็นการให้ความสำคัญในด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ เพื่อให้เกิดการใช้งานจริงและการโต้ตอบ การเรียกใช้ระบบ และการสื่อสารที่เกิดขึ้นจริงหรือเป็นไปได้ (Patel, 2024) 1.4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสำนักงานสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ควรเข้ามาจัดทำนโยบายสนับสนุนและขับเคลื่อนโครงการและนโยบายทางด้านสิทธิเด็กและเยาวชน มีการจัดทำโครงการให้ความรู้เรื่องสิทธิเด็กและเยาวชนในทุกระดับการศึกษา และบรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบตลอดจนสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมโครงการและนำร่อง (Pilot Project) ในพื้นที่ชนบทและเมือง เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างและพัฒนารูปแบบการส่งเสริมที่เหมาะสมสอดคล้องกับ วรฤทธิ์ บุรินทร์กุล

(2563) ที่ระบุว่า ท้องถิ่นต้องเข้ามามีบทบาทสำคัญในการปกป้องคุ้มครองและส่งเสริมพัฒนาเด็กเยาวชน ในอีกด้านหนึ่งการ พัฒนาท้องถิ่นคือการพัฒนาประเทศอีกระดับหนึ่งเด็กและเยาวชนคือพลังสำคัญที่จะต้องเป็นผู้ขับเคลื่อนงานพัฒนาท้องถิ่นร่วมกันกับกลุ่มผู้ใหญ่เมื่อเด็กและเยาวชนเกิดการพัฒนาศักยภาพตนเองได้จะเป็นพลังนำสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตัวเอง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับท้องถิ่นได้เป็นอย่างดีการดำเนินการกิจกรรม จึงต้องเกิดการบูรณาการเข้าด้วยกันทั้งพลังท้องถิ่นและพลังเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนต้องร่วมคิดร่วมทำกับท้องถิ่นและท้องถิ่นต้องฟังเสียงเด็กและเยาวชน จากโรคระบาดที่เกิดขึ้นและสามารถดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม

2. แผนการดำเนินงานในระยะยาว ประกอบด้วย 2.1) หน่วยงานภาครัฐควรสร้างเครือข่ายทางสังคม เพื่อการขับเคลื่อนการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชน เพื่อให้การเข้าถึงปัญหาและค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนมาจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ร่วมมือกันและร่วมกันกำหนดแนวทางที่เหมาะสมเพื่อรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจขึ้น (นิภาพรรณ เจนสันติกุล และไชยณัฐ ดำดี, 2567) 2.2) การกำหนดแนวปฏิบัติที่ดีในการปฏิบัติงานในหน่วยงานต้นสังกัดของบุคลากรในสหวิชาชีพทุกกลุ่มอัน ได้แก่ ศาลยุติธรรม องค์กรอัยการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และสภาทนายความ เพื่อประสิทธิภาพที่ดีและทำให้เกิดความร่วมมือกันจากทุกฝ่ายเข้าด้วยกันและการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อการคุ้มครองสิทธิเด็ก ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 และกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิเด็กโดยตรง คือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ที่มีเจตนารมณ์ที่ชัดเจนในการมุ่งคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนให้สอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กและเยาวชนของสหประชาชาติ (สุภาพร พิทักษ์เผ่าสกุล, 2563) ตลอดจนการพัฒนาระบบการคุ้มครองผู้แจ้งเหตุหรือระบบสายด่วนที่มีประสิทธิภาพโดยมีกฎหมายรองรับและคุ้มครองผู้แจ้งเหตุเกี่ยวกับการละเมิดและการใช้ความรุนแรงกับเด็กและเยาวชน 2.3) การใช้ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการหลักในการสร้างและป้องกัน เพราะบุคคลที่เชี่ยวชาญที่สุดในการดูแลเด็ก คือ คนในหมู่บ้าน ดังนั้นควรปรับเปลี่ยนทัศนคติในการดูแลเด็กจากการใช้วัฒนธรรมอำนาจ มาเป็นการเลี้ยงดู ดูแลด้วยความเข้าใจ ซึ่งเครื่องมือสำคัญ คือ การ “เยี่ยมบ้าน” (ธัญยา รุจิเสถียรทรัพย์, 2566; สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2567)

องค์ความรู้ใหม่

ข้อค้นพบที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารทางวิชาการ คือ ได้แนวทางส่งเสริมการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิของเด็กและเยาวชนที่เกิดขึ้นจากกลไกและบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะชุมชนควรเป็นกลไกหลักในการสร้างพื้นที่และระบบนิเวศที่ปลอดภัยและสร้างการรับรู้สิทธิเด็กและเยาวชน สรุปดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แนวทางสร้างการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิของเด็กและเยาวชน

บทสรุป

จากการวิเคราะห์ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจสิทธิ ด้านการเข้าถึงข้อมูล ด้านแหล่งข้อมูลและช่องทางการรับรู้ และด้านบทบาทของหน่วยงานรัฐ พบว่า เด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและมีรับรู้ผ่านสื่อออนไลน์เป็นส่วนใหญ่ การรับรู้มีผลต่อการแสดงพฤติกรรม การเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์จึงเป็นสิ่งที่เด็กและเยาวชนเข้าถึงได้ง่าย แต่ต้องมีการพิจารณาด้านเนื้อหาและขอบเขตของเนื้อหาที่ต้องการสื่อสาร เพื่อไม่ให้เกิดการตีความหรือนำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง การสร้างกลไกการรับรู้ด้านสิทธิเด็กและเยาวชนจึงเป็นการทำให้เกิดกลไกการปกป้อง สิทธิของเด็กและเยาวชนตามกฎหมาย การยับยั้งหรือการขจัดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น รวมถึงการเตรียมความพร้อมให้กับผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่และบุคลากรภาครัฐที่เกี่ยวข้องตอบสนองต่อปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนได้โดยต้องมีการสื่อสารนโยบาย กำหนดบทบาทหน่วยงานในการทำงานอย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริมเครือข่ายการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมบทบาทเด็กและเยาวชน เสริมสร้างทักษะภาวะผู้นำและการใช้ชีวิต เสริมสร้างสถาบันครอบครัว เพื่อลดโอกาสการกระทำความรุนแรงต่อเด็กและเยาวชนจากครอบครัว สำหรับแนวทางส่งเสริมการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิของเด็กและเยาวชน สามารถระบุระยะเวลาและบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ออกเป็น 2 แผนการดำเนินงาน คือ 1) แผนการดำเนินงานในระยะสั้น มุ่งเน้นระบบนิเวศปลอดภัย การสร้างช่องทางให้เด็กและเยาวชน ผู้ปกครองเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง โรงเรียน ครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานรัฐ สร้างและถ่ายทอดความรู้ด้านสิทธิเด็กและเยาวชนเพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Youth-led initiatives) มีการนำ Digital Sandbox มาใช้เพื่อสร้างพื้นที่ความปลอดภัยบนโลกออนไลน์สำหรับเด็กและเยาวชน มีการจัดทำนโยบายสนับสนุนและขับเคลื่อนโครงการและนโยบายทางด้านสิทธิเด็กและเยาวชน และ 2) แผนการดำเนินงานในระยะยาว มุ่งสร้างเครือข่ายทางสังคม เพื่อการขับเคลื่อนการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชน กำหนดแนวปฏิบัติที่ดีในการปฏิบัติงานในหน่วยงานต้นสังกัดของบุคลากรในสหวิชาชีพทุกกลุ่ม การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อการคุ้มครองสิทธิเด็ก และการใช้ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการหลักในการสร้างและป้องกันเพื่อการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชน อย่างไรก็ตามในบทความวิชาการนี้เป็นเพียงการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเคราะห์งานวิชาการต่าง ๆ เท่านั้นยังไม่ได้มีการเก็บข้อมูลปฐมภูมิทำให้ข้อมูลที่ได้ไม่ลงลึกถึงรายละเอียดอุปสรรคเชิงโครงสร้างของปัญหาเกี่ยวกับสิทธิเด็กและเยาวชน ซึ่งการศึกษาในอนาคตควรมีการวิจัยในประเด็นอุปสรรคเชิงโครงสร้าง ความเหลื่อมล้ำของเด็กและเยาวชนในการเข้าถึงสิทธิเพิ่มขึ้นเพื่อให้เรื่องของสิทธิเด็กและเยาวชนไม่ใช่แค่เรื่องของการรับรู้แต่เป็นเรื่องที่รับรู้ เข้าถึงสิทธิ

และเด็กและเยาวชนมีอำนาจในการใช้สิทธินั้นอย่างถูกต้องไม่ว่าเด็กและเยาวชนจะอาศัยอยู่ในพื้นที่ใดก็ตาม

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2560). *คู่มือและข้อปฏิบัติตกลงร่วมกันเรื่องการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กในภาวะเสี่ยงและเป็นผู้เสียหายจากการละเมิด ละเลยทอดทิ้งแสวงประโยชน์ และความรุนแรง*. กรุงเทพฯ: กรมกิจการเด็กและเยาวชน.

กระทรวงการต่างประเทศ. (2561). *หลากหลายคือหนึ่งเดียวปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ฉบับเด็กและเยาวชนจัดทำขึ้นเนื่องในโอกาสครบรอบ 70 ปี ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการต่างประเทศ.

คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *แผนปฏิบัติการด้านการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ พ.ศ. 2566 – 2570*. กรุงเทพฯ: กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

ชฎาพร ฝ่ายบุญ และปรมาภรณ์ วีระพันธ์. (2567). มาตรการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการเข้าถึงดิจิทัลแพลตฟอร์มกลุ่มบริการแพร่ภาพ. *วารสารศึกษิตาลัย*. 6(1), 111-124.

ธันยา รุจิเสถียรทรัพย์. (2566). การถอดบทเรียนเรื่องเงื่อนไขและกระบวนการที่ก่อให้เกิดคณะทำงานชุมชนในการพัฒนาชุมชนและครอบครัว ลดปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก. *วารสารศิลปการจัดการ*. 7(2), 673–684.

เธียรทอง ประสานพานิช. (2567). *การพัฒนาระบบบงานพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนที่เชื่อมโยงกลไกและบริการโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่าย*. หลักสูตรนักบริหารระดับสูง: ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 99 วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ประจำปี 2567. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.

นววิช นวชีวินมัย. (2566). ทฤษฎีจิตวิทยาสู่การพัฒนาสื่ออินโฟกราฟิกเสริมสร้างทักษะชีวิต เพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรง. *วารสารนิเทศสยามปริทัศน์*. 22(1), 221-232.

นิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2562). สวัสดิการสังคมของเด็กและเยาวชน: ความเหลื่อมล้ำการเข้าถึงและโอกาส. *รัฐสภาสาร*. 67(2), 99-115.

นิภาพรรณ เจนสันติกุล และไชยณัฐ ดำดี. (2567). แนวทางการสร้างเครือข่ายเพื่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน. *วารสารร่มยูงทอง*. 2(1), 78-92.

ประชาไท. (2568). กสม. *ชี้กรณีการทารุณกรรมเด็กในสถานสงเคราะห์ จ.เชียงใหม่ เป็นการละเมิดสิทธิ*. สืบค้นเมื่อ 9 ตุลาคม 2568 จาก https://prachatai.com/journal/2025/04/112732

ปาจารีย์ ปุรินทวรกุล. (2563). *คู่มือการรายงานข่าวสิทธิเด็กบนสื่อสังคมออนไลน์*. ราชบุรี: บริษัท Get Good Creation จำกัด.

วรฤทธิ์ บุรินทร์กุล. (2563). องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนในวิถีชีวิตใหม่. *วารสารวิชาการสังคมมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*. 10(2), 95-109.

วรลักษณ์ ลงเลิศมนตรี. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคุ้มครองเด็กจากสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ทางอินเทอร์เน็ตตามการรับรู้ของเจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน. *วารสารกฎหมายสุขภาพและสาธารณสุข*. 1(2), 105–117.

ศิริพร เกื้อกูลนุรักษ์. (2561). *การคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กอายุไม่เกิน 10 ปีในประเทศไทย*. (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารกระบวนการยุติธรรม) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2568). *ระบบนิเวศเชิงบวก : พื้นที่สร้างโอกาสเพื่อเด็กและชุมชน*. สืบค้นเมื่อ 2 เมษายน 2569 จาก https://research.eef.or.th/a-positive-ecosystem-a-space-for-creating-opportunities-for-children-and-communities/

สรวิชญ์ แฝงฤทธิ์. (2568). *ระดับการรับรู้สิทธิมนุษยชน ด้านสิทธิเด็กและเยาวชน ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดขอนแก่น*. (รายงานการวิจัยสหกิจศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2567). *กะเทาะประสบการณ์ทำงานพัฒนาเด็กด้วยแนวคิด “ชุมชนนำ” เพราะไม่มีใครรู้จักคนในชุมชนได้ดีกว่าคนในชุมชนเอง*. สืบค้นเมื่อ 2 เมษายน 2569 จาก https://happychild.thaihealth.or.th/%E0%B8%81%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%B2%E0%B8%B0%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%AA%E0%B8%9A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%93%E0%B9%8C%E0%B8%97%E0%B8%B3%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%9E/

สุภาพร พิทักษ์เผ่าสกุล. (2563). ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชน ตามกระบวนการยุติธรรม. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 39(3), 92-105.

อมรรัตน์ อริยะชัยประดิษฐ์ นิ่มหนู. (2565). ความรู้และการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิเด็กของบุคลากรคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารการเมืองการปกครอง*. 12(3), 156-163.

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย. (2563). *“ละเมิดสิทธิหนูทำไม?” .... เสียงเล็กๆ ที่ถูกมองข้ามในสังคมไทย*. สืบค้นเมื่อ 9 ตุลาคม 2568 จาก https://www.amnesty.or.th/blog/2021/04/%E0%B8%A5%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%A1%E0%B8%B4%E0%B8%94%E0%B8%AA%E0%B8%B4%E0%B8%97%E0%B8%98%E0%B8%B4%E0%B8%AB%E0%B8%99%E0%B8%B9%E0%B8%97%E0%B8%B3%E0%B9%84%E0%B8%A1-%E0%B9%80/

Auemaneekul, N. (2013). Parents’ Perceptions of Child Abuse and Child Discipline in Bangkok, Thailand. *The Journal of the Medical Association of Thailand*. 96(5), 181-188.

Barigayomwe, R. & Lillian, A. (2025). Stakeholder Perceptions and Engagement on Child Rights Protection in Uganda. A Study of Mityana Municipality. *International Journal of Social Science and Human Research*. 8(1), 540-548.

Elangovan, G. & Malik, V. (2024). Assessing public awareness and challenges in child rights protection: A survey-based study in India. *International Journal of Trends in Emerging Research and Development*. 2(6), 169-173.

Patel, U. (2024). Cyber Security using Sandbox. *International Journal of Core Engineering & Management*. 7(12), 131-159.

หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ วารสารเมธีวิจัย (Savant Journal of Social Sciences)

วารสารเมธีวิจัยมีนโยบายในการส่งเสริม เผยแพร่ผลงานวิชาการ และงานวิจัยที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการ และเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงวิชาการ โดยครอบคลุมด้านสาขาปรัชญา ศาสนา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สังคมศึกษา ภูมิศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา จิตวิทยา เศรษฐศาสตร์ พัฒนศึกษา พัฒนาสังคม การศึกษาการบริหารการศึกษา ภาษา วรรณกรรม และสหวิทยาการ กำหนดการตีพิมพ์ปีละ 6 ฉบับ ออกราย 2 เดือน (ฉบับที่ 1 มกราคม – กุมภาพันธ์, ฉบับที่ 2 มีนาคม – เมษายน, ฉบับที่ 3 พฤษภาคม – มิถุนายน, ฉบับที่ 4 กรกฎาคม – สิงหาคม, ฉบับที่ 5 กันยายน – ตุลาคม และฉบับที่ 6 พฤศจิกายน – ธันวาคม) โดยรูปแบบผลงานที่วารสารจะรับพิจารณา มี 5 ประเภท คือ บทความพิเศษ บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ และปกิณกะ เพื่อให้วารสารมีคุณภาพในระดับมาตรฐานสากล และนำไปอ้างอิงได้ ผลงานที่ส่งมาตีพิมพ์ จะต้องมีสาระ งานทบทวนความรู้เดิมและเสนอความรู้ใหม่ที่ทันสมัยรวมทั้งข้อคิดเห็นที่เกิดประโยชน์ต่อผู้อ่าน ผลงานไม่เคยถูกนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่ได้อยู่ในระหว่างการพิจารณาลงวารสารใด ๆ การเตรียมต้นฉบับที่จะมาลงตีพิมพ์ ควรปฏิบัติตามคำแนะนำดังนี้

สถานที่ติดต่อและการสมัครสมาชิก

วารสารเมธีวิจัย Savant Journal of Social Sciences
ศูนย์ส่งเสริมการศึกษา มูลนิธิวัดป่าชยวัน ศรีจารุเมธีญาณอุปถัมภ์
เลขที่ 555/4 หมู่ที่ 11 ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000
E-mail: chakkree_2532@hotmail.com
บรรณาธิการ อาจารย์ ดร.จักรี ศรีจารุเมธีญาณ โทรศัพท์ 080 – 7506846

ส่วนที่ 1 ประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารเมธีวิจัย ตีพิมพ์บทความประเภทต่างๆ ดังนี้

1.1 บทความพิเศษ บทความทางวิชาการพิเศษ ที่เสนอเนื้อหาความรู้วิชาการอย่างเข้มข้น และผ่านการอ่านและพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้น ๆ มีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักวิชาการในวงการวิชาการ/วิชาชีพ

1.2 บทความทางวิชาการ ที่เสนอเนื้อหาความรู้วิชาการ มีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักศึกษาหรือประชาชนทั่วไป

1.3 บทความวิจัย (Research Article) ได้แก่ รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน

1.4 บทความปริทัศน์ (Review Article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จากตำรา หนังสือ และวารสารใหม่ หรือจากผลงานและประสบการณ์ของผู้นิพนธ์มาเรียบเรียงขึ้น โดยมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจารณ์ เปรียบเทียบกัน

1.5 ปกิณกะ (Miscellany) ได้แก่ บทความทบทวนความรู้ เรื่องแปล ย่อความจากวารสารต่างประเทศ การแสดงความคิดเห็น วิจารณ์ แนะนำเครื่องมือใหม่ ตำรา หรือหนังสือใหม่ที่น่าสนใจ หรือข่าวการประชุมทั้งระดับชาติ และระดับนานาชาติ

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารเมธีวิจัย ต้องผ่านระบบลงทะเบียนออนไลน์ https://so16.tci-thaijo.org/index.php/SJ_SS และรอการตรวจสอบจากกองบรรณาธิการ

การตรวจสอบบทความและพิสูจน์อักษร

ผู้นิพนธ์ควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความนี้ให้กับบรรณาธิการ การเตรียมบทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสารจะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร

การเตรียมบทความ

บทความต้องเป็นตัวพิมพ์ดีด โดยใช้ชุดแบบอักษร (font) ชนิดไทยสารบรรณ (TH Sarabun PSK) ขนาดอักษร 14 จัดกั้นหลังตรง และมีระยะห่างระหว่างบรรทัดหนึ่งช่อง (double spacing) ตลอดเอกสาร พิมพ์หน้าเดียวลงบนกระดาษ (A 4) พิมพ์ให้ห่างจากขอบกระดาษ **ด้านซ้าย และด้านขวา ขนาด 3.81 ซม. ด้านบน ขนาด 4.5 ซม. และด้านล่าง ขนาด 4.01 ซม.**พร้อมใส่หมายเลขหน้ากำกับทางมุมขวาบนทุกหน้า บทความไม่ควรยาวเกิน 12 หน้ากระดาษพิมพ์ (A 4) โดยนับรวมภาพประกอบและตาราง

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ โดยการพิจารณาบทความจะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่

ทราบชื่อหรือข้อมูลของผู้เขียนบทความ และผู้เขียนบทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double - blind peer review)

ส่วนที่ 2 บทคัดย่อ (Abstract)

บทคัดย่อควรมีความยาวไม่เกิน 350 คำ โดยแยกต่างหากจากเนื้อเรื่อง บทความวิจัย/วิชาการ ต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งบทคัดย่อควรเขียนให้ได้ใจความทั้งหมดของเรื่อง ไม่ต้องอ้างอิงเอกสาร รูปภาพ หรือตาราง และ **ให้มีเพียง 3 ส่วนเท่านั้น คือ**

1) วัตถุประสงค์ ควรกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา

2) ผลการวิจัยพบว่า ควรประกอบด้วยผลที่ได้รับจากการค้นคว้า ศึกษา และผลของค่าสถิติ (ในกรณีมีการวิเคราะห์)

3) คำสำคัญ ควรมีคำสำคัญไม่เกิน 3 คำ ที่ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษาและจะปรากฏอยู่ในส่วนท้ายของบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และคั่นด้วยเครื่องหมายอัฒภาค (Semicolon) (;)

ส่วนที่ 3 เนื้อเรื่อง ควรประกอบด้วย

3.1 การเตรียมต้นฉบับสำหรับการเขียนบทความวิจัย ประกอบด้วย

3.1.1 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนกล่าวนำโดยอาศัยการปริทรรศน์ (Review) ข้อมูลจากรายงานวิจัย ความรู้ และหลักฐานต่าง ๆ จากหนังสือหรือวารสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา และกล่าวถึงเหตุผลหรือความสำคัญของปัญหาในการศึกษาครั้งนี้

3.1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการวิจัย รวมถึงรวบรวมหลักการ วิธีการ โดยมีรายละเอียดว่าจะต้องศึกษาอะไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล และเสนอผลการวิจัยได้อย่างชัดเจน

3.1.3 วิธีดำเนินการวิจัย (Methods) เป็นการกำหนด วิธีการ กิจกรรม รายละเอียดของการวิจัย การศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

3.1.4 สรุปผลการวิจัย (Results) เป็นการแสดงผลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ในข้อ3.1.2 ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่องและแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิ ตามความเหมาะสม

3.1.5 อภิปรายผลการวิจัย (Discussion) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจากการวิเคราะห์ของผู้นิพนธ์ นำมาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยของผู้อื่น เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

3.1.6 ข้อเสนอแนะ (Suggestion) การแนะแนวการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

3.1.7 กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) (Acknowledgement) เป็นส่วนที่กล่าวขอบคุณต่อองค์กร หน่วยงาน หรือบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือในการวิจัย รวมทั้งแหล่งที่มาของเงินทุนวิจัย และหมายเลขของทุนวิจัย

3.1.8 เอกสารอ้างอิง (References) ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหาตามหลักเกณฑ์ APA (American Psychological Association) เป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ ( ) แทรกในเนื้อหา ซึ่งมีรูปแบบการเขียนอ้างอิงที่นิยมแพร่หลายโดยมีกฎเกณฑ์การอ้างอิงที่ออกแบบมาเพื่อให้ผู้ใช้มีความชัดเจนในการลงรายการงานเขียนต่าง ๆ ที่ง่ายต่อการศึกษาและการปฏิบัติ

3.2 การเตรียมต้นฉบับสำหรับการเขียนบทความวิชาการ ประกอบด้วย

3.2.1 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนกล่าวนำโดยอาศัยการปริทรรศน์ (review) ข้อมูลจากรายงานวิจัย ความรู้ และหลักฐานต่าง ๆ จากหนังสือหรือวารสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา และกล่าวถึงเหตุผลหรือความสำคัญของปัญหาในการศึกษาครั้ง

3.2.2 เนื้อหา (Content) เรื่องราวที่ผู้เขียนต้องการจะให้ผู้อ่านได้รับทราบ เนื้อหาที่ดีต้องมีรายละเอียดที่ชัดเจนและน่าสนใจ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสมรรถภาพทางความคิดของผู้เขียนเป็นสำคัญ

3.2.3 สรุป (Summarizing) เป็นวิธีการเขียนบทความที่ผู้เขียนจะต้องเขียนให้เหลือเฉพาะส่วนที่มีความสำคัญ เป็นการกลั่นกรอง การรวบรวมหรือการลดข้อความให้เหลือส่วนที่สำคัญเท่านั้น

3.2.4 เอกสารอ้างอิง (References) ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหาตามหลักเกณฑ์ APA (American Psychological Association) ซึ่งมีรูปแบบการเขียนอ้างอิงที่นิยมแพร่หลาย โดยมีกฎเกณฑ์การอ้างอิงที่ออกแบบมาเพื่อให้ผู้ใช้มีความชัดเจนในการลงรายการงานเขียนต่าง ๆ ที่เป็นรูปแบบเดียวกัน

3.3 การเตรียมต้นฉบับสำหรับการเขียนบทวิจารณ์หนังสือ ประกอบด้วย

3.3.1 ชื่อเรื่องของหนังสือ (Title) ให้ระบุทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

3.3.2 ชื่อผู้เขียนหนังสือ (Author) ให้ระบุชื่อเต็มทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษพร้อมระบุสถาบัน หรือหน่วยงานที่ผู้เขียนสังกัด

3.3.3 ชื่อผู้วิจารณ์(Name of Reviews) ให้ระบุชื่อเต็มทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ พร้อมระบุสถาบัน หรือหน่วยงานของที่ผู้วิจารณ์สังกัด

3.3.4 เนื้อหาการวิจารณ์ (Reviews Content) ในการเขียนเกี่ยวกับหนังสือวิจารณ์ เนื้อเรื่องจะเป็นส่วนแสดงความคิดเห็นและรายละเอียดในการวิจารณ์ โดยนำเสนอเรื่องราวจุดเด่น จุดบกพร่องของเรื่อง โดยทำการวิจารณ์หรือวิพากษ์อย่างมีหลักเกณฑ์และเหตุผลตามหลักวิชาการ

3.3.5 สรุป (Summarizing) เป็นวิธีการเขียนสรุปความคิดเห็นทั้งหมดที่วิจารณ์รวมถึงให้ข้อคิดหรือข้อสังเกตที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้อ่าน

3.3.6 เอกสารอ้างอิง (References) ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหาตามหลักเกณฑ์ APA (American Psychological Association) ซึ่งมีรูปแบบการเขียนอ้างอิงที่นิยมแพร่หลาย โดยมีกฎเกณฑ์การอ้างอิงที่ออกแบบมาเพื่อให้ผู้ใช้มีความชัดเจนในการลงรายการงานเขียนต่าง ๆ ที่เป็นรูปแบบเดียวกัน

การเขียนเอกสารอ้างอิง

1. รายงานการวิจัย

ชื่อผู้เขียน (ในกรณีภาษาไทย ใช้ชื่อและนามสกุล และในกรณีภาษาอังกฤษ ใช้นามสกุลและชื่อ). ปีที่พิมพ์. ชื่อเรื่อง. ชื่อย่อของวารสาร. เล่มที่พิมพ์ ฉบับที่พิมพ์: เลขหน้าแรกถึงหน้าสุดท้ายของเรื่อง. ในกรณีที่มีผู้เขียนมากกว่า 6 คน ให้ใส่รายชื่อผู้เขียนคนแรก แล้วตามด้วยคำว่า “และคณะ” หรือ “et al.”

2. หนังสือ

ชื่อผู้เขียน (ในกรณีภาษาไทย ใช้ชื่อและนามสกุล และในกรณีภาษาอังกฤษ ใช้นามสกุลและชื่อ). ปีที่พิมพ์. ชื่อหนังสือ. สำนักพิมพ์. เมืองที่พิมพ์ : เลขหน้าแรกถึงหน้าสุดท้ายของเรื่อง.

3. รายงานการประชุมและสัมมนา

ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อเอกสารรวมเรื่องที่ได้จากรายงานการประชุม. วัน เดือน ปีที่จัด : สถานที่จัด : สำนักพิมพ์ หรือผู้จัดพิมพ์. เลขหน้า.

4. วิทยานิพนธ์/ ดุษฎีนิพนธ์/ สารนิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อเรื่อง. ระดับวิทยานิพนธ์ : ชื่อสถาบันการศึกษา.

5. บทความในหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้เขียน. ปีที่พิมพ์. ชื่อเรื่อง. ชื่อหนังสือพิมพ์. เล่มที่พิมพ์ ฉบับที่พิมพ์: เลขหน้าแรกถึงหน้าสุดท้ายของเรื่อง.

6. สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์. วัน เดือน ปีที่สัมภาษณ์. ตำแหน่ง (ถ้ามี).

7. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อเรื่อง. ชื่อเว็บไซต์. วัน เดือน ปีที่สืบค้น. ได้มาจาก ชื่อ website.

ส่วนที่ 4 ภาพประกอบ (Figure) และส่วนตาราง (Table)

ภาพประกอบและตารางควรมีเท่าที่จำเป็น โดยพิมพ์หน้าละ 1 ภาพ หรือ 1 ตาราง สำหรับคำบรรยายภาพและตารางให้พิมพ์เหนือภาพหรือตาราง ส่วนคำอธิบายเพิ่มเติมให้ใส่ใต้ภาพหรือตาราง

กำหนดการออกวารสาร

ตีพิมพ์ปีละ 6 ฉบับ ออกราย 2 เดือน

ฉบับที่ 1 มกราคม – กุมภาพันธ์
ฉบับที่ 2 มีนาคม – เมษายน
ฉบับที่ 3 พฤษภาคม – มิถุนายน
ฉบับที่ 4 กรกฎาคม – สิงหาคม
ฉบับที่ 5 กันยายน – ตุลาคม
ฉบับที่ 6 พฤศจิกายน – ธันวาคม

ตัวอย่างรูปแบบการเขียนบทความวิจัย

ชื่อเรื่องไทย
Title

[1]ผู้เขียน และ [2]ผู้เขียน
[1]Author and [2]Author

สังกัด (คณะ....มหาวิทยาลัย)

Affiliation (Faculty...University, Country.)
[1]E-mail:....., [2]E-mail:.....

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อ..... 2) เพื่อ..... และ 3) เพื่อ..... รูปแบบการวิจัยเป็น.....(การวิจัยเชิงปริมาณ/การวิจัยเชิงคุณภาพ/การวิจัยแบบผสานวิธี)ใช้แนวคิด (หรือทฤษฎี).....เป็นกรอบการวิจัย พื้นที่วิจัย คือ..... กลุ่มตัวอย่าง(กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ)คือ ..... จำนวน ..... คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบ.....เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี .... ชนิด คือ 1) ..... 2) ..... 3) ..... วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ...(สถิติพื้นฐาน/สถิติอ้างอิง ในกรณีการวิจัยเชิงปริมาณ ...ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา)ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 โดยสรุปสาระสำคัญสั้น ๆ
2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 โดยสรุปสาระสำคัญสั้น ๆ
3. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 โดยสรุปสาระสำคัญสั้น ๆ

องค์ความรู้/ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ ..... (จะเป็นประโยชน์หรือนำไปใช้อย่างไรได้บ้าง ประมาณ 1-3 บรรทัด)

คำสำคัญ: (3-5 คำ).....; .....; .....

Abstract

This article aimed to study (1) .....(2) ..... the sample was.....They was selected by ..... the instrument for collecting data was ..... Analysis data by Descriptive statistics and Content Analysis. The research results were found as follows;

1. .....
2. .....
3. .....

(เขียนในรูป Past tense)

Keywords: .....; .....3; .....

บทนำ

ย่อหน้าแรก เขียนอธิบายประเด็นวิจัย ปรากฏการณ์ ความน่าสนใจ ความสำคัญ โดยนำข้อมูล งานวิจัยที่ตีพิมพ์เพื่อที่จะบ่งชี้สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ความรู้ (knowledge) หรือการทำงานของนักปฏิบัติ (practice) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผ่านมาพอสังเขปเพื่อชี้ให้เห็นว่าที่ผ่านมามีการค้นพบอะไรบ้างและค้นพบโดยใครบ้างเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการนำเสนอให้เห็นว่ายังมีช่องว่าง (gap) ของงานวิจัย

(อ้างข้อมูลตัวเลขจากหน่วยงานราชการ/บทความวิจัยที่ตีพิมพ์ 1-2 ปี/เจ้าของทฤษฎี)

ย่อหน้าที่สอง พื้นที่วิจัย ปัญหา ความต้องการ หรือลักษณะกลุ่มที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยเป็นอย่างไร นักวิจัยได้มีประสบการณ์หรือมีส่วนร่วมในพื้นที่นั้นอย่างไรบ้าง มีงานวิจัยที่เกี่ยวกับพื้นที่ กลุ่มเป้าหมายอย่างไร

ย่อหน้าที่สาม เขียนแนะนำวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของงานวิจัยซึ่งจะเป็นเหมือนเข็มทิศบอกแนวทางการทำวิจัย [how?, where?, when?] นักวิจัยชี้ให้เห็นระเบียบวิธีวิจัยที่จะใช้เพื่อทำให้บรรลุวัตถุประสงค์การวิจัยที่วางไว้พอสังเขป

บทความวิจัยนี้นำเสนอ ..... (โครงสร้าง และเนื้อหาของบทความที่จะนำเสนอ โดยปกติจะเขียนตามวัตถุประสงค์ หรือประเด็นตามหัวข้อบทความ และประโยชน์ที่จะเกิดแก่วงวิชาการหรือสังคม)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษา.....

2. เพื่อศึกษา .....
3. เพื่อศึกษา .....

สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี)

การทบทวนวรรณกรรม

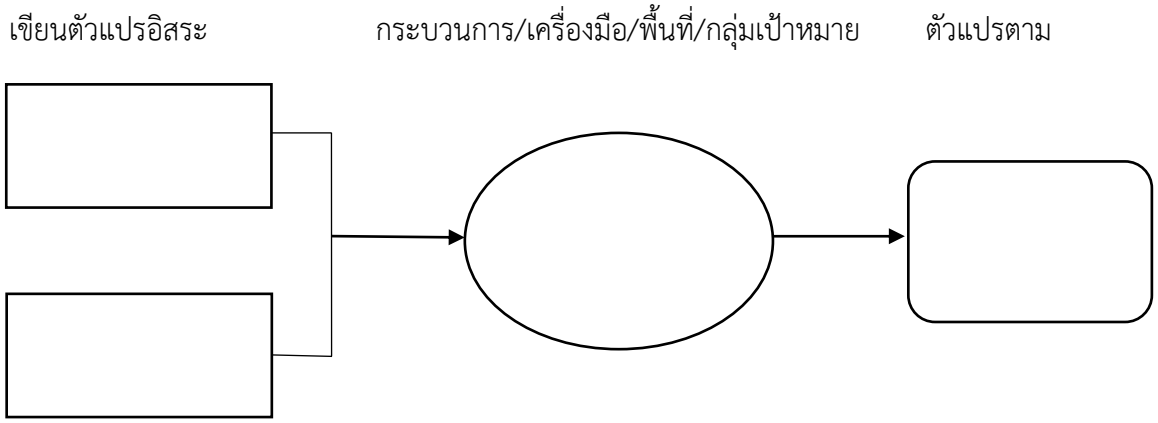
ควรอธิบายถึงผลการสืบค้นเอกสาร บทความ การวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อแสดงให้เห็นถึง “ช่องว่างของความรู้” (knowledge gap) ที่ยังไม่ถูกพิจารณา ซึ่งการวิจัยครั้งนี้สามารถเติมเต็มช่องว่างของความรู้นั้นได้ การทบทวนวรรณกรรมต้องมีการอ้างอิงอย่างครบถ้วน รวมทั้งควรมีการวิเคราะห์และจัดระบบความสัมพันธ์ของวรรณกรรมเหล่านั้นด้วย

1. .....
2. .....
3. .....

สรุปผลการทบทวนวรรณกรรม เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนนำเอาทฤษฎี /แนวคิดที่ทบทวนมาใช้ในการวิจัยอย่างไร ในประเด็นไหน

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิง ..... ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎีของ ..... ประกอบด้วย.....โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

แบบที่ 1

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัย (เชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ/ผสานวิธี) พื้นที่วิจัย คือ ..... ประชากร คือ .....จำนวน ..... คน (อ้างอิง) กลุ่มตัวอย่าง คือ ..... จำนวน .... คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบ.....*(อธิบายการคัดเลือกอย่างละเอียด)* เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี ..... ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถาม *(อธิบายลักษณะ องค์ประกอบ และสร้างตามแนวคิดของใคร ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย)* ใช้ศึกษา..... 2) แบบสัมภาษณ์ (อธิบายลักษณะ องค์ประกอบ และสร้างตามแนวคิดของใคร ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย) ใช้ศึกษา ..... 3) แนวทางการสนทนากลุ่ม (ประเด็นการสนทนา องค์ประกอบ และสร้างตามแนวคิดของใคร) รวบรวมข้อมูลโดย ..... ระหว่างเดือน ..... ถึงเดือน ..... พ.ศ. ..... นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ.....*(สถิติพื้นฐาน/สถิติอ้างอิง สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ)* ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิจัยเอกสาร วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

แบบที่ 2

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัย (เชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ/ผสานวิธี) พื้นที่วิจัย คือ ..... โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้น ตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการณ์การประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการรุ่นใหม่

(กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ ลักษณะของเครื่องมือ คุณภาพของเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาศักยภาพและโอกาสทางธุรกิจผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในจังหวัดเชียงใหม่

(กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ ลักษณะของเครื่องมือ คุณภาพของเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้)

ขั้นตอนที่ 3

(กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ ลักษณะของเครื่องมือ คุณภาพของเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้)

แบบที่ 3

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย.....โดยใช้วิธีการ..... ดังนี้

1) การศึกษาในเชิง..... หนังสือ รายงานการวิจัย รายงานการประชุม ภาพถ่าย เอกสารแสดงความสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึง.....ดังนี้

(1) .....

(2) .....

(3) .....

ฯลฯ

2) การศึกษาในภาคสนาม (Field Study) เพื่อทราบถึงแนวคิด หลักการ ความเป็นมา รูปแบบ ความสัมพันธ์ กระบวนการสร้าง .....ทั้งในระดับนโยบาย ประชาชน ชุมชน องค์กร/สถาบันการศึกษา ในพื้นที่ที่เป็นกรณีศึกษา โดยมีขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

(1) ทำการศึกษาและคัดเลือกองค์กร ชุมชน องค์กรนโยบายในประเทศ โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามความสำคัญของเรื่อง คือ .....เกี่ยวกับกระบวนการ.....

(2) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับ .....

(3) ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์แนวคิด รูปแบบ การจัดการ และแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ การประยุกต์ใช้องค์ความรู้ และกระบวนการบริหารจัดการเกี่ยวกับ .....ในลักษณะของการวิเคราะห์เชิงลึก โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการศึกษาวิจัย

(4) สรุปและนำเสนอผลการศึกษาที่ได้ทั้งจากการศึกษาในเชิงเอกสารและภาคสนาม โดยนำมาวิเคราะห์ตามประเด็นที่สำคัญ คือแนวคิด หลักการ ความเป็นมา รูปแบบ ความสัมพันธ์ กระบวนการ.....ทั้งนี้ เน้นการนำผลการศึกษาวิจัยมาเผยแพร่ให้ ..... และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของในระดับประเทศได้รับทราบ

(5) วิเคราะห์รูปแบบและแนวทางการ.....

(6) สรุปผลการศึกษาวิจัย และข้อเสนอแนะ

3) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

..... มีคุณสมบัติดังนี้

1) เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ.....

2) มีประสบการณ์ในการทำงานด้าน.....อย่างน้อย 5 ปี

3) มีการศึกษาและทำงานวิจัยด้าน.....อย่างต่อเนื่อง

4) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา .....มีอะไรบ้าง มีกระบวนการอย่างไร

5) การเก็บรวบรวมข้อมูล .....

6) การวิเคราะห์ข้อมูล.....

7) การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย .....

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (ถ้ามี)

การวิจัยในครั้งนี้ในรับการรับรองจริยธรรมการวิจัยจาก.....(ชื่อหน่วยงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย)..... หมายเลขการรับรอง.....

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า.....

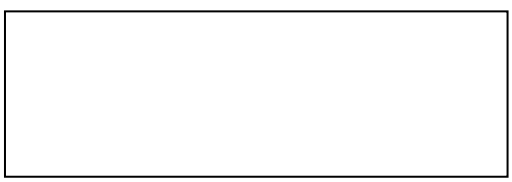
ตารางที่ 1.....

.....

.....

.....

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า.....

ภาพที่ 1 แสดง.....

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า.....

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า .....ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ.....
(เอกสารสนับสนุน 2-3 รายการอ้างอิง).....

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า .....ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ.....
(เอกสารสนับสนุน 2-3 รายการอ้างอิง).....

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า .....ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ.....
(เอกสารสนับสนุน 2-3 รายการอ้างอิง).....

สังเคราะห์ใหม่ ไม่คัดลอกมาวาง ผลเป็นอย่างไรอธิบายในมุมมองของตนเอง สอดคล้องหรือขัดแย้งกับผลงานของใคร

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลมาจากการวิจัย การสังเคราะห์ออกมาในลักษณะ แผนภาพ แผนภูมิ หรือผังมโนทัศน์ พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....
.....
.....

สรุป

สรุปในภาพรวมของบทความ.....
.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า .....

ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้.....
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า .....
ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้.....
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า .....
ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้.....

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ (องค์ความรู้) ..... ที่สำคัญ คือ ..... สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ ..... โดยควรให้ความสำคัญกับ ..... สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ .....

เอกสารอ้างอิง (References) (TH Sarabun PSK ขนาด 16 pt. หนา)

.....(เนื้อเรื่อง TH Sarabun PSK ขนาด 16 pt. ปกติ).....
ใช้รูปแบบการอ้างอิงตามคู่มือการพิมพ์ของสมาคมจิตวิทยาอเมริกา (APA Style)

<u>ตัวอย่าง เช่น</u>

งามพิศ ศรีบัว. (2542). *ผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมจากการปลูกยาสูบของเกษตรกรอำเภอบ้านแพง จังหวัดนครพนม.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา (เน้นมนุษยศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จักรี ศรีจารุเมธีญาณ. (2562). วัฒนธรรมทางการศึกษาในโลกยุคใหม่. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*. ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม). หน้า 401-407.

วิเชียร มีบุญ. (2541). *พิธีกรรมจับปลาบึกในลุ่มน้ำโขง บ้านหาดใคร้ ตำบลเวียงอำเภอเชียงของจังหวัดเชียงราย.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาลตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา (เน้นมนุษยศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อคิน รพิพัฒน์, หม่อมราชวงศ์. (2526). *Persistence within change: Thai society in the nineteenth and twentieth centuries.* ใน ณรงค์ พ่วงพิศ และ พลศักดิ จิรไกรคิริ (บรรณาธิการ), สังคมไทยใน 200 ปี (หน้า 19-58). กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์.

อังคินันท์ อินทร์กำแหง และคณะ. (2549). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุและดัชนีวัดภาวะวิกฤตชีวิตสตรีไทยสมรส วัยกลางคนที่ทางานนอกบ้านในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 12(1), 561 - 589.

ตัวอย่างการเขียนบทความวิชาการ

ชื่อเรื่องภาษาไทย.....(F 18).....

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ...(F18).....

(เว้น 1 บรรทัด)

ชื่อผู้เขียน.....(F14).....(ไทย, อังกฤษ)

หน่วยงานที่สังกัด.....(F14)..... อีเมล.....(ไทย, อังกฤษ)

(เว้น 1 บรรทัด)

บทคัดย่อ

.....(F16).....

.....

(เว้น 1 บรรทัด)

คำสำคัญ.....(F16) (ประมาณ 3-6 คำ).....

(เว้น 1 บรรทัด)

Abstract

.....(F16).....

.....

(เว้น 1 บรรทัด)

Keyword.....F 16 (ประมาณ 3-6 คำ).....

(ส่วนเนื้อหาบทความ).....(F16).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับ

.....

.....

.....

บทสรุป

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง <u>ตัวอย่าง เช่น</u>

งามพิศ ศรีบัว. (2542). *ผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมจากการปลูกยาสูบของเกษตรกรอำเภอบ้านแพง จังหวัดนครพนม.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา (เน้นมนุษยศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จักรี ศรีจารุเมธีญาณ. (2562). วัฒนธรรมทางการศึกษาในโลกยุคใหม่. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*. ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม). หน้า 401-407.

วิเชียร มีบุญ. (2541). *พิธีกรรมจับปลาบึกในลุ่มน้ำโขง บ้านหาดใคร้ ตำบลเวียงอำเภอเชียงของจังหวัดเชียงราย.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาลตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา (เน้นมนุษยศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อคิน รพิพัฒน์, หม่อมราชวงศ์. (2526). *Persistence within change: Thai society in the nineteenth and twentieth centuries.* ใน ณรงค์ พ่วงพิศ และ พลศักดิ จิรไกรคิริ (บรรณาธิการ), สังคมไทยใน 200 ปี (หน้า 19-58). กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์.

อังคินันท์ อินทร์กำแหง และคณะ. (2549). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุและดัชนีวัดภาวะวิกฤตชีวิตสตรีไทยสมรส วัยกลางคนที่ทางานนอกบ้านในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 12(1), 561 - 589.